

311296

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 12
సంపుటము ౧౨

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ జూన్ నెల 26-వ తేది శుక్ర వారము
శ్రీ శ్రోధననామ సంవత్సరము, ఆమాసమాస శుద్ధ పంచమి గి.

No. 74
సంచిక ౭౪

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. సంవత్సర చీటి మాచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము నకలవిద నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల తావును,
పొక్కులు నొప్పుల తారదోలును, పొట్లగొట్టును.
జ్వరముల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
తాళోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
దేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

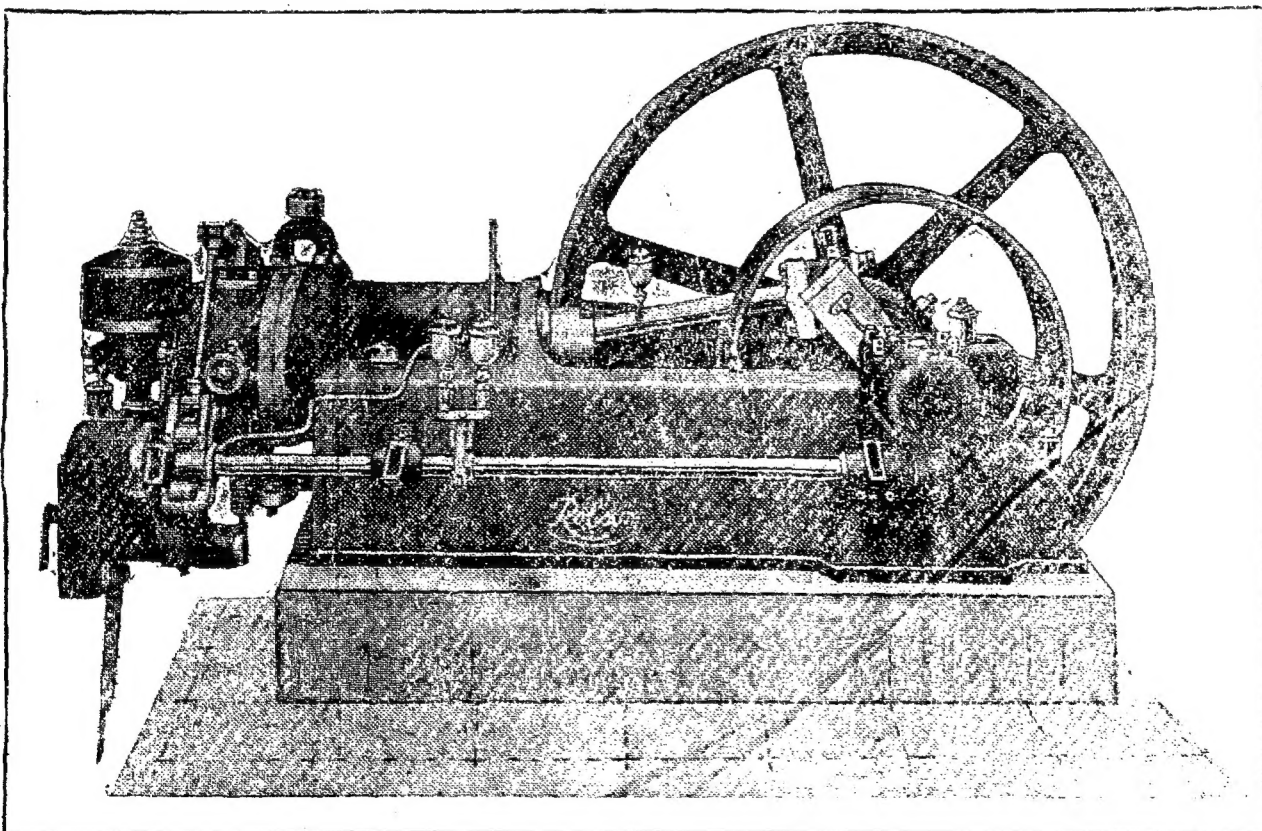

చక్క-నిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 109 ప్రెరిరోడ్డు, ఫోర్ట్ బొంబాయి.

The Best and Up-to-date Engine in the Market

“రాబ్ సక్” లాంగువ్ట్రోక్ న్యూట్రెపు సెమిడీ సెల్ క్రూడ్ ఆయిలు యింజనులు

1950

లోడు లాగుటలో ప్రసిద్ధిచెందినవి. ఎంత మట్టి క్రూడ్ ఆయిలుతోనైనను చక్కగా పనిచేయును. ఆయిలు బహు తక్కువగ ఖర్చగును.
వేపరై జరుగు తరుచుగా క్లీన్ చేయ నవసరములేదు. ఇంజనులు భారీవిగానున్నా, సామానులు బలముగాను,
టెంకరు అధికముగానున్నా పుండుటచే చాలకాలము చక్కగా పనిచేయును. ఇంజను నడిపించుటకు విశేష నేర్పరితనము అక్కరలేదు
సోల్ యేజెంట్స్—

లండన్ ప్రేడింగు కంపెనీ, బెజవాడ (ఆంధ్రప్రదేశ్)

Telegrams "LAKSHMI" Bezwada.

(అన్నిరకముల మిల్లుసామానులు డై రెక్టుగా యింపొమ్మచేసి స్థానికులనువారు “రాబ్ సక్” గ్యాసుయింజనులు, ప్లాంబులకున్నా సోల్ యేజెంట్స్)

సమస్తమును క్రొత్తమాదిరి నగలుదొరకు స్థానము
ది ఆంధ్రాజ్యములది మానిపాక్చరింగు కంపెనీ.

హెడ్డాఫీసు, బెజవాడ. బ్రాంచి 51, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.
మావద్ద ఆశీర్వాదములు క్రొత్తమాదిరి గాజులు, పెడగొలుసులు, కానుకలను అడ్డిగ వైకలు మొదలు బంగారు నగలు
న్న, నగరత్నములు వేసిన అశీర్వాదాదిరి అడ్డిగలు, జవబిళ్ళలు, నాగరములు, ఉంగరములు, చంపరములు, పతకము
లు, మొదలగునవిన్న వండి రైలుపాజులు, టంబర్లు, పేలాగిన్నెలు కాపి పేట్లు మొదలగు పాత్రసామానులున్న ఆశీర్
వాదములు కాన్పుగొలుసులు, మొదలగు అన్ని వస్తువులు యెప్పుడు సిద్ధముగా యుండును. కానుక బంగారమునకున్న
చాదికేండ్కిన్ని రత్నములు మొదలగువాటికి గారంటి యివ్వబడును. నచ్చని వాపసు తీసుకొనబడును.
ప్రాత్యేకము - కాకుమాను లక్ష్యయ్యచౌదరి, శనగపాటి కొటయ్య అండు బ్రదర్లు.

క్రీరబలాత్మకము

మాక్త్యులగుజాగారు బహుధనము న్యయించి, తమ సంస్థానవైద్యులచే తయారుచేయించి అందరికి లభ్యమగునట్లు చేసినారు.
ఈతైలము అన్ని వాతవ్యాధులను బోగొట్టును. మనోవ్యాధిగలవారలకు, విత్తప్రకృతిగలవారికి మిక్కిలి మంచిది. నరములకు
బలమునుగల్గించి శరీరదౌర్బలమును పెంపొందించును. చచ్చుబడిన శరీరము గలవారికి, శుభవ్యాధులచే బాధపడి సంభోగశక్తి
కోల్పోయినవారికి మంచిది. వాతరోగులు అనేకమంది దీనిని నేనించి విముక్తులయినారు. మాయనుభవమున, వాతవ్యాధులకు
ఇంతటి మంచులేనని నమ్మకము గడిగినది. డాక్టరు కోమలగురజుడ మెచ్చుకొన్నారనటను బట్టి దీని ప్రాశస్త్యము తెలియ
గలదు. సంస్కారాధిక్యమునుబట్టి మూడువిధములుగా తయారుచేయబడినది. తాపాతునుబట్టి ఏదికావలసిన వారు దానిని
తెప్పించుకొనవచ్చును. తాపము నాడువిధము మందుతో పంపబడును. ఇది ప్రెమర్దనమునకే గాక లోపలికి పుచ్చుకొనుటకు
నుపయోగించును. 7 సార్లు ఆవర్తనమైనది 4 అవున్సులు 2.0-0. 21 సారి ఆవర్తనమయినది 4 అవున్సులు 5.0-0. 101 సారి
ఆవర్తనమయినది 1 అవున్సు 8.0-0 4 అవున్సులు 12-0-0. ఎక్కువగా తీసికొనువారికి కమిషను రేటు: పొట్టుఖర్చులు వేరు.
లడ్రను: - మేనేజరు, ఆర్వరసాయనశాల, ముక్త్యుల, కృష్ణాజిల్లా.

విక్రీతి } త గి న ధ ర { చాలకాలమువరకు మమ్మును
మేనేజరు }
కా తా దారు ల కు మాయం దు గ ల న వ్వు క మే
మా ఖ్యా తి కి పు నా ది వం టి ది
లాంపులు, గ్లాసుసానూనులు, గాస్ లైట్లు, ప్రిమస్ స్టాల్లు, కట్టరి
మొదలగు వాటిని
మేము! నేరులో తెప్పించుచున్నాము
దయచేసి వచ్చి మా ప్రదర్శనశాలను చూడుడు
THE MADRAS GLASSWARE TRADING Coy.,
ESPLANADE — MADRAS

నాలుగుభాషలనిఘంటువు

ఇందు సుమారు (5000) అయిదు వేలతెలుగు మాటలు అకారాదిగా (వాని వానికెదురుగా హిందుస్తాని, ఇంగ్లీషు, అది
మను పదములు చేర్చబడినవి) ఏపదము కావలసినను వెంటనే గ్రహింపవచ్చును. ఇదివరలో ఇట్టి గ్రంథము వెలువడి యుండలేదు. ఇర
దివిధమున గురుసహాయ్య చక్కరలేకుండ ప్రభావలు మాటలను శక్తికలుగును. ఇది స్కూలుమాస్టర్లకు, విద్యార్థులకు, లాయర్లకు
గుమాస్తాలకు, వర్తకులకు, ప్రయాణికులకు, పండితులకు, పామరులకు సమస్త జనులకు, మిక్కిలి యుపయోగించును. వెల 8 అ
ణాలు మాత్రమేగాని 900 రూపాయలకు మించిన సహాయ మొనరింపగలదని నిరూపాలుముగ జెప్పవచ్చును.

వేద్యుననానానాభలితము

(పద్యకావ్యము)
వెల 4 అణాలు

ఇది తెలుగు భాషలో జరిగినకథ. ఒక బుద్ధుడత్యంత తౌభ్యమున నమిత్తవి త్రుమంగూడఁ తెట్టుటయు నాతని కుమారుడు వేద్య
లో బుద్ధుడై తద్విత్తవంతయు వేద్యకర్పించి కుమారు దానిచే వెడలగొట్టుబడి యడవుల పాత్రపోవుటయు, మిక్కిలి చక్కగా వ్రా
యబడినది. లాభనష్టము, వేద్యమాతృ వర్ణనము జరుపుచో నవ్వు పుట్టకమానదు. ఇందలి నీతిశృంగార పద్యములు చదివి తీర
లయ్యును. ఇది చదువని మొదలిడుచో పూర్తియగువలె విమర బుద్ధివోడదు.

చిరునామా: - దాసరి లక్ష్మణస్వామి పితాపురం, (గోదావరిజిల్లా)

కర్నాటికు-వేపరుమిల్లులు
అసాధారణ సభ

ఈ క్రిందిలేఖలు ప్రకటనార్థముపబడినది
మహారాజశ్రీ రావుబహద్దరు వి. అశ్వారాజుగారి
వి. ఏ., మేనేజింగు డైరెక్టరు, "డికర్నాటిక్ వేపరు మిల్లు
లిమిటెడ్", మదరాసు
అయ్యో! ఎక్స్ప్రెస్సివరీ జనరల్ మీటింగుకొరకు కోరు
తూ పంపిన నోటీసు 74 వ ఆర్టికల్ ప్రావిజన్సు ననుసరించి
లేదని తెలియజేయుచు 8 లేదని పంపించిన ఈ త్రైతము అందినది.
అట్టి నోటీసు 74 వ ఆర్టికల్ ప్రావిజన్సుకు వివిధముగా వ్యతి
కేతముగా నుండెనో ఆ ఆర్టికల్ ననుసరించి యుండవలెనంటే
ఆవు త్రైత మెట్లు నుండవలెనో జంటనే తెలియజేయగలందులకు
కొరుచున్నాను. అదియునుగాక ఆనోటీసు ఇండియన్ కంపెనీస్
ఆక్టు 78వ సెక్షన్ కు సరిపోవునట్లు తమరు ఆలోచించినసంగతిని
అట్లు ఆలోచించిన వివిధముగా 78 వ సెక్షన్ కు వ్యతిరేకము
గా నుండెనో ఆసంగతిని తెలియజేయగలందులకు మిమ్ములను
కొరుచున్నాను. ఎక్స్ప్రెస్సివరీ మీటింగు పిలువవని కోరుచూ
తమకుపంపిన నోటీసు 25వ మే 26 నిజిల్దరుద్వారా పంపించడ
మైనదనిన్ని అది తమ ఆఫీసులో 26 వ మేయిని చేరినదనిన్ని
తెలియజేయవలయున్నది. ఆ లేదీమొదలు 21 రోజులు లెక్క
పెట్టవలసి యుంటుందనిన్ని, బోర్డు ఆఫ్ డైరెక్టర్లు ఆట్టి నోటీసు
ప్రకారము నడచుకొననిసందర్భమున సంతక దారులు కాలక్రమ
మున మీటింగు పిలువవలసినవచ్చుననిన్ని యందుమూలముగా
తెలియజేయడమైనది

దర్బా శివరామదాసు

* * *
మహారాజశ్రీ రావుబహద్దరు వి. అశ్వారాజుగారి
వి. ఏ., మేనేజింగు డైరెక్టరు, ది. కర్నాటిక్ వేపరు మిల్లు
లిమిటెడ్, మదరాసు.
అయ్యో! ఎక్స్ప్రెస్సివరీ మీటింగు పిలువ మని కోరుచూ
పంపిన దరఖాస్తు యెట్లు ఏయేసందర్భముల 74 వ ఆర్టికల్
ప్రావిజన్సుకు వ్యతిరేకముగానుండెనో, సదరు దరఖాస్తు ఇండి
యన్ కంపెనీస్ ఆక్టు 78 వ సెక్షన్ క్రింద యెట్లు రాదో
తెలియజేయగలందులకు తమ 8 వ జూను ఈ త్రైతమునకు జవా
బుగా ఈనెల 9-వ తేదీని వ్రాసిన నా ఈ త్రైతమునకు తమరు
యేవిధమైన జవాబు యివ్వనందుకు చాలా విచారించడమై
నది. అట్లు చేయుటకు తమకు సరియైన కారణములేదని నమ్ము
చున్నాను. సదరు దరఖాస్తు ది 25.5-1925 వ తేదీ గల యొక
పు త్రైతముతో తమకు పంపించడమైనది. అది తమ ఆఫీసులో
ది 26-5-1925 వ తేదీని అందినట్లు తమకు సంతకముచేసిన 8జి
ప్రైవేట్ తిరుగురసీదు (అక్కనాల్మెంటు) తెలియజేయు
చున్నది. అప్పటినుంచి 21 రోజులు గడచినది. మిల్లు ఆవరణ
ములో ది 25-7-1925 వ తేదీ సాయంత్రము ఘంట 8 లకు యొక
ఎక్స్ప్రెస్సివరీ మీటింగు జరుపుటకు దరఖాస్తు సంతక దారులు
ఏర్పాటుచేసికొనడమైనది. మిల్లు ఆవరణములో అట్టి మీటింగు
జరుపుకొనుటకు తమరు అడ్డుపెట్టుదురేమో అనిన్ని, సదరు
మీటింగుకు ప్రాక్టీసరులు హెడ్డాఫీసులో డిపోజిట్టు చేయు
టకు ఒప్పకొని వాటిని పరిశీలించి మీటింగుకు తీసికొనివత్తు
రనిన్ని లేక వాటి (ప్రాక్టీసు) విషయములో మమ్ములనే తగు
ప్రయత్నములుచేసికొనుమని తమరు కోరుదురేమో అను విషయ
ములు దయయించి తెలియజేయగలందులకు కొరుచున్నాను.
సాధ్యమైనంతవరకు యేవిధమైన గందరగోళములు రాకుండా
చేయగలందులకు మేము కొరుచున్నాము. మరియు మాజులు
లకు అందిన మూడురోజులలో వెంటవెంటనే జనాబులిప్పించుట
మట్టుకైన మాకు తగు సహాయముచేయుదురని మేము నమ్ము
చున్నాము. అట్లు జరుపనియెడల కాలక్రమమున ఉచితరీతిని
తగు ప్రయత్నములు చేసికొనుటకు మేము బలవంత పెట్టబడ
వలసియుంటుందని యందుమూలముగా తెలియజేయుచున్నాను.
దర్బా శివరామదాసు
22-6-25.

శ్రీ క్రొధన జ్యోతిష మార్గదర్శిని

ఈపుస్తకమును చదివినచో ఎవరికివారు క్రొధన సం॥
రములో గడితముతో నిమిత్తమలేకుండా ప్రతిగంట, రోజు,
మాసము, దశ, సం॥ర ఫలితములు కాంతులు తెలిసికొనగలరు.
తగ్గింపు వెల పోస్టేజీసహా 1-4-0 అణాలు.
శ్రీరాంప్రసాద్ జ్యోతిషమందిరము,
భీమవరంపాట్టు, భీమవరం తాలూకా, కృష్ణాజిల్లా

రాచిన్నన్ను "వేలెంటు" బార్లీ—

ప్రతిబిడ్డకల్లి

ఈ ఆరోగ్యము, శిశు ఆరోగ్యము చక్కగా తాపాదుకొనవలెను. లేదా శిశువును ఆహారమువలన గొప్ప కష్టములు చిక్కలు నగును. బిడ్డ కల్లి పాలపై ఆధారపడినట్లు

రాచిన్నన్ను "వేలెంటు" బార్లీతో

తయారుచేయుచేసినట్లయితే ఈ ఆహారమున కల్లి పుచ్చుకొనిన తనకు మంచి పాలు పాలుమున్నట్లు తెలియును, మరియు బిడ్డకు పాలు భారముగా యిచ్చుటకు వలెను. కల్లి కన బిడ్డకు పాలు యివ్వాలనవచ్చును

రాచిన్నన్ను "వేలెంటు" బార్లీతో

తయారుచేయుచేసినట్లయితే అవు, ఈ గడ్డ, ఈ మేకపాలు, ఈ దబ్బాపాలుతో చేర్చి యిచ్చుట మంచిది. ఇది మిక్కిలి సుఖమైన బిడ్డలకు మాత్రమే మంచి శిల్పకర్త నిచ్చు ఆహారముగానున్నది. అయితే వైద్యులచే గొప్పగా సిఫార్సు చేయబడుచున్న రాచిన్నన్ను "వేలెంటు" బార్లీగానే యాండులెను. పండును పీచును ముత్యముతో కలపబడి, మిక్కిలి మరీకముగా మును పెరిగి వచ్చిన వాడుకను నూనుదు.

No. 3.

ఫోర్టు సెంటుజార్లీ గెజెటు

(జూను 23 మంగళవారము)

పబ్లికేషన్

జి. జి. సోమయాజులు కామ్రీగారిని గోదావరిజిల్లా జడ్జిగా తాత్కాలికముగ నియమించిరి.

మరణము

సికిందరాబాదు జాన్యువర్సీ బ్రష్టీగా ఆర్. మిగారిని, (కంట్రిక్టు) మేజరుజనరలు ఎల్. టార్వరుగారిని, ఎం. ఎల్. ఆస్టినుగారిని నియమించిరి.

లాకాఖ

పి. ఎల్. మూరు, ఐ. సి. ఎస్. గారిని ఎగామినర్సు డ్యు ఆఫ్ టెన్షన్ గి నియమించిరి

సి. వీరాస్వామి రెడ్డిగారిని రామవంధ్రపురం జిల్లా మానసబునుండి, రాజవంధ్రపురం జిల్లా మానసబునుండి నియమించిరి.

ఎల్. నరసింహం పంతులుగారిని వర్నారావుపేట జిల్లా మానసబునుండి బరంపురం పబ్లికేషన్ గా నియమించిరి.

సి. వరదరాజులు పంతులుగారిని ఆమలాపురం జిల్లా మానసబునుండి కాకినాడ పబ్లికేషన్ గా నియమించిరి.

రివెన్యూకాఖ

ఆప్టకల క్రిష్ణయ్యపంతులుగారిని కడప డిస్ట్రిక్టులో గా నియమించిరి.

పబ్లికేషన్ మరియు

ఆర్. సవరివాధంగారిని అసిస్టెంటు పబ్లికేషన్ ఎగ్జిక్యూటివు ఇంజనీరుగా నియమించి ఇరిగేషన్ పనిలో నుంచి. నూపరవైజరు ఎల్. క్రిష్ణమూర్తిగారిని అసిస్టెంటు ఇంజనీరు గా నియమించిరి.

సి. క్రిష్ణయ్యరు, నూపర వైజరుగారిని మదరాసు పబ్లికేషన్ నందు నియమించిరి.

విద్యాకాఖ

ఎం. యేను దేవాయుగారిని బల్లారిజిల్లా విద్యాపంపు సభ్యునిగా హోస్పేట మునిసిపల్ పంపుయూ తన్నుకొనిరి.

ఫార్మికల్ సర్టిఫికేషన్ కాఖ

కెప్టెన్ ఎల్. మగ్నాలు మెహతాగారిని జనరలు ఆఫ్ ఫ్రెంచ్ లో రెసిడెంటు ఉద్యోగిగను గవర్నరు బాడీగార్డు వైద్యకల డాక్టరుగను నియమించిరి.

తిరుమలస్వామి అయ్యుగారిని నెల్లూరు జిల్లాబోర్డు ఇంజనీరుగ నియమించిరి.

ఆదోని తాలూకాబోర్డు ఉపాధ్యక్షునిగ మిర్జా హుస్సేను బాగుగారు ఎన్నుకొనబడిరి.

ఆర్ జండాం గొడోగారు బల్లారి తాలూకా బోర్డు ఉపాధ్యక్షునిగ నెన్నుకొన బడిరి.

బి. నూనుంలేప్పగారు వార్ధవపల్లి తాలూకాబోర్డు ఉపాధ్యక్షులుగ నెన్నుకొన బడిరి.

వికాఖపట్నం జిల్లాబోర్డునకు సరపట్నం తాలూకా బోర్డునుండి యీదిగువవారు సభ్యులుగ నెన్నుకొన బడిరి:—

కె. సన్యాసి గాగారు, పి. బ్రహ్మలింగ చెట్టిగారు, పి. నూర్య నారాయణ చెట్టిగారు, కె. రామమూర్తి నాయుడుగారు

ఎ. వీరనాయుడుగారు, పి. రామలింగస్వామి పంతులుగారు బి. నూకన్న పాతుడుగారు.

ఎన్. టి. ఫిలిప్సు గారిని (కొత్తకోట) పర్మిటు ఎన్. టి. ఇనస్పెక్టరుగా నియమించిరి.

అహమదాబాద్ మెట్రో గారిని మదరాసు పర్మిటు ఇన్స్పెక్టరుగా నియమించిరి.

అమృతాంజనము

జగత్ప్రసిద్ధమైనది

అన్ని సౌఖ్యాలకు మించి మంచు

అమృతాంజనము ప్రాచ్యతేజ మూలికల సంపుటిచే హిందూదేశమునందు సిద్ధముచేయబడిన లోకప్రఖ్యాతమైనమందు. ఇది ఇప్పుడిప్పుడు తయారగుచున్న క్రొత్తమందు గాదు. ఇరువదేండ్లుగా దేశమునం దంతటను వాడుకలో నుండి మెప్పును బొందిన. దివ్యామృతము నొప్పులు, వాపులు, గాయములు, బిళ్ళలు, పోటులు, బెబుకులు, మొదలగు బాధలకు అమృతాంజనము ప్రథమ సహాయముగా వెంటనే పనిచేయును. చర్మముపైన రాచిన లోపలికి వ్యాపించి లోపలి నొప్పులు సుయరీమా పోగలవు. సెతురు ప్రతిక్షణమునందును కీరారంగములకు ఆహారపదార్థములను గొనిపోయి అచ్చటి కిథిలపదార్థములను గ్రహించి ప్రాణరక్షణము చేయుచున్నది.

అన్ని సౌఖ్యాల దొరకును

తామర తైలము

తామర, తీట, గజ్జిక మంచిది.

దంతచూర్ణము

వండ్ల పోటుకు తీపులకు మంచిపొదుము.

మోహిని తైలము

వెండ్రుకలను పిచి నిగనిగలాడించును

కండ్లకు చలువచేయును

ప్రిపురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది

అమృతాంజనం డిపో,

మదరాసు - బొంబాయి

సూర్యరశ్మి మెదడును శుభ్రపరచును

సూర్యరశ్మియన ఆరోగ్యమున అభివృద్ధిచేయునని యిది వరకు చెలిసిన నిదర్శనములు గాక, పర్వ హెన్రీ గాజేనుగారు నూతనరకమున మేలు కనిపెట్టిరి. సూర్యరశ్మి మెదడునకు ఆహారముగా పనికివచ్చునని వస్తువును తగినవిదర్శనముగలవని చెల్లెలుగారు వాయలు ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ సైన్స్ గాగారు ప్రకటించిరి. సూర్యరశ్మియన అనుకూల ఎటు అభివృద్ధిచెందునో, వాటి ఉపయోగము లేవియో అంతయు కనిపెట్టుటకు పూనుకొనిన కొందరు వైద్యులొక్కటికి ప్రకటించినదానికి తోడు ఇది యొక నూతనోపయోగము. ఆహారమునందు తోడ్పడు విటమినులనే సూర్యరశ్మి గూడ మనుష్యుని ఆరోగ్యమునకు పనికిరచునని వారు కనిపెట్టిరి. సూర్యరశ్మిపహాయమున కొన్ని రోగములను నిరోధింపవచ్చునని తెలిసెను. ఇవిన్నియు కీరీరము బతుకు సంబంధించి వి. హెన్రీ గాజేనుగారు కనిపెట్టినది మెదడు విషయము. తగిన రీతిగా మెదడుగ సూర్యరశ్మి తగలనిచ్చుచు దీనివలన జ్ఞానాభివృద్ధి క్రిందనున్న అల్పములో లాభము మేయగు ప్రయత్నములు ఆప్యత్రిలో మెదటిదికిన్న నొందున్న వారును కొందరును లండనులో చికిత్స బొందుచున్న వారికన్న వారు త్వరగ మదిపోయినవి. ఈ రెండువోట్లకు గల వ్యత్యాసము సరియే కారణము వల్ల గలిగిన దనుటకు వీలులేదు. (లండను ప్రెస్సు)

ఏలూరు మున్సిసిపల్ హైస్కూలు

ఇంది సంవత్సరము స్కూలు ఫయిన్ ఫర్మిక్షకు వెళ్లిన నూర్గురు విద్యార్థులలో ముప్పదెనమండ్రు జయము గాంచిరి. దీవంతేసి యియ్యది క్రమక్రమముగా నువ్వెస్థితి నొందుచున్నదని చెప్పవచ్చును. ఇంగ్లీషుభాష (Subject) లో నూటికి 70 మంది యుత్తీర్ణులై. మహాస్కూలు ప్రధానోపాధ్యాయుడు డి. యస్. శేనుదాసు, యస్. యె. యెస్. టి. గారు బాలురనియమై వారు పడిన శ్రమను వాంఛోగతా కీ కికిని ఎంతయు ప్రశంసాపాత్రులు. ఇట్లే నూనాటికి విద్యార్థులందు నీ హైస్కూలు అగ్రగణ్యమై పులియగలదు.

శ్రీ శ్రీ దేశ బంధు చిత్రరంజన దాసుగారు

ఆంధ్ర దేశము

ఆంధ్ర దేశము... దేశ బంధు... చిత్రరంజన దాసుగారు... ఆంధ్ర దేశము... దేశ బంధు... చిత్రరంజన దాసుగారు...

గీ. పరమ కాంతుండు నీపుత్ర-వరుడు సత్య రతుండు నిఖిలభారతచిత్ర - రంజనండు చిత్ర రంజనదాసుండు - జీవములను చాయగా నింప గతి యేదీ-భారతాంబ! ౧

మదనపల్లి

దేశబంధు చిత్రరంజన దాసుగారి ఆకస్మిక, అకాలమరణ పిడుగునంటివార ౧౮ వ తేదీ సాయంత్రము ౪ గ ౩౦ ని॥ లకు ప్రతికలవాడారా తెలిసి ప్రజలు విచారసాగరమున మునింగిరి. కొలదికాలములోనే యీ అపరిమిత దుఃఖివార గ్రామము నం దంతటను కార్చివచ్చిన తెల్లని ఆటలగోపాలమును నిర్విణ్ణులుగ జేసినది. ఎవరూ చూచినను కళావిహీనముగ నుండెను. సాయంత్రమే సభజరుపుటకు వ్యవధి లేకపోయెను. మరుదినము వర్షము కురియుటచేతను మరెక్కొన్ని అనివార్యకారణములచేతను సభ జరుపుటకును వీలైనదికాదు. ౨౦ తేదీ దుఃఖివారముగురించియు, సాయంత్రము సభ జరుగునట్లును, సమావేశకర్తలగు ఆర్. కేశవగిరిరావు, ఆ. శీతారామ రావుగార్లు కరపత్రములను విరివిగ పంచిపెట్టిందిరి. దుకాణములు చాలవరకు మూయబడి యుండెను. సాయంత్రము సభకు ప్ర్యులును, పురుషులును, అన్ని పాక్షికవర్గములవారందరూ హాజరైరి. ప్రిడరు వి ద్యాధి క ప్రముఖులును, విద్యార్థులును చాలమంది వచ్చియుండిరి. శ్రీ వేంకటేశ్వరస్వామివారి ముఖమంటపమున సాయంత్రము ౧౦ ౫ ౩౦ ని॥లకు సభ ప్రారంభింపబడెను. రా॥ శ్రీ॥ ఆర్. కేశవగిరిరావు, ప్రిడరుగారు సమావేశోద్దేశ్యములను గురించి వివరించి రా॥ శ్రీ॥ మంగరం వెంకట్రామయ్య, రిటైర్డ్ సబ్ మేజర్ స్త్రీటుగారిని అధ్యక్షుర, వహింపవలెనని కోరిరి. ఉపపాదనను సభకులు ఏకగ్రీవముగ సామోదించినందున వెంకట్రామయ్య గారధ్యక్షుర వహించిరి. తమ్యాసభకు ఎన్నుకొనుబడువరకు తమ కావిషయము తెలియలేదనియు, తాము పాల్గొనవచ్చుకో కూడదో యని మొదట సంభేదించితినియు, సభికులకోరిక నిరాకరింపజాలననియు, దేశబంధు దాసుగారి అభిప్రాయము లన్నిటితో తామేకభింపకపోయినను, పూజ్యుడనుటకునం దేహము లేదనియు, జైప్రాణిగాకే సానుభూతి చూపినప్పుడు తక్కిన వారివిషయము చెప్పవలసివది లేదనియు చెప్పిరి. ఆర్. కేశవగిరిరావుగారు దేశబంధు చిత్రరంజన దాసు అనుటకు గలయర్థమునుచెప్పి, సార్థక నామధేయమనిరి. వారి పవిత్రజీవితచరిత్ర యందలి వివిధవిషయములను గురించియు, ఆదర్శపురుషులలో నొక్కరనియు, గీతాప్రమాణవాక్యముల సాదృశ్యములతో పోల్చి చెప్పిరి. అధ్యక్షులవారు ఆంగ్ల భాషయందు గల తీర్మానమును చదివిరి.

మరణమునూ కలిగిన దీర్ఘచిరమును వెల్లెబ్బచూ, ౨౦-౬-౨౫ వ తేదీన సమావేశమైన మదనపల్లి పౌరసభలో తీర్మానించడమైనది. శ్రీకాళ ప్రాసెస్ శ్రీయంత భగత్ రామ్ కుమార్ ఎమ్. ఏ. గారు ఆంగ్లమున తీర్మానమును ఉపపాదించుచూ, దాసుగారి దేశసేవను నుగ్గడించుచూ, ఆంగ్లో-హిందవ ప్రతిక యగు టైముస్ పత్రికా ప్రశంసనకూడ చదివిరి. శ్రీయంత ఆర్. కృష్ణకృష్ణగారు. (బి. ఏ. ఆనర్సు) తీర్మానమును ఆంగ్లమున అనువదించుచూ, గోత్రాంధవుడు, విద్యార్థియువకులకును, రాజకీయతై దీమున్నగు పెదకుటుంబము లకును, చేసినసహాయము, సేవాపాపములను గురించియు, గడించు చుండిన ధనమును, దేశాభ్యుదయమునకుగాను, చేసిచూపిన నిరుపమాన త్యాగమునుగురించియు కర్తవ్యమును గురించియు పొంగిపొరలినప్పు దుఃఖిమువలన గద్దడనగ్గరముతో మాట్లాడిరి. పుంగనూరు దివానులుగనుండిన శ్రీయంత ఇంజేటి సీతారామరావు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు తీర్మానమును బలపరుచుచూ విద్యార్థులు చేయవలసిన దేశసేవనుగురించియు, దాసుగారి పట్ల యువకులు ఎట్లు కృతజ్ఞత చూపవలసినదియు, కాలగ్రెసు పూర్వపుస్థితియు, అసహాయోద్యమము తరువాత దాసుగారికిని, కాలగ్రెసునకు గలిగిన సంబంధమును, రాజకీయములకును విద్యా గ్ధులనుగల సంబంధమును, గురించి సువ్యక్త పరచిరి. కదిరి శ్రీనివాసాచార్యులు, దాసుగారికి ఆత్మశాంతి కలుగుటకు నిర్మాణకార్యక్రమము కొనసాగించుట యొక్క-టే మార్గమనియు, ఖద్దరుధారణ, అస్పృశ్యతానివారణ, హిందూ మహమ్మదీయ సర్వమత సమ్మేళనము పెంపొందింపజేయుట, కనీసము రోజుకు 1 1/2 గంట రాటమువడుట, కాలగ్రెసుసభ్యులు గళచేరుట యనియు, స్వరాజ్యపక్ష సభను స్థాపించి, యూనియన్, తాలూకాబోర్డు మున్నగు స్థానిక సంస్థలను పతేపరచు కొనుట, స్వరాజ్యపార్టీ వారిచే శాసనసభలకు పంపునట్లు తీర్మాన చరచరముచేయుట, ముఖ్యకర్తవ్య మనిరి. స్వరాజ్యోద్యమమునకు త్యాగమే ఆధారమనియు, దాసుగారి జీవితములో త్యాగమే ముఖ్యాంశమనియు, చిత్రరంజనని ఉపదేశములనుండి స్వరాజ్యమునకు త్యాగమహాత్మ్యమునకు గల సంబంధమును గురించి పద్యముచెప్పిరి. బి. యస్. కేశవగిరిరావు బి. ఏ. బి. ఎల్ గారు ఆర్థిక స్థితిని, గురించియు, ఖద్దరును గురించియు మాట్లాడిరి. శ్రీయంత రూపావతారం శివరామశాస్త్రిలు బి. ఏ ప్రిడరుగారు, దేశబంధుదాసుగారిని కాకినాడ కాలగ్రెసు మహాసభలో దర్శించితినియు, తెల్లని ఖద్దరుధరించి చిరునవ్వుతో నుండిన త్యాగతేజోమూర్తి ఎదుట నిలువ బడినట్లు యున్నాడనియు, దాసుగారి స్వరాజ్యపార్టీ అప్పటికి స్థిరపడి బలపడుతున్నను, సుప్రసిద్ధనాయకులతోను, ప్రతిపక్షుల నెదుర్కొనిన ధైర్యవైర్యములు మెచ్చుదగి యున్నదనియు, విశేష పలుకుబడి గల స్వరాజ్యపార్టీని అప్పటి పరిస్థితులలో స్థాపించుటవలన వారికిగల నిర్మాణకళాకాశలము తెలియగలదనియు, స్వరాజ్యపార్టీవారు చట్టసభలలో పొందిన విజయములును, మంత్రుల వేతనములను నిరాకరించు సమయమున, దాసుగారు లేవలేనంతటి అస్వస్థతగనున్నను, డాక్టరులు వద్దననను, వంగ రాష్ట్రశాసనసభలో ఏర్పడిన కక్షలను ఏకముచేసి ప్రభుత్వము ను ఎదుర్కొనుటకు సభకు వెడలినదియు, ఉపచారము చేయుటకు ధర్మపత్నినికూడ రానివ్వక పోయినను చలింపక పడక కున్నపైనే పరుండి విజయముచేకూర్చ గలిగిన నాయకుని శక్తి నిగురించియు సభికుల మనములు కరగునట్లుపన్యసించిరి. ఆర్. లక్ష్మణరావు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు భగవద్భక్తుని లక్షణములను గురించి గీతావాక్య ప్రమాణములకు పోల్చుచూ, ఆదర్శపురుషులని చెప్పి దాసుగారు గీతావాక్య లక్షణముల ప్రకారము పరిపూర్ణుడు కాకపోయినను, చాలవరకు ఆ లక్షణములు వారియం దుండినవనియు, నిదర్శనములను చూపిరి. పి. రంగాచార్యులుగారు, మహానీయులు జన్మించుట, ఒకకార్యము పూర్తిజేయుటకేయనియు, దాసుగారు తమకర్తవ్యమును నెరవేర్చి దివికేగిరినియు, మానవు లందరూ తమకు విధింపబడిన తమతమ ధర్మములను నెరవేర్చవలెననియు, ఇదివరకు మనము మరచి యుండినయెడల, దేశబాంధవుని దృష్టియం దుంచుకొని మన విధ్యుక్తధర్మము నెరవేర్చవలెనని హెచ్చరించిరి. కాలేజీ పండితులు బ్రహ్మశ్రీ, కె. సుబ్బాశాస్త్రిలు, గారు శ్రీవారిని గురించి కొంతమాట్లాడి పిదప తాము రచించిన సంస్కృతశ్లోకముల చదివి వినిపించి సభికుల నానందింప చేసిరి. సుప్రసిద్ధ పారికధదాసులగు బ్రహ్మశ్రీ, మాడభూషణం వేంకటనరసింహాచార్యులువారు వ్రాసిన సీసపద్యమును, ఆచార్యుల

వారు సభ్యులగుచు, అధ్యక్షులుగ నున్నందున శ్రీరామకృష్ణులవారే చెప్పిరి. అట్లుగా, అందరు యిదివరకే విషయము లన్నియు చెప్పినారనియు, వైస్రాయిగారు సానుభూతిచూపిన పిమ్మట యితరులు చెప్పవలసినది ఎమిన్నో దేదనియు, వారి అనుచరులు వారు చూపిన మార్గము ననుసరించి కృషి చేయవచ్చుననియు చెప్పిరి. అందరు నిశ్చయముగ నిలువబడి దేశబాంధవుని ఆత్మకు శాంతి నొసంగవలెనని భగవంతుని ప్రార్థించిరి. తీర్మాన మంగీకరింపబడెను. జాబుమాలముగా శ్రీదాసువారి కుటుంబమునకు తీర్మానము పంపుటకు అధ్యక్షుల కధికారమిచ్చుచు తీర్మానింపబడెను. అంతటితో సభముగి సెను.

(ఆంధ్రపత్రిక విలేఖరి)

దివితాలూకా

ఈనెల ౧౮, ౧౯ తేదీలందు దేశబంధు దాసుగారి మరణవార్త తాలూకాయందు దండులు వ్యాపించినది. ఈనెల ౧౮ వార్తను విని తాలూకావాసు లందరూ దుఃఖించిరి. ఘంటశాల యూనియన్ బోర్డువారు ప్రత్యేక సమావేశమును జరిపి తమసానుభూతిని దాసుగారి భార్య వసంతిదేవిగారికి అంతిమార్తద్యారాపంపిరి. ఆమరణవార్తను వినినవారందరూ కన్నీరు కార్చిరి. ప్రస్తుతపరిస్థితులలో దేశబంధుని యాత్మకు శాంతిలునుగాక యని కోరుచున్నాము. జూలై ౧౯-తేదీ సాయంత్రము ౫ గంటలకు సరిగా మహాత్మ్యగాంధీగారు కోరినప్రకారం తాలూకాలో ప్రతియూరునందును తమసంతాపమును, సానుభూతిని చూపగల సభలను జరుపవలెనని కోరుచున్నాను.

(ఒకవిలేఖరి)

ముక్తిల్లు, బందరు తాలూకా

ముక్తిల్లు 20-6-25:- ఈనెల 20 తారీఖున ఈ గ్రామములో వేంచేయున్న జనార్దనస్వామివారి కోవలముందు సాయంత్రం 5 గంటలకు పురజనులందరు సుమారు 200 మంది సమావేశమై, బ్రహ్మశ్రీ బూరుగల పూర్ణయ్య శర్మగారి అధ్యక్షతన నొకసభ గావించి కొన్ని తీర్మానములను గావించిరి. తీర్మానములన్నియు పురజనులందరిచే ఏకగ్రీవముగా సామోదింపబడినవి.

అధ్యక్షకోసన్యాసము

పూర్ణయ్య శర్మగారు ప్రధమమున పురజనులందరును సమావేశమైనందుకు కారణమును వెల్లెచ్చు నవసరములేదని చెప్పవచ్చు దాసుగారి హతాన్వరణమునకు ప్రజలందరూ ఏకగ్రీవముగా విచారమును వెల్లెచ్చువలసినదని నుడిచిరి. తదనంతరము దాసుగారి జీవితచరిత్రను కొంతవరకు విపులముగ వినిపించి, వారివృత్తివిషయములలోను, వారిత్యాగమును, వారుచేసిన మహాత్మ్యార్థములను, వారియొక్క ఉదారస్వభావమును వర్ణించుచు గంధికోసన్యాసమును జరిపిరి. ఇంకను మరికొందరు ప్రముఖులు ఉపన్యసించిరి. శర్మగారు ఉపన్యసించుచు, దాసుగారి కార్యదీక్షను వెల్లడిపరచు నిమిత్తం, బంగాళా రాష్ట్రమున ద్వంద్వప్రభుత్వ విధానమును, దాసుగారి నిరంతరకృషిని విపులపరచిరి. సభాసదులందరిచే ఈ క్రిందితీర్మానములు ఏకగ్రీవముగ అంగీకరింపబడినవి.

తీర్మానములు

1. దేశబంధు చిత్రరంజన దాసుగారి నిర్మాణమునకు ఈ సభవారు మిగుల చింతిల్లుచు, వారి ఆత్మశాంతినిగోరి, వారి కుటుంబమునకు కూడ సానుభూతిని తెలుపుచున్నారు.
2. ఈదినము మహాత్మాజీ మైనది గనుక పురజనులందరును ఉపవసించి, వారి కుటుంబమునకు తమ సానుభూతిని వెల్లెబుచ్చుచున్నారు.
3. ప్రతియింటను రాటమును నెలకొల్పి, నూలుతీసి, రాటపుట్టనే ధరించుటకు ఈ సభలో తీర్మానము ఇరుపడమైనది.

రాత్రి 8 గంటలకు సభ ముగిసినది.
వేమరాజు నారాయణరావు.
గ్రామ కాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శి.

పందిళ్ల పల్లి

శ్రీ చౌడేశ్వరి వరప్రసాద విద్యానిలయ సమాజమువారి యాజమాన్యమున నొక బహిరంగ సభ జరుపబడెను. 20-6-25 తేదీ ఉదయం పది గంటలకు దాసుగారి నిర్మాణమును గూర్చి గాదినము సాయంత్రం 5 గంటలకు సభ జరుపబడునని టపా

టనుద్యారా గ్రామ మంతయు చాటంపించి 5 గంటలకు పాత్రూరివారి-ధర్మ సత్రమునందు అన్ని మతములవారిచే సభ జరుపబడెను.

యాసభకు బ్రహ్మశ్రీ కనుపత్రి వెంకట సుబ్బారాయుడు పంతులుగారి అధ్యక్షులుగానుండు నటుల శ్రీయుత గుత్తియల్లమందయ్యగారు కోరిరి. మ|| రా|| శ్రీ పలగాని అంకిరెడ్డిగారు బలపరచిరి. అంతట శ్రీవారు తమ అగ్రాసనాధిపత్యము స్వీకరించిన తరువాత శ్రీయుత వారీకోటపల్లయ్యగారు భగవత్ ప్రార్థన గావించిరి.

అధ్యక్షులు తమ ప్రారంభోపన్యాసమును ఇట్లు చెప్పకొడంగిరి.

“మహాజనులారా! నేడియు మన పెండులకు సమావేశమైనదియు మీకెల్ల రకు తెలిసినవిషయమే. ఆమహాత్మునిగూర్చి చెప్పట సూర్యునియొక్క ప్రతిభను దివిజితో చూపినట్లుగాను, దేశసేవాతత్పరతయందును, త్యాగశీలతయందును కార్యదీక్షయందు దేశభక్తుల మనముల రంజింప చేయుటయందు ఈ మహానుభావుడు నిజముగా చిత్రరంజనమే. సూర్యుడు లోకబాంధవుడై తనకాంతిని లోకమంతయు వ్యాపింపచేయుచున్నాడు. చిత్రరంజనుడు దేశబాంధవుడై తనకీర్తిని దేశమంతయు వ్యాపింపచేసెను. ఇంతేకాదు. ప్రపంచమునం దంతులను తనకీర్తిని వ్యాపింపచేసెనటులు జపానులోని భారతీయులుపంపిన తంతివార్తయే తార్కాణము. కనుక ఇటువంటివారికీర్తిని వర్ణించుట మనబోటివారలకు సాధ్యమున పనిగాదు. వీరి మృతివలన దేశమునకు గలిగిన నష్ట మపారము.” అని చెప్పవచ్చు తన చింతను వెల్లడించిరి.

తదుపరి శ్రీయుత గుత్తియల్లమందయ్యగారు ఈనెల 18 వ తేదీని ఆంధ్రపత్రికలో ప్రకటించబడిన, “కీ|| శే|| దేశబంధు చిత్రరంజనదాసుగారు” అను శీర్షికక్రిందివ్యాసమును చదివిరి. శ్రీ వారు చదువునపుడు కంట దడిపెట్టువారులేరని నేను లెలంచెదను. తరువాత ఆంధ్రపత్రికలో ప్రకటించబడిన దేశబంధు చిత్రరంజనదాసుగారి జీవితచరిత్రము చదువబడెను.

పిదప మాపురపాలకసంఘాధ్యక్షులగు శ్రీయుత దోగుపర్తి కోటి నాగయ్యగారిట్లుపన్యసించిరి. దేశబంధుదాసుగారు వ్యక్తి తెలిసినదిమొదలు “పశోపకారార్థం మింగకోరెం” అనెడి నూత్ని నమ్మియే చరించుచుండిరి. వ్యాయాచావృత్తియందున్న సభనమున కాశీవక స్వంతభుక్తులతో ఆరవిండ్లగోష్ఠిగారి వ్యాజ్యము నుద్దరించిన ధీరుం డీతలేండే. దేశసేవయందు ప్రతిమనుష్యుల హృదయముల సాకర్షించుటయందు గాంధీమహాత్ముని పిదప వీరే. మనుష్యు లధోగతిపాలనపప్పుడు, చయనముద్రుండగు భగవంతుండు జనుల యుద్ధోషనాలకించి యిటువంటి మహాత్ములకు కలుగజేయుచుండును. ఇటువంటివారు పుట్టుట చాల అరుదు. భగవంతుడు. ఇటువంటివారికి ఒక నూతన దేశమును కల్పించియుండును. ఆదేశమే అంతటను వ్యాపించి అధోగతి పాలనవారి సుధరించుచుండును. ఆమునుజుడు ఏకార్యమును చేయ లేలపెట్టినను నిరాటంకముగ, జయప్రదముగ నెరవేర్చుచుండును. అట్లు నెరవేర్చుట అందరికీ సాధ్యముకానివనియే యని యీవరకే తెల్పియుంటిని.

కనుక కీర్తిశేఖరైన చిత్రరంజనదాసుగారు దేశోద్ధరణకై భగవంతునిచే పంపబడిన నొకవ్యక్తి. దాసుగారు యేకార్యములు చేయదలపెట్టిరో యేతత్కార్యనిర్వహణమునందు అపారమగు కీర్తిని గడించిరి. కనుక యిటువంటి మహాత్ములను కోల్పోయిన పిదప, మరల బడయగలుగుట దుస్సాధ్యము. ఇటువంటివారు చనిపోవుచో జనుల కుద్ధోగతిలగునవయమున చనిపోవుదురు. దానిమీదట వారికి (జనులకు) ఉద్దోగతి ఇనుమడించి త్వరలో కార్యసాధనలము జేసినవారగుదురు. అట్లులే దాసుగారు గూడ వారిభావములను మనము గుర్తించునవయముననే చనిపోయిరి. దానిచే మనము నిరాశజేందక ఉద్వేగపూరితుల మగుదుము. కనుక మనభారతీయులకు దాసుగారిజీవితము ఆదర్శప్రాయముగను అని కొంతకాల ముపన్యసించిరి.

సభలో తీర్మానింపబడిన హంశములు. (1) “కీర్తిశేఖరైన దేశబంధుదాసుగారి ఆత్మకు శాంతిగలుగుటకు లోకరక్షణ కళాదురంధరుండగు శ్రీమన్నారాయణుని సభ్యులెల్లరు 5 నిమిషములు నిలువబడి ప్రార్థించడమైనది.

(2) విచారనాగరి నిమిగ్నతైన వీరికుటుంబమునకు యీ సభవారు సానుభూతి-తెలుపునట్లు తీర్మానింపబడమైనది. యీసభ 8 1/2 గంటలకు ముగింపుచేసి దేశబంధును మరణించెనను చింతతో సభ్యులెల్లరు విషాదకరమును మనసలతో వారివారి నిలయలకు విచ్చేరిరి.

పేరక గురవయ్య శక్రేటరి.

నల్లగొండ మండలము

బహిరంగసభ

మహానాయకుడగు దేశబంధు చిత్రరంజనదాసుగారి యాకస్మికమరణవార్త విని నిజాంరాష్ట్రమునందలి నల్లగొండజిల్లా పాతలు దుఃఖినిమగ్నులై జూన్ 21 వ తేదీని స్థానికప్రవాహితసంఘలపత్యమన నొక బహిరంగసభను జరిపి సానుభూతిచూపునది. సభ్యులగు నిలుయండియందు ఈ కిందితీర్మానము గావించబడెను:— “మహానాయకుడు, మిక్కిలి త్యాగశీలుడును గొప్ప పేదావియు, నల్లదేశబంధుదాసుగారి యాకస్మికమరణమున కీంద్రముగా భూరిసంతాపమును చెల్లుచుచు, వారి యాత్మకు శాంతిగలుగుగాకయని కోరుచు, దాసుగారికుటుంబమునకు తమ విచారమును తెలియజేయుటకు తీర్మానించుచున్నాం.”

(ఒకవిలేఖరి)

ఆదనాని

ఈనెల 22 తేదీని ఆదనాని శ్రీనగేశ్వరాలయమున పురంధ్రపులండు ఆదనాని తాలూకాలోగ్గు (పెన్సిడెంటుగా రెవెన్యూ|| బడిసేపాళు తమ్మిరెడ్డిగారి ఆధిపత్యముక్రింద నొకసభ జేసి దేశబంధు చిత్రరంజనదాసుగారి అకాలమరణాక ప్రాప్తికై కమల్లెక్కడ (బాప్తింపన శోకాతిశయమును చెలియజేసిరి. కొండలు సభాసదులు దాసుగారి పవిత్రజీవనమును ఆదర్శములగు దేశోపకార కార్యములను గురించి ముచ్చటించిరి.

(ఒకవిలేఖరి)

దెందులూరు

ది 21-6-1925 సంగీరం తేదీని ఈ గ్రామమున విశేషానంద పరమంధిరగుండు గ్రామకాండ్రాచ సభ్యులు, గ్రామపెద్దలు మొదలగు బుచ్చయ్యగారిగారుజమాన్యమున సమావేశమయి చేయబడిన తీర్మానము “దేశబంధు చిత్రరంజనదాసుగారి మరణమునకు ఆంధ్రదేశము మిగుల విచారించుచున్నది.” ఇట్టి సందర్భసమయమున దేశబంధుని మరణముచే దేశమునకు వాటికిన నష్ట విపారము, మాతృదేశ భరణమునకు దాసుగారు గావించిన త్యాగ మత్యాగమైమెది భారతసాతకొరకు వీరచేసినవేవ అద్వితీయమైనది. అట్టి మహనీయుని అపకారానికి భగవానుని స్మరించుచు నిగూఢము చే కుండుమన్నవారి కుటుంబమునకు మామృదియ్యూర్వమును సానుభూతి తెల్పుచున్నాము.

దెందులూరుపంచాయితీ యూనియన్ బోర్డువారు కొలిపూ విశ్వనాథ వెంటాదలం గారి గూజుమ్మమున జరిగినసభలో దేశబంధు మరణమునకు విచారించుచు చేసిన తీర్మానము:

“దేశబంధు చిత్రరంజనదాసుగారి అకాలమరణమువలన యీదేశమునకు కలిగిన అపారనష్టములను దుఃఖములను ఈ సభివాసు పాల్గొనుచు స్వాగత్యయైన ఆమహనీయుని ఆత్మకు శాంతి నిమిల్లవ గను ఈ సభివారు భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నారు.”

(ఒకవిలేఖరి)

గుంటూరు తాలూకాబోర్డు

దాసుగారి తీర్మానము

గుంటూరు తాలూకాబోర్డువారు 28 వ తేదీ మంగళవారము నాటి సభలో నీడినతీర్మానము గావించిరి.

“తన సరస్వమునుత్యజించి దేశీయుల స్వాతంత్ర్యమే తన ఆదర్శముగ నుంచుకొనిన గొప్ప దేశభక్తులగు శ్రీయుత చిత్రరంజనదాసుగారి అకాల మరణమునకై యాభోవువారు చింతిల్లుచు, ఆయన శ్రార్ధమిడియు జూలయి 1 వ తేదీన తాలూకాబోర్డు కచేరియు, పాఠశాలల మూసివైచి, ఆనాటి సాయంకాలము శుభాధ్యాయుల ప్రార్థనల సరిపి బాంధవుల చిత్రరంజనని జీవితచరిత్ర బోధింపవలెననిగా తీర్మానించుచున్నాం.” దాసుగారి కుటుంబమునకు యాకస్మికసమయమునందు తమ సానుభూతిని తెలుపుచున్నాం.

దీ డక్కన్ మిల్సు స్టోర్స్ కంపెని లిమిటెడ్, బెడవాడ్.

రైసు మిల్లులకు కావలసిన యావత్సామగ్నముల సరఫరా మైన భరలకు స్వయంచేయబడును. సోయి, సిమెంటు, సాల్ఫురైడ్ గ్రానులు, జలైదరేకులు మొట్టొంటిలైవులు అన్నివైజులు చెన్నపురి రైల్వేప్రకారం బెజవాడలో డెలివరీ యివ్వబడును. ఒక బ్రయలుఅర్దరు యిచ్చినచో మాసరవతయ సామానులయొక్క నాణ్యతయు గిమత ప్రసించగలం.

N. B. ఆయిల్ ఇంజనులు, స్టీంఇంజనులు, మల్లర్లు మల్లరులు వగైరా విషయకి మా చెన్నపురి కార్యాలయ 118వ ఆక్సిలియన్ ప్లీటు, మద్రాసుకు వాయగోరినాము

కీరీశేషులగు దేశబంధు

దాసుగారు

సూర్య దక్షిణ ఆఫ్రికా భారతీయుల సానుభూతి కలకత్తా, జూన్ 25:—నేరోవిజండ్ బారత కాంగ్రెసు కార్యకర్తల యాదవ ప్రకటించిన తంతు24-వ తేదీనబంధును. ఆకన్యాత్మక సంభవించిన దేశబంధు మరణమునకు కన్యా, ఊగండ్, టాంగనీయకా జాంజిమారు భారతీయులు మిక్కిలి విచారించుచున్నారు. దాసుగారి మరణముచే భారత మాతకు నీరసాని నష్టము వాటిల్లినది. భారతీయుల సంతాపమును బోధించు చోట తొలుత బరహంబు. చి త్తరంజనదాసు గారి ఆచరణ శాంతి చేతులవలయునని గోరుచు వారి కుటుంబమునకు భారతీయులు సానుభూతిని బంపిరి.

నేరాలు హైదరాబాదు యాజమాన్యము క్రింద నొక బ్రహ్మాండమున సభకు భారతీయులు గావించి ఆకాలమరణము నొందినదియు దేశసేవ నున్నవనిచిరి. కీర్తిశేషుని సభ గోరెను. దాసుగారి కుటుంబమునకు నేరాలు భారతీయులు సానుభూతి నంపుటకు తీర్మానించిరి. (ఆ. ప్రె.)

స్మారకనిధి మూడవవాయిదా రు 46,736-2-0 లు

ప్రొపుండము

కలకత్తా, జూన్ 26:—దేశబంధు చిత్తరంజనదాసు స్మారకనిధి క్రింద నేను విజయవాహినీ మొత్తము రు 46,736-2-0, (ఆ. ప్రె.)

బొంబాయిలో షేరిపుచే జరుగవలసిన సానుభూతిసభ

బొంబాయి, జూన్ 25:—దేశబంధుని స్మారకము బొంబాయిలో షేరిపుచే జరుగవలసిన సభ జూలై యొకటని తేదీని జరుగును. (ఆ. ప్రె.)

పూనా, జూన్ 26:—చక్కను సభవారు నిన్న సాయంత్రము 6:30 ఆ. కాలమున యన్యతరక్రింద గూడి కీర్తిశేష దేశబంధుగారి స్మారకముగల్గిరి కొనియాడుచు వారిమరణములకు దేశమునకు గల్గిన నష్టమునకు విచారించుచు తీర్మానించిరి. (ఆ. ప్రె.)

దేశబంధుని మాతృ సేవా దీక్ష

పండిత మోతీలాలుగారికి వ్రాసిన లేఖ

హార్మోస్ట్, జూన్ 25:—అసోసియేట్స్ (ప్రెసిడెంట్) పండిత మోతీలాలు స్నేహమాగారు తనకు దేశబంధుకు మరణమునకు ముగిసినందులకై మొక యుత్తరము వ్రాసినదియు నయ్యది భూస్వత్తు టుత్తరమునయు నాయుత్తరమునకు స్వరాజ్యపక్షమునకు ప్రభుత్వ ప్రతిభుబంధము గలగు ప్రతిష్ఠాంధము ఈ సూర్యయు సమంజసము గల చిరంపని దీక్షన దనియు, నది చాలము ఖ్యాతుర యుత్తరమునకు విసిరి. ఆ యుత్తరము దేశబంధుని యాఖ్య భావనను సూచించి, అందుగల సహాయముల నా సమస్యలకు బదులుగా వచ్చునట్లే కొలదియందొకక్కడ తదితరులకు కల్పింపవలసి నుడిచి. దేశబంధుని యుత్తరమును చిట్కపరి స్థితిగా వచ్చినదియు, సరియగుచు యీ వత్సరము ముగియులోపలను దేశబంధుని ప్రారంభమునకు జరుగవలెననియు తెలిపి విషయములను పండిత స్నేహమాగారు పూర్తిగా ననువదింప చున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

నర్ మహమద్ హబీబుల్లాగారు

సిద్ధా, జూన్ 25:—నర్ మహమద్ హబీబుల్లాగారుతోట మాడవ తేదీని సిద్ధా వదిలి బొంబాయికి బయలుదేరుదురు. 5, 6, 7 తేదీలందుచునుండి జూలై 9 వ తేదీకి సిద్ధా చేరుదురు. (ఆ. ప్రె.)

గొప్ప నాటక ప్రదర్శనము

రాజమండ్రి చింతామణి హాలులో

శనివారం

27-6-25

శ్రీరామ విలాససభ - తెనాలి

ప్రతాప రుద్రయము

ప్రతాపరుద్ర చరిత్రము (ప్రకృతి శిల్పము) వెంకటాచలశిలావు మేనాడు గారు వీ. పి. పి. ఎం. హైకోర్టునకు యంగంధుడు } బ్రహ్మశ్రీ పిల్లలమర్రి సుందరరామయ్యగారు. నిర్వహకు } మేనేజింగు కమిటీ

భారతీ

భైండుచేయబడిన సంపుటములు

అంతముగాను, గట్టిగాను, సగముతోలు నిండుకాల్చితో 6 సంచికలు

ఒక్కొక్కవాల్చుము చొప్పున భైండుచేయబడినవి.

1924 సం॥ జనవరి మొదలు జూన్ వరకు 6 సంచికలు భైండుకట్టిన సంపుటము 4-8-0

1924 సం॥ జూలై మొదలు డిశంబరు వరకు 6 సంచికలు డిటా 4-8-0

1925 సం॥ జనవరి మొదలు జూన్ వరకు 6 సంచికలు డిటా 4-8-0

ఈ సంపుటములు కావలసిన సామ్యు మణిఆరరుగ పంపుచూ దగ్గర నున్న రైలుస్టేషన్ పేరు వ్రాసిన రైలుపార్శులుగా పంపుదుము. తపోలో పి. పి. ద్వారా పంపిన ఖర్చులు ఎక్కువ అగును.

విలాసము :—

భారతీ పత్రికా కార్యాలయము,

నెం. 7, తంబుకెట్టిపిడి, మద్రాసు.

విద్యార్థులకు సైనికశిక్షణ

మధ్యపరగణాల శాసనసభలో

డా॥ మూసీగారు పైచట్టమును ప్రవేశపెట్టెదరు

నాగపూరు, జూన్ 24:—మధ్యపరగణాల బీరారు

స్వరాజ్యపక్ష నాయకుడగు డా॥ వి. యస్. మాంజీగారు వచ్చే శాసనసభలో మాధ్యమిక పాఠశాల విద్యార్థులకు, పారిశ్రామిక పాఠశాల విద్యార్థులకు సాంకేతికవిద్య గలపై పాఠశాల విద్యార్థులకు, ప్రాథమిక పాఠశాల విద్యార్థులకు దక్క-మితవాణింపదకు, విశ్వవిద్యాలయాధికారము క్రింద వచ్చు విద్యార్థులందఱకు కవాతు తుపాకీశ్రేణులు మొదలగు సైనికశిక్షణ సేర్పబడుటకు పిలువలగు జేయు చట్టము నొకదానిని ప్రతిపాదించునని నోటిసు నంపిరి. సంపూర్ణమున చట్టము దాని నిబంధనలు నీక్రింద వివరింపబడినవి.

“విశ్వవిద్యాలయాధికారము క్రిందవచ్చు విద్యార్థులకు, మాధ్యమిక పాఠశాల విద్యార్థులకు, పారిశ్రామిక విద్యార్థులకు, సాంకేతికవిద్య సేర్పు విద్యార్థులకు, ప్రాథమిక విద్యార్థులకు చక్కెర తదితరులెల్లరకు, సైనికశిక్షణ, లోకవాతు, తుపాకీ శ్రేణులు సేర్పబడు విధాన మత్యవసరముగాన నీక్రిందిచట్ట మేర్పడుటచేసినది.

(అ) ఈనిబంధన 1925 వ సం॥ ఫు॥ మధ్యపరగణాల విద్యార్థుల సైనికశిక్షణ నిబంధనముని శేర్మోగ్గిన బడవ గును.

(ఆ) ఈనిబంధన మధ్యపరగణాలు, బీరారు రాష్ట్రములకు వర్తింను.

(ఇ) ఈనిబంధన స్థానిక ప్రభుత్వము జారీచేయు తాకి ఖునుండి యములలోనికి వచ్చును.

(2) సందర్భానుచితమై కటువుగానుండిగాని, మిత ఫలములందీ నిబంధనయందు పయోగింపబడిన పదములకు 1922 మాధ్యమిక విద్యానిబంధనలోని యర్థమే గ్రహింపబడవలయును.

(3) విద్యాసంఘము, సైనికశిక్షణావిధానమునకు గావలసిన యభ్యాసకాలమును నిర్ణయించును. ఆకాలము ప్రతిసంవత్సరము 200 గంటలకాలము దాటని రెండుమాసములకు మించ మాడదు. సంఘమువారి యధికారముందులేని విద్యాసంస్థలకు, విద్యాకాళాధికారిగాని, పారిశ్రామికాధికారిగాని, వైద్యకాళాధికారి వారియధికారమునందు గలవాటి కీశిక్షణ నొసగు యేర్పాటులు సేయవలెను. వైద్యకారు లిచ్చునమరణశాస్త్రముల కీశిక్షణ తప్పక యవసరముగా నుండవలయును.

(4) తదితరకారణములవల్ల పిలువబడుచున్న, యేయు వకుడు నీశిక్షణనుండి తప్పించుకొనుటకు పిలువెను. పైన మూడవ నిబంధనలో శేర్మోగ్గినబడిన యధికారులవద్దనుండి విద్యార్థి సక్రమముగా సైనికసంస్థ ప్రకారము శిక్షణనొందినట్లు పత్రముం దినగాని యేపరిక్షల సర్దుడుగాడు.

(5) స్థానికప్రభుత్వ మిక్రిందసందర్భములలో తగునియ మముల సేర్పవలెను.

ఇల్లు విక్రయింపబడును

గుంటూరు అరంజిలుపేటలో శివాలయమునకు దక్షిణ ముగావున్న మా డాబాయిల్లు, ప్రత్యేక డాబాయిలు, విడియిల్లున్న విక్రయించబడును. నివేశనస్థలం 1000 చ. గజములు.

వెల రు॥ 8000 (ఎనిమిదివేల రూపాయలు)

N. B. గుంటూరు (బాడిపేటలో శ్రీ యెల్లెపెద్ది సాంబశివశాస్త్రిగారు నకిలుగారిని చూచిన వివరములన్నియు తెలిసికొనవచ్చును.

శ్రీ డి. కోటిశ్వరశర్మశాస్త్రి,

క. మార్కండేయశర్మ,

సత్యనారాయణపురం, బెజవాడ.

(అ) ఈచట్టముప్రకారము గావలసిన శిక్షణకు తగిన సమర్థతను నిర్ణయించుటకు, నాయుద్యోగముల నిచ్చుటకు.

(ఆ) పైన నాల్గవ నిబంధననుసారము సమర్థతా పత్రముల నొసగుటకు తగిన వారిని నియమించుటకు; నుద్యోగీయులను నియమించుటకు తగిన యోగ్యతను నిర్ణయించుటకు

(ఇ) అట్టియోగ్యులై, యుద్యోగముందుండువారి యధికారమును నిర్ణయించుటకు, వారు గలపై విద్యావిషయమున వారి యధికారము నిర్ణయించుటకు.

(ఈ) నాల్గవ నిబంధన ననుసరించి విద్యార్థులకు శిక్షణ యందుండవలసిన సామర్థ్యమును నిర్ణయించుటకు.

(ఉ) ఈచట్టము ననుసరించి, కావలసిన తుపాకులు, మందుగుండు సామాను మొదలగు పరికరములను వారియధీనమందుంచుకొనుటకును.

(ఊ) నాల్గవ నిబంధన ప్రకారము గావలసినసమర్థతను పరీక్షించుటకు లేగిన పరీక్షల సేర్పవలెను.

(ఋ) ఏవిద్యార్థిగాని దీనినుండి పూర్తిగా గాని కొంతగాని తప్పింపబడుటకు నియమములు.

(బృ) సాధారణముగా చట్టములోని యుద్దేశ్యములు పెరిపింపబడుటకు. శ్రీ వెన్ను ఆఫ్ యిండియా.

గుట్టపుపందెములు జరుగుచోట జూదగౌడు

పూనా, జూన్ 25:—చక్కను సభవారు బొంబాయిలోను, పూనాలోను, గుట్టపుపందెములు జరుగుచోట జూదగాండ్లను రా నంకికరించినందులకు నిరసింపుచు, పందెములలో మూడవతరగతి యెత్తియగులందులకు, పందెముయొక్క సీసపు రుసుము రు 2 నుండి రు 10 వఱకు మోచ్చించుటకును, టర్నకల్బువారికి లైసెన్సు నిచ్చుటకు ముందు ప్రజామోదమునకై ప్రచురింపబడవలె ననియు తీర్మానించిరి. (ఆ. ప్రె.)

వంగరాష్ట్ర శాసనసభ

మరల ఎన్నికలు జరుగునను వదంతి

“ఉన్నతపథపులోనుండువారితో కలసిమెలియుండు మిత్రుడొకడు నేడు ఛార్జిలింగునుండి కలకత్తాకువచ్చెను. దేశబంధుదానుగారు చనిపోయినందున వంగరాష్ట్ర శాసనసభను దొరతనమువారు రద్దుపరచి తిరిగి ఎన్నికలను జరిపెదరని చాలమంది చెప్పుకొనుచున్నారని ఆమిత్రుడు మాకు తెలిపెను. (అమృత బహదూరతిక.)

బ్రహ్మశ్రీ వేమూరి శివసామిశాస్త్రిలవారి నిర్యాణము

బ్రహ్మశ్రీ వేమూరి శివసామి శాస్త్రిలవారు అమృతలూరు గ్రామమున స్వగృహమునందు జ్వరవీడితరులయి ౨౧-౬-౨౫ ఆతివారము రాత్రి ౮ గంటలకు నిర్యాణము నొందిరిని తెలుపుటకు మిగుల చింతిల్లుచున్నాము. శాస్త్రిలవారు సంస్కృతాంధ్రములయందు దసమానసాహితీ సంపన్నులు; వ్యాకరణ వేదాంత శాస్త్రములయందు నిపుణులు; ఈశాంతుల సంస్కృతభాషా శిక్షణమున ఎన్నిక గన్నవారు. ఈ గ్రామమున గల సంస్కృత విద్యానిలయముందు మొట్టమొదట ఆధ్యాపకులుగాజేరి పదివత్సరములు విద్యార్థుల చక్కగా తయారుచేసిరి. ౨౦ వత్సరములక్రిందనే బ్రాహ్మణేతరులు సంస్కృతవిద్యాభ్యాస మొనర్ప ననఘోషంబుల ని వా దో ప వా ద ము లు ప్రబలుచుండుకాలముననే శాస్త్రిలవారు ఈశాంతుల ముందంజవైచి, సాహసించి, బ్రాహ్మణేతరులకు సంస్కృత విద్యాదాన మొనర్ప పనుకట్టిన సంస్కర్తలు. ఈ బ్రాంతముల బ్రాహ్మణేతర సంస్కృత విద్యాభివృద్ధికి పీఠ దోహద మొనర్చిరనుట సాహసముకాదు. మార్గర్యాపాతకాల వీరియధ్యాపకత్వముననే బ్రాంతింపబడి ౧౦ వత్సరములు నిర్విఘ్నముగా జరిగినది. ప్రస్తుతము పీఠ బెజవాడ హిందూ మైక్లాలునందు ఆంధ్రపండితులుగా నున్నారు. సరసులు; ఉభయభాషావిభాగములకు సుమారు ౫౫ వత్సరములవయస్సు కలవారు. వీరికి సంతానము లేదు. శత్రువులకు తల్లియు, భార్యయు కలరు. ఈ ప్రాంతములవారి శిష్యబృందమంతయు వారిమృతికి విచారించుచున్నది. శాస్త్రిలవారియాత్మకు పరమేశ్వరుడు శాంతి ప్రసాదించుగాత.

నా. వెంకటేశ్వరశాస్త్రి, అమృతలూరు.

కుప్పరోగ నివారణనిధి

బొంబాయి విరాళము

బొంబాయి, జూన్ 25:—కుప్పరోగనివారణనిధి నిమిత్తము బొంబాయిరాజధానియందు రూ 147, 796 లు వసూలయ్యెను. ఈ మొత్తములో రూ 95,000 లు బొంబాయిగరమందు వసూలయ్యెను. బొంబాయి విలేజులందు చర్మవ్యాధి ఆకుపుడిని తనతండ్రిపేర స్థాపించుటకు ఒకలక్షరూపాయలు ప్రత్యేకముగ జన్మజన్మ బాలిలుదానుగారు విరాళ మొసంగిరి. బ్రిటిషుసామ్రాజ్య కుప్పరోగనివారణసంఘముయొక్క కాంసిలు ఆమోదించు నిమిత్తముపై వాగ్దానమును బొంబాయి గవర్నరుగారు యోచించుచున్నారు. (ఆ. పే.)

“సంజవర్త మానుపై” కేసు

రహస్యముగ విచారించబడిన కేసును రిపోర్టు చేసినందులకు

బొంబాయి, జూన్ 25:—బ్యాంకుమార్గి తారాపాఠి వాలాగారి యెదుట హోజోర్టునందు రహస్యముగ విచారించబడిన కేసును సంజవర్తమాను రిపోర్టుచేసినందులకు యాగుజరాతీ స్థానికపత్రికపై అధికార తిరస్కారముక్రింద కేసు లేబడెను. బ్యాంకుమార్గి కుమార్తె అంగీకరించి వదిలివేసెను. కుమార్తె ఆపత్రికయందు ప్రకటింపి ఖక్కులు యిచ్చుకొనవలసి యున్నది. (ఆ. పే.)

ఒడలు

బొంబాయి, జూన్ 25:—‘రాంపూరా’ యొడ 18 వ లేడి లండను తపాలాలో పార్కునెడ్డు శేపు 24 వ లేడి యుదయము గం 8.30 లకు వచ్చి కాండే గం 8.30 లకు బయటెను. (ఆ. పే.)

ఆంధ్ర గ్రంథ మాల

నెం. 7 తంబుశైలివీధి, మద్రాసు.

ఆంధ్రాభ్యుదయమునకు వాఙ్మయాభ్యుదయమును, తన్మూలమునను విజ్ఞానాభ్యుదయమును సాధనంబులను విషయము సర్వత్ర తెలిసియున్నది. ఆంధ్రాభ్యుదయమునకు దేశమునందు గ్రంథ మండలులు గ్రంథాలయములు కళాప్రదర్శనములు మొదలగు సంస్థాపనలు పర్యావృంబులై ప్రజాజీవనప్రవాహమును ప్రవహింపజేయుచున్న విధమును దేశచరిత్ర విశదము చేయుచున్నది. శ్రీయుత కె. వి. లక్ష్మణరావుగారు రారంభించిన యాంధ్రవిజ్ఞానచంద్రికాగ్రంథమాల నేడు శాఖోపశాఖలుగను భిన్నరూపములను వెలయుచున్నది. గ్రంథమాలలన్నియును యథాశక్తిని వాఙ్మయాభివృద్ధికి బాటుపడుచున్నవి. ఆంధ్రమాత నలంకరించుట కేర్పడిన గ్రంథమాలలందీ యొకటిగ నుండగలదను విశ్వాసముతో నీప్రయత్న మారంభమైనది. ఈ గ్రంథమాలయందు విజ్ఞానాభ్యుదయమునకు సాధనములైన గ్రంథములు ప్రచురించుట కేర్పాటు చేయబడుచున్నది. వివిధవిషయములకు సంబంధించిన గ్రంథములు రెండుమాసములకొక గ్రంథము వంతునను బ్రచురింపబడును. ఆంధ్రమహాజను లీప్రయత్నమును పోషించుటకు ప్రార్థితులు

ప్రస్తుతము వెలువడనున్న గ్రంథములు:

1 శతకమంజరి (భక్తి సంపుటము): వృషాధిప, సర్వేశ్వర, దేవకీనందన, నారాయణ, కాళహస్తీశ్వరాది శతకములు పది యిందు గలవు. ఒక్కొక్క శతకమునకు విపులమగు పీఠికయు, పాఠభేదములును గలవు.

2 బసవపురాణము (ద్విపద): పాల్కురికి సోమనాథుడు. అనేక తాళపత్రమాతృకలను గొని పరిశీలించి కూర్చిన మూలము. పాఠభేదములు సూచింపబడినవి. శ్రీ వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారువ్రాసిన విపులమగుపీఠిక గలదు. అచ్చు, కాగితములు సుందరముగ నున్నది.

3 గాంధీమహాత్ముని బెల్లాము కాంగ్రెసు అధ్యక్షోపన్యాసము

4 కమలాక్షి (చిన్ని విచిత్రకథ): రాయసం వెంకట శివుడుగారు

5 నీతినిధి: వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు.

కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు, వ్యవస్థాపకుడు.

పాడైన రైలుమార్గము సరిచేయబడినది

ఉడకమండలము, జూన్ 25:—ఈ లేడిని జిల్లా బ్రాహ్మణ సూపరింటెండెంటు ఆరవమైలువద్ద దాఖలిముకును కన్నాలిముకును మధ్య రైలుమార్గము నిన్న మధ్యాహ్నము మూడుగంటలకు బాగుచేయఁబడిన దనియు, సరాసరి మార్గ మేర్పడినదనియు తిలకింపెను. (ఆ. పే.)

అమృతసరమందు బొంబులు ప్రేలుట

అమృతసరము, జూన్ 25:—అమృతసరమందలి యొక యాడు బిడ్డ యింటియందలి సామానును మతీయొకచోటునకువచ్చుచుండగాతాంబ ప్రేలెను ఆసంబ్ధమున జీలమునుండి వచ్చిన యిందిరాసింగను ప్రద్రంగిరి పోలీసువారు బంధించిరి. (ఆ. పే.)

ముప్పైయ్యధవిసోదము

బొంబాయి, జూన్ 25:—బొంబాయిలో జఘాతావ్యాధిమారామముందు ముప్పై యుధమును శేక్రుటకు వచ్చిన కిడుచార్లగారు భారతదేశమున వెలరైననుపకే తనతో ముప్పై యుధమునకు రమ్మని సవాలుచేసెను. యాసవాలు మిల్లనుక్కుబ్బు అడ నాయననందుకొనెను. హిందూదేశముననీసోదమునకుఁ దనఁ ప్రోత్సాహములేదని నుడివెను. (ఆ. పే.)

తామర తెలము

డబ్బీ 1-కి 0-6-0. 12-కి 3-8-0.

తామర ఒకవిధమైన పురుగులవలన చర్మము మీదగాని, వెండ్రుకలలోగాని, లోచర్మములోగాని, గోళ్లలోగాని బుట్టవచ్చును. పురుగులలోని భేదముల బట్టి తామరలోను రెండు మూడు భేదములు గలవు.

కాన, తామర, తీట, ఏనుగుగజ్జ మొదలగునవి గలవారందఱు ఈ తెలమును ఒకసారి వాడిచూడగోరెదము. దీనిని రాచిన మంటయొందఱు. చర్మము నలు పెక్కిదు, పుండు పడుదు. చెలస్వల్పము. ఫలమధికము.

అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

గుంటూరు జిల్లా వోటర్ల నభ

చీరాలలో జులయి ౧౨ వ లేడి ఆదివారమునాడు జరుగును. ఇదిపటవీ బ్రకటింపినటుల జూన్ ౨౮ వ లేడిన జరుగుటకు చీరాలలో మ్యూన్సిపల్ ఎన్నికలసందర్భమున పీఠిలేఖం దుటవలన లేడి మార్పుచేసినది. గాల్ వేమవరపు రామదాసు పంతులు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు (ఆంధ్రప్రదేశ్ రాజ్యపత్ర ఉపాధ్యక్షుడు స్టేటుకౌన్సిలు సభ్యుడు) అధ్యక్షతవహించగలరు. జిల్లాలోని వోటర్లందఱును దప్పక సభకు విచ్చేసి జయప్రదముగ నిర్వహింప బ్రాశ్చికులు. నాటి యుదయము ౯-౧౦ గంటలకు శ్రీ ఊటుకూరి రామయ్యగారి గృహమున గుంటూరు మండల స్వరాజ్యపత్ర సమావేశముగూడ జరుగును. స్వరాజ్యపత్రమున కేరు వారందఱును ఇదిపట కందున్న సభ్యులును దిప్పక విచ్చేయు బ్రాశ్చికులు. చాల ప్రాముఖ్యముగ సమావేశముకాబట్టి తప్పక తీరిక చేసికొని రాగోచుచున్నాను.

కోన వెంకటరాయశర్మ.

బాలనటులు ప్రారంభ ప్రదర్శనము ఆదివారము 28-6-25 రాత్రి 9-30 గం||

శ్రీ మారుతీ మోతేషులలో

శ్రీ భరతముని బృందము, బెజవాడ

బి. టి. రాఘవాచార్యులగారిచే రచించబడిన మహాపతివ్రత అను

సావిత్రి ప్రదర్శింతురు

తేటలు:—2, 1-8, 1, 8, 4.

స్త్రీలకు ప్రత్యేకఫలము:—1-8-0, 1-0-0, 0-8-0, 0-4-0.

వరా:—కంపెనీరూల్సు వ్యతిరేకించి నడువకూడదు.

డి. రామానాథు కార్యదర్శి.

వేలకు మందు వెల సీసా 1-కి రు. 0 4-0

ఈ నూనెను తలపరాచిన పేలు ఈడి నశించును. చర్మమునకు వెండ్రుకలకుహని యొండక వెండ్రుకలు పెరుగును.

అమృతాంజనం డిపో. బొంబాయి - మదరాసు.

గండ్రి, అదనపు దళ విచారణ

గ్రామములలో అల్లురు లేవు; కొత్త పోలీసుల వసరము లేదు

ప్రజాపక్ష నాయకుల కథనము

(హస్తత్యేక ప్రతినిధి నుండి).

గండ్రి, జూన్ 25. గురువారము.

“గండ్రి రెవెన్యూ గారితో నామక గల కక్షలవలన నాకొక్కరి ప్రాంతముగాని ఇతరుల కెవ్వరికి భయము లేదు. ప్రాంతముగాని నేను భగవంతునిపై నాధారపడెను గాని అధికారులపై నాధారపడెను. అధికారులపై నాకు గల విశ్వాసము చాలామందికి ఉన్నది. ఒక్కచోట చెప్పినందు రాష్ట్రవేసుకొనుట దివ్య శక్తిగాను బయలు అల్లురు లేవు. చింతలచెరువునకు దొక రోడ్డు గొట్టెను. అది మంచినీరును, అదనపు దళ ముక్కర లేదు. అది అల్లెతొలకాకాలో గల చెరువుకు లోక కక్ష నాయకులను కేంద్రీకరించెడిదిగా వీరిమున కొద్దిగాని చెరువు గొట్టె మొదలగు సదుపాయములు.

అర్ధ శతాబ్దము కొద్దిగా వీరిమున తిరిగి విచారణను ప్రారంభించినందుకు మొదల నాపట్టు చిన్నారలకెట్టి గాదు విచారణకు నాపట్టు చింతలచెరువు గ్రామకాపురస్తురాలు చింతలచెరువు శాసనసభకు కొడుకు. ఈమె విధవాలు. ఇద్దరు పుత్రులు గలరు. ఒకరిని పెంపక మిచ్చిరి. ఈమె కంటకు 1000 రూపము చెల్లించును. చెన్నారపరెడ్డి పక్షము లకు చింతలచెరువు నీమె నాయకు రా లని ప్రతిపక్షము వారు ఆ కొంకెనెరువు ముక్కుకొనవారప్ప రెడ్డిగాను పెద్దలకులూ గ్రామకాపురస్తుడు 46 వత్సరముల కంటకులూ. చెన్నారపరెడ్డిని ఏమిరు తాలూకా చిల్లాలో కేంద్ర లందు నిర్వహించు. నీరికి 40 గ్రామము లందు చాల గొప్పబలములను గలది తిమ్మారెడ్డిగారి పక్షము వారు చెప్పెను. చెన్నారపరెడ్డిగారు 4 నిర్వహించు పూర్వము మరణించినప్పుడునుండియు వీరి తిమ్మారెడ్డిగారి ప్రతి పక్షమునకు వీరు నాయకులగు నుండిరి.

పై ఇద్దరు పక్షములు ముగిసినతరువాత వేర్వేరు గ్రామముల కెవ్వరినూ విషయములు విచారించుటలేదు. అదనపుదళ ముక్కరలేదు. చెప్పకొనుటకు అన్ని గ్రామములనుండి 800 శతము ఇచ్చి యుండిరి. అంత గ్రామములనుండి వచ్చిన ప్రజలలో అంతకువారిని దళ ముక్కరలేదు వారి ప్రతినిధులను కొద్దిగా గారు విచారించిరి. తరువాత గ్రామములలో కక్షలు లేనందున, తాము కొత్తపన్ను భరింపజాలమనియు, అదనపుదళ ముక్కర లేనందున వారేకంకెముతో చెప్పకొనిరి.

చింతలచెరువు పార్టీలు

నాపట్టు (చింతలచెరువు) గారు తనకును బుద్దారెడ్డికి నితన ను ముగారు మరణించిరి అయినాను వత్సరములనుండి భూముల నిరంధి వివాదములు గలవని నడిచెను. బుద్దారెడ్డి ముప్పవారప్ప గలరు పుల్లయ్య మొదలగువారు నాకు చాల తొందర కలుగజేయుచున్నారని నీకు చాల భూమి గలదు. నీ కొక్కరినూ కేంద్రము. రెండునాని పెంపిచ్చిలని గాన భూమిలో నున్న నా కేంద్ర లికి నది బుద్దారెడ్డి అడుగగా నేనింగిరంగురెను. అవకాశముండియు నన్ను కాంతి తో బ్రతికెను. ఇంకొకటి, నారయ్య, పుల్లయ్య మొదలగువారు బుద్దారెడ్డిని బలపరచుచున్నారు. అప్పుడుండి నాయకుల సేవలను పనిజేయలేక యుండిరి. ఇంతలో గాననాని కేములు బుద్దారెడ్డి దస్తు అవసరించె నని అన్నె చెట్టి. నేను ఆయనకు చెట్టిచితి నని అనుమానించి నా సేవలను చెట్టిచితి పోయినది కేను చెట్టి బుద్దారెడ్డికి నున్నాడు. అన్ని నాయకులపై రాష్ట్రవేయు ముంపగా చెట్టి చెట్టి. అప్పుడుండి ఇద్దరు పోలీసులను అట్టె అడుగు ముంప. పోలీసులకు నా కేంద్రపు లింట్లా బోజము కేములు. నాం పక్షముననుండి నాపై కేసులను నుట్టించిరి. ఒక కొట్లాడు కేసును బంధించి కేసునుగూడ నాపై చెట్టి చెట్టి. బంధించి పోలీసులను తీసివేయునట్లు కేసిరి. బంధించి కేసులను బంధించి నీను అట్టి చెట్టికొంటిని. ఇటుండి కేసులపై చెట్టి చెట్టి గ్రామములకు చెప్పి కల్లుత్రాగింది నాయకులనుండి ముగి. భయపడి నీనుగూడా పదిమం దిని కేంద్రకొనియుంటిని. అప్పుడు నాయకులపై రాష్ట్రవేసును.

నాకన్న ఇంటిని దోచివేసి నాపై బంధించి కేసు పెట్టిరి. ఆ కేసునందు నాకు కేసు విధించిరి. నేను నా యంత్రులతోగాని విచారణను గురించి విచారణకుగాని పోలీసులకు విచారణకుగాని నా పుత్రుని ప్రాణములను గురించి నాకు భయము కేసి చానిని చెప్ప వదుగును పంపిరి. నన్ను గ్రామమున నుండ నివ్వ మని నా కేసులు చెదరించుచున్నారు. బంధించి కేసున తరువాత నన్ను భయపెట్టుచున్నారు. అధికారులతో నా కేంద్రపుక్షమువారి మాట వింటారు గాని మా పూర్వ నా మిత్రులకంటె కేంద్రపుక్షము. నామకగారు కట్టించిన కేసులయందు గూడ పడగొట్టిరి. ఈనష్టములవలన అసలు పన్నులు భరించుటకు కష్టముగ నున్నది.

శ్యా:—కొత్తగా పన్ను చెల్లించుట యనియేనా నీ ఆభ్యంతరము?

సా:—నా కేంద్రపులు బలంతులు. కొత్తగా పోలీసు వారిని కేంద్ర వాళ్ళుగూడ కేంద్రపులతో కేరవచ్చును.

శ్యా:—నీకష్టముల తొలగించుటకు ఏమైన చింతలు కొనవలెనా, లేదా? లేక ప్రస్తుతమువలెనే కష్టపడుతూ వుంటా నంటావా?

సా:—దెకాయితీకేంద్ర తరువాత నివ్వకు నాకేమీ తొందరలు లేవు. వారి ఇంట్లోవారు మాయొట్టా మేము ముగ ముగ నున్నాము.

శ్యా:—“మావూరిలో నిద్దరు పోలీసులు చాలా అంత కంటె పెక్కుపెట్టిరే భరింపజాలము” అనియో నీవు చెప్ప నది.

ఉ:—అవును.

అసాక్షి తాను చెప్పకొనవలసినది ముగిసిన తరువాత తన ఇద్దరు మైనరు పుత్రులను న్యాయాధికారికి గవ్వరచెను.

చిన్నారల రెడ్డిగారు

చిన్నారల రెడ్డిగారిని కొద్దిగా ప్రశ్నింపక పూర్వము గత వత్సరమున చిన్నారల రెడ్డిగా రొనగిన స్టేటుమెంటును, 1922 సం॥ షూటింగు కేసులో నొసగిన వాక్యములను, వీరి తిమ్మారెడ్డిగారిని చిన్నారల రెడ్డిగారికి గల వివాదములలోని స్టేటు మెంటుల నన్నిటిని చదివిననయు వానినిగురించి కేసుకేంద్రపు నవనరము లేదనియు ఇప్పుడు కొన్ని ప్రశ్నల నడిగదనయు వానికి ప్రత్యుత్తరములనొసగవలెననియునుడిచెను. “1911 సం॥ మి ప్రాణములదియుటకు యత్నములుజరుగుచున్నవనియు, అంత కు రెండు వత్సరములకుపూర్వము మీకు విషముపెట్టెదననియు భయపడుచుంటివని అట్టి చెట్టిరి. 1922 సం॥ మియు కాల్చి చంపుటకు ప్రయత్న మొనర్చుచును. ఈ విషయములకు సంబంధించిన కారితముల నన్నిటిని నేను జదివినది గాన మీరిప్పు డా విషయముల తెప్పకొన వక్కరలేదు. నేనడుగు ముఖ్యముగా కొన్ని ప్రశ్నలకు జవాబుగోరెదను. మీరు సామాన్యముగ, ఒంటరిగా బయటకువెళ్ల సాహసించ జాలమనియు ఒకపిస్తోలు కొందరు మునుములకు పెంతునంయకొనిగాని బయటకు వెళ్ల జాలననియు ఇదివరకు చెప్పితిరి వీరింకను పిస్తోలుతోను, మునుముల బలముతో మాత్రమే బయటకువెళ్ల సాహసించెదరా?”

సా:—అవును.

శ్యా:—ఇంకా మీకు ప్రాణభయమువుందిఅని అనుకో విన్నవా?

ఉ:—అనుకోవచ్చును.

శ్యా:—మీకును, మీపక్షమునకును తిమ్మారెడ్డిగారు అతనిపక్షమునకును గల కక్ష లే ఇదివరకు కారణము

సా:—తిమ్మారెడ్డి తప్ప నాకింకొక ప్రతిపక్ష లేదు. వారి భయమువలననే నేను బయటకు ఒంటరిగా వెళ్లజాల నున్నాను.

శ్యా:—ఇట్టిభయమును పొగట్టుకొనడానికి సహాయ ముకావలెనా లేదా?

సా:—దేవుని నవాయములపై నాకు ఇంకొక సహాయము లేదు.

శ్యా:—ప్రభుత్వమునాగు తనవర్తనను ప్రకారం నాకు సహాయంచేయునట.

సా:—నేను ఇదివరకు అదేనమ్ముకుంటిని. కాని అనన్యక మివలకు తగ్గదు. నేనిదివరకు చాల అట్టి చెట్టిరి. కాని అని అన్ని నిష్ప్రయోజనము లయ్యెను. ఒక్కభగవంతుడే వత్సరమీంచెను.

రెవెన్యూతో కాలుస్తామని చెప్పవచ్చునన్ను, (తిమ్మారెడ్డిగారు) ముందుగనే చెదరించిరి. నన్ను కాలుస్తారని 15 దినములకు ముందు అధికారులకు చెప్పవచ్చును. అధికారులెవ్వరు ఎట్టిచర్యను దీసికొనలేదు.

శ్యా:—అప్పుడు చర్యదీసికొనే పోయినంత మాత్రమున ఇప్పుడు చర్యదీసికొనరాదనియో?

సా:—ప్రభుత్వము తమంతట తాము సహాయంచేస్తే నాకు ఆభ్యంతరంలేదు. కాని నాకు వానిలో నమ్మకములేదు నాకు 60 గుండ్లు తగిలెను. అవలకు వారు నాకేమీ సహాయం చేయలేదు.

శ్యా:—అయితే, ప్రభుత్వమువారు దీసికొన్న అదనపుదళచర్యలందు కవనరము లేదంటున్నారా?

సా:—మేడిమాకులపల్లెలోని 10 మంది పోలీసులను నాకేంద్రపులు శాశ్వతమైన ఇతర ప్రదేశములోను చేసే నేరముల నాకులేదు.

శ్యా:—అట్టిదళంపున్నదిగా అని వారికి కొంతభయం వుంటుందా లేదా?

సా:—ఏదే ఇక పోలీసుదళమున్న వుండవచ్చుగాని అదనపుదళ ముక్కరలేదు. ఇప్పటికేవున్న పోలీసు అధికారులు క్రొధిగావనిచేస్తే జాలును.

శ్యా:—క్రొధంలే!

సా:—చాలాక్రొధగా చివరించి దుర్మార్గుల కేసింది నన్నుగ్గుల రక్షించినచాలును.

శ్యా:—వారంతా కేవలమే వుండవలసియో మీవు కేంద్రం? నాకుగూడ కేంద్రపులచే కేసులు పోయినవి. వానికి వారేమిచేసెదరు?

సా:—నాకన్నము లెకగాదు. కల్లుయిగాదును అధికారులంతా తిమ్మారెడ్డి పక్షంగానేవున్నారు. తిమ్మారెడ్డి అదృష్టమేమో నాకుచెలియదు.

శ్యా:—తిమ్మారెడ్డి కేసులగూడ అట్లే ప్రోవేషముల లేదా?

సా:—తిమ్మారెడ్డి పక్షమువారిపై చెచ్చిన కొన్ని కేసులలో దీర్ఘపాఠరవాస కేసు నిధించిరి

శ్యా:—అయితే అధికారులపై మీరు గానించిన ఆరోపణ కాధారము లేదా?

సా:—అది ఇదివరకు ఇప్పుడుగాదు. ఇప్పుడు కల్లుయి తిమ్మారెడ్డి, హిందూపురం నారాయణరావు మొదలైనవారంతా మిత్రులు. వారు కల్లుయినకేమి చెప్పిరోగాని కల్లుయిగా రి మాపై దురుభిప్రాయ మేర్పడినది.

శ్యా:—తిమ్మారెడ్డిగారి మేడిమాకులపల్లె, తెలికి, గ్రామములలో భూమిగలదా? అది బంజరుగునునా?

సా:—200 ఎకరము లుండును. అది 15 వత్సరములుగా బంజరుగునునది.

శ్యా:—ఎందుచే?

సా:—అతడు ప్రజలను హింసించుచుండెను. కల్లు దుకాణములు మొదలగునవి పూడేవాడు. పశువులు మొదలైనవి, వారి భూమిలోకి పెట్టిరే బంధి తగిలించేవాడు. ప్రజలకు పూరితే పనిజేయ మని బాధించెడివాడు. వీనిని గురించి ప్రజలు పెద్దతిమ్మారెడ్డికి చెల్లి చెప్పకొనిరి. పెద్దతిమ్మారెడ్డిగారు వీరి తిమ్మారెడ్డిగారికి హితబోధ చేయగా వింకపావులయే గాక, పెద్దతిమ్మారెడ్డిని గలవి 60, 70 కేసులు పెట్టిరి. 5, 6 గ్రామములవారు ముచాజరు పెట్టిరి.

శ్యా:—మీరే ఆసహజులు పెట్టించిరిరా?

సా:—నేను గూడా నందు సంతకము కేసివుండును.

ఇంత హింసపెట్టినతరువాత ప్రజలూ తిమ్మారెడ్డికి ఎట్లు సహాయముకేరెదరు. తిమ్మారెడ్డిగారికి 5, 6 పిచ్చుమాత్రం గలవు. వానితో సాతడు స్వయముగా 500 ఎకరములను కేషివ జాలక నేవ్యముకేయుట మానిభేసెను. 5, 6 ఎడ్లతో 80 ఎకరములు మాత్రమే సాగుజేయుచున్నాను. కాని ఎక్కువ కేసులేదు.

శ్యా:—ఆ 80 ఎకరములైన నేవ్యము కేసునా?

సా:—కేసులేదు. అతడు గ్రామమునదిని గురికొని నివసించుచుండెను.

శ్యా:—ప్రతివత్సరం, ఏమీ పరుగులేకయే పన్నిచ్చు వలెనని అరిగి కుతూహలమా?

సా:—కేవలమే భూములు కేలుకేసాడు.

స్వామి:—భూమిలు బంజరుగావున వేలవేసికా ఒక టేగదా?

సా:—క్రొత్తవారం భూమి పర హెచ్చుక. అట్లు హెచ్చినపు డింకవరకు 80 ఎకరములవరకు ఆమెయి.

స్వామి:—తనంతట సాగుజేయనివ్వములేక బంజరు పెట్టె వనియూ మీరు చెప్పినది. అవును.

స్వామి:—ఒకమారు, నేనెప్పుడైతేయంట కాతడు చాల మంది మనస్సులను దీసుకుంటాడా?

సా:—తిమ్మారెడ్డిగారి కొడుకగు పెద్దన్న చాలమంది బచ్చావీలను దీసికొని, బల్లెములు మొదలగు ఆయుధములను దీసికొనివచ్చి లక్ష్మీపల్లెలో మూడువార్లు నెలలందరిగాని నేనెప్పుడు యత్నములను జేయనేలేదు. వారెప్పుడు నా ఆయాజీనదగు మండేవారు. వారు నన్ను కూనీజేయటకు మాత్రమే వచ్చిరి నేనెందిరిని. అప్పుడు నేను చాలా బాగ్రతనంటిని.

స్వామి:—అప్పుడు ఆదనపుదళమువంటి బాగుండెడిది గదా?

సా:—ఆదనపుదళ మెప్పుడు మందిదిగా దని నా యభిప్రాయము.

స్వామి:—క్రొత్తవారమువారి ప్రజలలో వివరించిన 27 గ్రామములలో ఎవరికిని ప్రాధికారిగాని అధికారిగాని భయము గాని లేదని యెంచెదరా?

సా:—ఒక్క చింతల చెరువులో రాళ్లుచేసికొంటు తప్ప ఏగ్రామములలో ఏమి నేకములు లేవు. తిమ్మారెడ్డివలన నాకొక్కనికి దప్ప మరెవరికి ప్రాధికారము లేదు.

సా:—తిమ్మారెడ్డి నీకు హనిజేయ యత్నించుటకు కారణమేమి?

సా:—తిమ్మారెడ్డి ఇదివరకు గ్రామములలో చాలాబల శక్తియుగానుండి ప్రజలను హింసించుచుండెను.

స్వామి:—నే నడుగున దదిగాదు తిమ్మారెడ్డి ముసలివాడు. నీవు ముసలివాడవు. మీరిద్దరు ఒకరికొకరు ఎందుకు హనిజేసి నవలెను?

సా:—నేను, గ్రామములలో ప్రజలకు సహాయముచేసి తిమ్మారెడ్డి హింసలనుండి తప్పించినందుకు అతనికి కోపము వచ్చి నాకు హనిజేసెనుగాని నే నాతనికి జేయలేదు.

స్వామి:—అది ప్రాతకథ.

సా:—1910 నుండి 1920 వరకు తిమ్మారెడ్డికి నాకు గాని నేను తిమ్మారెడ్డికిగాని ఏమిజేసికొనలేదు. 1921 లో ఎన్నికలందు తిమ్మారెడ్డికి ప్రతిపక్షముగా తీవ్రముగా పనిజేసిని. తిమ్మారెడ్డి దొనహాతి కట్టించెదనని డబ్బు వసూలుజేసి దొనహాతి కట్టించెదను. ఈ విషయమున అప్పి పెట్టితిని. ఈ కోప కారణములచే నన్ను చంపుటకు ప్రయత్నించెను. నన్ను అణచి నా పలుకుబడిని తొలగింపవలెనని అతని ప్రయత్నము.

స్వామి:—తిమ్మారెడ్డి మీకు శతృవుగాని మీరు తిమ్మారెడ్డికి శతృవుగానియూ మీరు చెప్పినది?

సా:—నేను అతనికి శతృవునే. అతడు నాకు శతృవై తే నడతని కెందుకుగాను.

స్వామి:—అట్లగునో మీ పోట్లాటలవలన ప్రజల కాంతికి భంగముగలుగదా?

సా:—నాకు తిమ్మారెడ్డికి విరోధమేగాని అది ప్రజలకు సంబంధించినది గాదు.

స్వామి:—మీకు తిరిగి విరోధము గలిగెను. కాన నేరములు జరుగకుండజేయుటకు ప్రభుత్వమువారిక చర్యదీసికొనవలదా?

సా:—ప్రస్తుతం వున్న పోలీసు సిబ్బందిబాలును. అదనపుదళమున్నను ఈవిరోధములుండును. ఇదివరకు దొడ్డువూలలో పోలీసుస్టేషను ఏదుటనే రెండుపాత్యలజరిగెను. మేడిమాకుల పల్లిలో 10 పోలీసు లున్నయెడల 27 గ్రామములకు నాతేయిజేయగలరు. ఈదళంపెట్టుటకు ఇతరజిల్లాలోకంటే మేమెక్కువ శరతులు జేయుటలేదు.

స్వామి:—పోలీసుదళమున్నను ఖర్చులమాత్రం ప్రజల మీద వేయరాదనియూ, మీయిద్దరేము.

సా:—చింతలచెరువువంటి గ్రామంలో ఒక పోలీసువానినుంచిన బాలును. ప్రజలను రక్షించాలని ప్రభుత్వమువారి కంత అభిప్రాయంవుంటే, క్రొత్తపోలీసుల నుంచినను ఖర్చుల ప్రజలమీద వేయవలదు.

స్వామి:—ఎవరి ఆక్రమణలవలన పోలీసు అవసరమయ్యెనో వారింద మత్రమే ఖర్చులు ఎవరూజేసెదరుగాని అందరి ఖర్చు నవసూలచేయరు.

సాక్షి ఇంకను నడుపుచు కలెక్టరుగాని ఇతర అధికారులుగాని ఆదనపుపోలీసుదళమును నియమించు విషయములలో గ్రామములలో వచ్చి జూచి విచారింపలేకపోయితిమి. అదనపుదళమునకు సంబంధించిన వల య నుం త యే తిమ్మారెడ్డి, చిన్నారప్పరెడ్డి పక్షములలోని కారణంపే వసూలుజేసెదనని కలెక్టరుగారు ప్రకటించిరి. అదనపు పోలీసుదళం ఆక్రమలేదంటే వారిని చిన్నారప్ప పక్షమువారిగా పరిగణించెదమని అధికారులు గ్రామములలో ప్రజలకు చెప్పుచున్నారు. పెద్దవారే ఇల్లు చెప్పటచే ప్రజలకు భయము గలుగుచున్నది. ఇంతవరకు సాక్షి మొసగిన క్రొత్త పేట వెంగన్న మొదలగువారు, నావైకొన్ని ఆరోపణల నొనర్చిరి. గ్రామపరిశ్రమ నీలకేపావులచే వాడెప్పుడు వచ్చినట్లు చెప్పిరి. చిన్నారప్ప చాలచెడ్డవాడని చెప్పట కట్టి సాక్ష్యం లేచిరి.

స్వామి:—అదియేగాదు, మీలో కక్షలుండుటవలన నేరములు జరుగుచున్నవని కాపుట కాసాక్ష్యము జేబడిన మీరు మంచివారేననియు, మీయనుచులలో నీటి నేరములు జేయువారు గలరనియు, మీపక్షం నిన్న సాక్ష్యమొసగిన పాఠ్యం తిరుమలప్పగారే చెప్పిరి.

ఇంతవరకు నాపై మీయెదుట మోపబడిన ఆపవాదుల గురించి ఒక్కమయము చెప్పవలెను. నేను చెడువాడనని చెప్పటకు నా రాసాక్ష్యమును చెప్పిరి. వారందరు తిమ్మారెడ్డి పక్షమువారు, అందు దూడకుల హుస్సేనప్ప అను నతడు చెప్పిన విషయమును గురించి ముఖ్యముగ జెప్పవలెను. నన్ను తుపాకితో కాల్చిన దాతని సోదరుడే. అతడిప్పుడు ద్వీపాంతర వాసము ననభవింపచుచున్నాడు. అతనిపై కేసు పెట్టినందువలన, హుస్సేనప్పకు నాపై విరోధముచేత నేనాతని చేతులు కాళ్లు విరుగకొట్టించితిని నాపై నాకోపించెను. అతడు రివెల్వరుముల క్రింద, బండి క్రింద బడుటచే కాలువిరిగెను. ఈవిషయం ప్రభుత్వమువారి రికార్డులో గూడ గలదు. మిగిలిన సాక్షులందరు గూడ నీటి అపరాధారోపణలచే నాపై నొనర్చిరి. కొంచెము గ్రామపరిశ్రమ జేయుటకైనను అనుమతి నొంగక పోవుటచే వాని యధార్థము మీకు చెలియజేయుటకు మీలేకపోయెను.

తుదకు సాక్షి వ్రాతముల మగు మెమోరాండమును దాఖలు చేసెదనని నుడివెను.

పెద్దవారే సాక్ష్యము ముగియగనే, కేళవెల్లిగారి మూచ నపై కోర్టు నీగారు కోర్టుచెప్పలకు వచ్చి, ఆదనపుదళ మక్రమ లేదని చెప్పకొనుటకు వచ్చిన వందలకొలది ప్రజలను గ్రామముల జేరువారిగా పంచి సాక్ష్యము జెప్పటకు ఒక్కొక్కగ్రామము వారిని ఇద్దరుమగ్గురు ప్రతినిధుల నెన్నుకొనవలసిన దని చెప్పిరి. వారిపై నున్న కోర్టు తరువాత నాప్రతినిధులు చెప్పకొనువానిని విచారించిరి.

వాగటి బయ్యన్న (పెద్ద వడుగురు) సాక్ష్యమొసగుచు క్రొత్త పోలీసుదళం ఖర్చులు ప్రజలనుండి వసూలుజేసెదనని గ్రామాధికారులు దెలిపినయొ ఇదివరకు పన్నులే దుర్భాములగు నుండుటచే క్రొత్తవస్తులు భరింపజాలమని చెప్పకొనుటకు వచ్చితిమని నుడివెను. తమ గ్రామములో పోట్లాటలు లేనియొ పోట్లాట లేవనియొ చిన్నపోట్లాట లున్న పెద్దలు చీవాటుపెట్టి సర్దెవరనియొగూడ నీతడు చెలిపెను.

పామిరెడ్డి చిన్నారప్పరెడ్డి పెద వడుగురు. పోలీసుస్టేషను ఆక్రమలేదని చెప్పచు చిన్నారప్పరెడ్డి తమ గ్రామములో నీ నికసింపు ముందుననియు అతని కా గ్రామమున కేతువులులేననియు నుడివెను. నాకు పోలీసు ఆక్రమలేదు. ఏమైనా పోట్లాటలు వుంటే గ్రామ పంచాయితీలో పరిష్కరించుకొంటాము.

చిన్న యొకలప్ప పెద్దవడుగురు. క్రొత్త పోలీసుస్టేషను ఆక్రమలేదను ఒక వైపున పామిరెడ్డి రెండవ వైపున గుత్తి పోలీసుస్టేషను గలవనియు క్రొత్త స్టేషను నక్కర లేదనియు నుడివెను.

ముప్పాల గుత్తి గ్రామ కాపురమువను కొండప్ప తన గ్రామంలో గగవ లనేవే లేవని నుడివెను. ఇతర గ్రామముల వారు వచ్చి తొందర కలుగ జేసెదనని భయములేదు. చిన్నారప్ప తిమ్మారెడ్డిగార్ల కక్షలకు జేరిన వారెవరు నా గ్రామములో లేరు.

పై గ్రామ కాపురముడే యక పాపకా నామెలుగూడ పై విషయముల బలపరచెను.

చిన్నరంగయ్య, మల్లెనేపల్లి తమగ్రామములో కక్షలంటే నేమో యెరుగననెను. అదే గ్రామకాపురముడగు పెదవరప్ప పైవిషయమును బలపఱచి, ఇతర గ్రామములనుండిగూడ తమకు తొందర గలుగలేదనియు అందుచే తెలికిలో క్రొత్తపోలీసు స్టేషను అపురము లేదనియు నుడివెరి.

రావులుడికి గ్రామములను నాగి లింగయ్య, కేళవరెడ్డి, గార్లు తమగ్రామమువాకిగూడ క్రొత్త పోలీసుస్టేషను నక్కర లేదనిరి.

వెంకటరెడ్డి, మల్లన్న, నాగిరెడ్డిగార్లు చిన్నవడుగురు కాపురముల తరపున తమకు అదనపుదళ మక్రమలేదనిరి.

కలెక్టరుగారు గ్రామములను నారాయణరెడ్డి హనుమన్న అను వారు క్రొత్తవస్తు కడతారని చెప్పితే ఆపన్న భరింపలేననియు తమగ్రామములో గగవలు లేకపోవుటచే క్రొత్త పోలీసు దళమక్కర లేదనియు చెప్పకొనుటకు వచ్చితిమనియు నుడివెరి.

మేడిమాకులపల్లి ప్రజలతరపున చౌడప్ప, అనునతడు, క్రొత్త పోలీసుదళ మక్రమలేదని చెప్పచు 10, 16 సం॥ లకు పూర్వము తమగ్రామములో కక్షలుండెనుగాని ఇప్పుడట్టి వేమియు లేవని చెప్పెను. తిమ్మారెడ్డి గారికి ఆవురాలలో భూములు గలవు. అతనికి నా పూరిలో నున్న ఇల్లు పడగొట్టుటచే ననుట నిజముగాను. అతడే తన ఇంటి నుడతీసుకొని తొండపాడులో వేరే ఇల్లు కట్టుటన్నాడు.

పాపిరెడ్డి మద్దిరెడ్డి అను తెలికి గ్రామములు సాక్ష్యమొసగుచు తాము బీదవారమనియు, క్రొత్తవస్తు చెల్లించలేమనియు చెలిపిరి.

తిమ్మగూడినుండి వచ్చిన హుసన్న.

ప్రభుత్వంవారి ఖర్చుమీద స్టేషను కట్టుకుంటే తమ కాక్షేపణలేదనియు తమ గ్రామమునుండి ఒక అడ్డయైన లేదనియు నుడివెను.

లక్ష్మీపల్లి గ్రామముల తరపున కంకరప్ప రామయ్యగార్లు పోలీసుస్టేషను ఆక్రమలేదని చెప్పచు 8 ఎత్తరముల క్రిందల తిమ్మారెడ్డిగారి తరపున 80 మంది మనస్సులు ఈపెలతోను, బల్లెములతోను, గండ్ర గొడ్డళ్లతోను వచ్చిరినియు వారెచ్చట మూడువార్లు నెలలందరిగాని నేనెప్పుడు జేయలేదనియు, వారు కోజు, చిన్నారప్పగారిని గురించి ఆయాజీ దీయుచుండెదననియు, అటుతరువాత వెల్లిపోయి రనియు జెప్పిరి.

స్వామి:—ఇది అంతా ఎందుకు చెప్పచున్నారు?

సా:—ఎందు కేమిటి, మీ రడిగిరి. నేను చెప్పితిని.

(నవ్వు.)

గజరాంపల్లి గ్రామముల తరపున, వారప్ప, నీలూరు గ్రామముల తరపున బాచా సామెలు, అనంతపురం (గుత్తి) గ్రామముల తరపున చిలకల నాగప్ప, ప్రజల ఖర్చుపై నైన యెడల పోలీసుస్టేషను తమ కక్కరలేదనియు, తమ గ్రామములో కక్షలు లేవనియు జెప్పకొనిరి.

స్వామి:—చిన్నారప్పరెడ్డిని కాల్చినది నియూరవద్దనే గదా?

నాగప్ప:— అది ఏవో అకస్మాత్తుగ జరిగెను. అంతకు పూర్వముగాని ఆటు తరువాతగాని అట్టి నేరము లేవియు జరుగలేదు.

మరియొకరిద్దరు సాక్షులు విచారింపబడిన తరువాత విచారణ ఈవిషయమునకు ముగింపబడెను. తిరిగి కేపు జరుగును.

కోర్టు నీగారు రేపటి యుదయము 7½ గంటలకు బయలుదేరి మేడిమాకులపల్లి పెద్దవడుగురు చింతలచెరువు లక్ష్మీపల్లి మొదలగు గ్రామముల దర్శించెదమనియు ఆపమయమున మార్గమున గుంపులుండుట తివక్తములేదనియు ఆప్రాంతములు బాగుగా నెరిగిన మరొక రిద్దరు కంటే తనతో నుండి నక్కరలేదనియు నుడివెను.

తిమ్మారెడ్డిగారు కేళవెల్లిగారును తాము వెంటవచ్చెదమనిరి.

ఏపక్షమునకు చెందిన నాయకులు గాని అధికారులు గాని తనతో నచ్చుట కేర్పనులేదనియు ఇరు పక్షములవారును ఆనాగ్రామముల బాగుగ నెరిగినవారి నొక్కొక్కరిని తన వెంట పంపవలసినదనియు గోరెను.

కా ప లె ను

తెజవాడ, మునిసిపల్ హైస్కూలుకు ఒక ఫీజున్న ఎల్. టి. రు. 80.5.120 జీతముపై కావలెను. వసున్న, యోగ్యత, మొదలగునవి తెలుపుచూ దరఖాస్తులు ఈ దిగు విలాసమునకు 1-7-25 తేదీలోగా చేసినట్లు యోగ్యతాపత్రికలుండిన వాటితో సహా పంపుకొనవలెను.

ఈపని భూయమైనదియే తీసికొనబడిన దరఖాస్తుదారుడు ఒక సం॥రమువరకు ప్రాబేషముగా పనిచేయవలెను.

మునిసిపల్ ఆఫీసు, } అ. కాళేశ్వరరావు, }
తెజవాడ. 20-6-25 } చేర్చుక

క్రొత్త యొడంబడిక

అట్టిను ఛేంబర్లనుగారు ఏర్పరచిన క్రొత్త సెక్యూరిటీ యొడంబడిక, మూరపు భద్రము సకు తోడ్పడునని నమ్మజాలము. అన్ని జాతులను కలిపి సంఘానికి నుటకు బదులు, కొన్ని జాతులు గలసి ప్రత్యేకపు బాడంబడికల కేసికొనుటవలన, కలహకారము లభింపించును. యుద్ధమునకు బూర్వ మిట్టి కటలుండటచే, ప్రపంచశాంతికి భంగము వలికెను. నేడు మరల నిట్టి కటలు ప్రలుల మగుచున్నవి. మూరపు రెండు శిబిరములక్రింద విభజంబడినవి. ఛేంబర్లనుగా రంగీకరించిరి. ఇట్టి పిల్లని దోలగించుటకు మూరగ, దానిని వృద్ధి నొందించుట వ్యాయాసమగునా? ఇదివా బడంబడిక యందు, అన్ని జాతుల మధ్య సఖ్యము గుడుగుట కేర్పాటు లుండెను. విభేదములు పోడిమినచో, మాధ్యస్థమునకు సరిచ్చించుకొనుట కవకాశ ముండెను. ఈ రెండు బడికను ఇంగ్లండు ఆంగీకరించి నచో, సత్వరాభివృద్ధికి శోభించెడిది. కస్పర్వేటీపు ప్రభుత్వ మూరభమయ్య గొమ్మట, అనివా బడం బడికపట్ల శీలవృద్ధి బడపెను. ఛేంబర్లనుగారికి, అదివా బడంబడిక బాధ్యుల బడికరాదు. ప్రాత మంత్రాంగిపు మూరగను నారికి నచ్చును. మూరపు ఏలబోయినవేది, ప్రపంచశాంతి ఏలబోయినవేది, ఇంగ్లండు శాంతిమూలము బాగును. అందుకు, ప్రాన్సుతో సంఘానికికొనిన చాలదు. ప్రాన్సుతో వయసును, ఇట్టిని మూరగగముతో ఇంగ్లండు సంబంధము పెట్టకొనదు. స్వీడునుగముతో మూరగకు సంబంధము పెట్టకొనును.

క్రొత్త బడంబడికతో ఇట్టిని చేర్చుకొన లేదు. బ్రిటిషు అధిపతీరాజ్యములు నమ్మకవలదు నను పొందలేదు. బాలెయి రుష్యా మున్నగు దేశ ములతో సంబంధములేదు. ఇట్టి మరుతితనుని ఏర్పాటుచేయ బాధ్యులగుట ప్రాన్సు లాదులు లు. ఈ రెండుబడికల కాలం నెలలు కాపాడునో తెలియరున్నది. కామస్వస్థులలో ఛేంబర్లనుగా రిచ్చి యు రుష్యాను, విశ్వా నేతు బాట్టిను కేసు. మాధ్యస్థముగా పోటీయై కొంగుబడిక, బాలెయియును సరిచ్చించ బాదు. అదిగది కి ముఖ్యముగా ఏర్పా డింప గడువలెను. ఇట్టిని బాలెయిపై విచ్చికి చు గడువలెను. బ్రిటిషువా లెట్టితో క్షయ కలుగజేసికొనదు. బాలెయికు మూరగనుకేసుం నెల వ్రసు బట్టిపై విచ్చిభంపి బదు, ప్రాన్సుకు సత్వరాభివృద్ధి సూచనవలెను. ఇట్టి యభివృద్ధి గును బాలెయియొగముకేయకుచ ప్రాన్సు ముగిసి దోచదు. ప్రాన్సు ఏమిజేసి నది, బ్రిటిషువాను జూచి మూరకుండబయలును.

ప్రాన్సునునలెగాన, యి స్పా డి ప్రపంచములో నే భాగమునను నలునరి ముగయుచినను, యితర భాగము బన్నిటికిని వ్యాపించును. జర్మనీ తూర్పు సరిహద్దున జరిగెడి బోరాటము, ఇతర ప్రదేశములకు వ్యాపించునని, ఛేంబర్లనుగారు దలచుట నట్టి బేల తనము. నర్వియాలోజరిగిన హత్యలవలన ప్రపంచ సమగ్రమును జరిగియుండగ, బాలెయిలోజరిగెడి బోరాటములు ఇతర ప్రదేశములను ప్రోద్బలించునని తలచుట కట్టిను భారము గలదు?

ఛేంబర్లనుగారి ఏర్పాటు దూరవృద్ధి కేమా ప్రముఖపుటలేదు. తాత్కాలిక లాభమునకై శాశ్వత ప్రయోజనమును కోల్పోవుచున్నది. నానా రాష్ట్రానింపుమునకును, ప్రస్తుతపు బాడంబడికకును సమన్వయము గుడుగుట నష్టము. అన్ని జాతులును ఆయుధములను సైన్యములను తగ్గించి, మాధ్య స్థమును చేపట్టజాలమునని, కోరుచుండగ ఆదర్శిని నవలెచేచి మరల నిపురాతనవృద్ధి ననలంబించుట వలన, ఇంగ్లండు ప్రాన్సుల ప్రతిష్ఠకు తీరనిభంగము వాటిల్లును. నానారాష్ట్రానింపుపు యిలకు బడి యంతరించును. ఇతర దేశములు క్రొత్త బడంబడి కల నేర్పరచుకుని, వ ర స్ప ర వైషమ్యముతో మెలగుచుండును. ఇట్టి ఏర్పాటు నిరర్థకమని, మాన్యవాల్డుగారును, లాయడు బార్డ్ గారును చాటిరి. కస్పర్వేటీపులయినను మూరమా లోచించుట యుక్తము. బ్రిటిషు ప్రజలు శాంతిరక్షణబాధ్య తను నహింసరా? జర్మనీ తూర్పుభాగమునం దుప న్నన మధికము గలదు. ఛేంబర్లనుగారి బడంబడిక అట్టియుప్రసము నతిశయించజేయుట సహజము. అక్కడబట్టికే కట్టలము నామాన్యముగ నణగి బోజాలదు. సంవర్షముల నన్నిటిని గాంచిన మూరపుపిల్లలు ఏమాత్రము ప్రోత్సాహకర ముగ గనుటలేదు.

కడపటి సందేశము

మరిణమునకు బూర్వము దేశబంధు చిత్త రంజనదాసుగారు పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ గారికి న్రాసిన కడపటి శిఖయందు, “దేశచరిత్ర యందు అత్యంతసందిగ్ధనమయ మరుజెంచుచున్నది. సంవత్సరాంతమునకు, మాత్రం సంవత్సరారంభము నకు, నరియగు వృద్ధి జరుగవలయును. ఇందు నిమిత్తము వ్యవస్థలను భారజోయవలయును. మన మెరుపునను జబ్బుగనున్నాము. ఏమి జరు గునో ప్రకటన చే తెలియదు” అని నొనరించిరి. స్వరాజ్యపద్ధతి మారకకన్య. జరుగవలయునని, దేశ బంధు దాసుగారు కొరియుండిరి. దేశబంధు శివించి యున్నను, ఇట్టి సందేశమునే బంగియుండేనాదు. గాంధీమహర్షి ప్రోత్సహించియు పట్టి సందేశమే. శాశ్వత బాధక, మామూలతో ప్రోద్బలించుచో స్వరాజ్య బాధకు మూరగు బోవుచుండును. స్వరా జ్యమునకై చేపొచి, స్వరాజ్యమునకై శనిబోయిన దేశబంధు దాసు గారికి, గౌరవింప వల యు గలది, అ తి త్వ రితముగ స్వరాజ్యమును సాధించుటయే మార్గము. దేశమును కష్టము లెదుర్కొనుచున్నది. మూరం పరితులను దేశము బాటచునియున్నది. దాసుగారి మరణమువలన, భారతీయు లికపాన మితవాదు లయ్యెదరని, అట్టి

ర్యుపప్రతిక యూహించుచున్నది. స్వరాజ్యపక్షము నారి నలుకుబడి నంతరింపజేయుటకు అధికారవర్గ ము ప్రయత్నించుననుటకు సందియములేదు. ఇది ననకే మహారాష్ట్రపక్షమువారు రిస్కాంసీపు సహ కారమునకు దిగవలయునని తలంచుచున్నారు. దాక్షిణ మూంజీగారి హెచ్చరిక, ఇట్టిపరిణామమును ప్రోద్బలించుచున్నది. స్వరాజ్యపక్షమున గలిగిన విభేదములను అధికారు లవకాశముగ గైకొనక మానరు. బెంగాలునందు సంస్కరణములను రద్దు జేయుటలో, ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశ్యము తెలి సిగోయున్నది. ప్రతిష్టాభావ నష్టములను వదలి సహకారము సలుపుటకు, ప్రజలను లొంగదీయు టచే, యిందలి యుద్దేశ్యమై యుండును. సహ కారము సలుప నుద్దేశించుచో సంస్కరణముల రద్దును తొలగించెదమని ప్రభుత్వప్రకటనమే చెలు పుచున్నది. అమృతబజారు పత్రికాన్యతాంతము ప్రకారము, బెంగాలు ప్రభుత్వమువారు ప్రస్తుత శాసనసభను రద్దుజేసి, క్రొత్త ఎన్నికలను జరిపెద రని తెలియుచున్నది. ఈ వదంతి నిజమగుచో, యిందలి యుద్దేశ్యము తెల్లమే. రాబోవు ఎన్ని కలలో, మితవాదు లధిక సంఖ్యలతో బ్రవేశించెద రని, ప్రభుత్వమువా హుహించియుండురు. దాసు గారు విగతజీవులగుటచే స్వరాజ్యపక్షమువారిని నడిపెడివా రెవరుండరనియు, వారిబల ముడిగిపోవు ననియు తలచుటయందు వింతలేదు. కాని, దాసు గారిపై దేశమునకు నిజభక్తియున్నయెడల, మరల స్వరాజ్యపక్షమువారినే శాసనసభలకుంపుట పౌరు షము. ప్రభుత్వమువారి ప్రయత్నము, స్వరాజ్య పక్ష ప్రాబల్యమును వృద్ధిజేయుటకే తోడ్పడగలదు. బెంగాలు తన ధర్మమును నిర్వహించునని విశ్వ సింఛెదము. దాసుగారి స్థానము నాక్రమింపగల నమగ్గులు బెంగాలులో గలరనియు, తానాస్థాన మును దీసికొనననియు, గాంధీమహాత్ముడు ప్రక టించెను. స్వరాజ్యపక్షమునకు కక్షి నంచన లేకుం డ, మహాత్ముడు సహాయముజేయుట నిశ్చయము. అందుచే, నూతనపరీతును బెంగాలురాష్ట్రము, జయ ప్రదముగదాటి అధికారవర్గమున కాశాభంగము కలిగింపగలదు. ప్రభుత్వమువారు ప్రస్తుతస్థితిని కాటవలచినయెడల, కృత్రిమమార్గముల నవలం బించి ప్రయోజనములేదు. ప్రజలకోర్కెలను నిరో ధింపదలచినకొలదియు, సవి మరింత బలమగును. అందుచే ప్రజల స్వరాజ్యవాంఛను వెంటనే సఫల పరచుట నముచితము. వం గ జే శీ యుల ను మ ర వా డులు గ జే యు ప ధ తి సఖ్యము గాజాలదు. ఈ స మ య ము స నే, కలకత్తా కార్యశేషనుకును మరియొక అధ్యక్షు నెన్నికొన వలసియున్నది. కాంగ్రెసునకునాయకు నెన్నుకొని, కార్యశేషనువారు దాసుగారిపట్ల గల ప్రేమను సార్థకపరచెదరు గాక. సుభాషచంద్ర బోసుగారికి నిర్బంధానంతరమువరకు కార్యశేషనువారు సెల విచ్చుట, యోగ్యముగ నున్నది. బెంగాలునందు స్వరాజ్యపక్ష ప్రా బ ల్య ము సధికముజేయుటకు, ప్రస్తుత పరిస్థితులు తోడ్పడక మానవు.

తుపాను: ప్రభుత్వప్రకటనము

కృష్ణా గుంటూరుజిల్లాలో గలిగిన తుపాను నష్టముగూర్చి ప్రభుత్వమువారు గావించిన ప్రకట

నము గాంచిన, నష్ట మనదిమితమని తెలియగలదు. రివిన్యూబోర్డు వారు ప్రచురించిన అంకెలు, అనలు కన్న తగ్గియున్నవని తలచెదము. ప్రభుత్వమువారు రయితులకు స్వల్ప సౌకర్యములను గూర్చి. ఇరి గేషను కాలువలమీద ఆరుసెలలవరకు ఉచిత ముగ గడ్డికోసికొనుటకు రేషన్లతాలూకారయితు లకు మాత్రము అనుజ్ఞయొసగబడెను. మైనరు ఇన్ గ్రేషను వర్కులకు గలిగిన నష్టమును తొలగించు టకు, ముప్పదివేలు కృష్ణాజిల్లాకును, ఇరువదివేలు గుంటూరుజిల్లాకును శాంక్షను చేయబడెను. ఇండ్లకు కావలసిన సామానుల సుచితముగ నిచ్చుటకు, రెండువేలరూపాయలు బెజవాడ మ్యునిసిపలు కౌన్సిలు కొనగబడెను. రివిన్యూబోర్డు వృత్తాంతము ప్రకారము, పట్టణములలో కెల్ల బెజవాడకును, బందరుకును, నష్ట మధికముగ గలిగెను. బెజవాడ మ్యునిసిపలు కౌన్సిలువారు పెంటనే సహాయము జేసిరి గాని, అది ప్రజల బాధలను నివారించుటకు సరిపోలేదు. బందరు మ్యునిసిపలు కౌన్సిలువారు గూడ, మిగుల నష్టపడినవారి కుపశాంతి గలి గించిరి. గుంటూరు, తెనాలి గ్రామముల కంతగ నష్టము గలుగలేదు. స్థానికసహాయము సరిపోయె నని, రివిన్యూబోర్డువారి యుద్దేశ్యము. కాని, గ్రామ ములకు గలిగిన నష్ట మపారము. గుంటూరుజిల్లాలో, రేషన్ల, తెనాలి, బాపట్లతాలూకాలును, కృష్ణా మండలమునందు దివి, బందరు, కైకలూరు, గన్న వరం, బెజవాడతాలూకాలును వి శేష నష్టము బొందెను. రివిన్యూ ఉద్యోగులును, తాలూకా బోర్డులవారును కొంతవరకు ప్రజలకు సహాయము జేసిరి. రెండుమండలముల జిల్లాబోర్డులును, ఇతర ధర్మదాతలును జేసిన సహాయము పెక్కున బడెను. కేవలము పశునష్టము గాంచిన, రేషన్ల దివి తాలూకాలెక్కుడు నష్టము గాంచెను. గుంటూరు జిల్లాలో, 13 వేలపై గ పశువులును, 85 వేలకు బైగ గొత్తలును మేక లును చనిపోయెను. కృష్ణాజిల్లాలో సరియగు అంకెలు రిపోర్టుగాలేదు. గుంటూరు జిల్లాలో మొత్తపు నష్టము దాదాపు పదునైదులక్షలుండు ననియు, 69 మంది ప్రాణముల గోల్పోయిరిని, సూచించబడినది. ఇది చాల తక్కువమదింపు అని ఎంచవచ్చును. ఇంతవరకును ప్రభుత్వమువారు జేసిన సహాయమయినను, స్థానికసంఘములును, ధనవంతులను జేసిన సహాయమయినను, బాధా నివారణకు సరిపోవునని దోచదు. ఆంధ్రదేశము తగిన ధనసహాయము జేసి, ప్రజల సహాయము తీర్చనందులకు చింత వొడచుచున్నది. ఆపత్ని మయములందు దేశము నెనుక జూపిన కవలిక నీమారు జూపలేదు. ఇప్పటి కయినను అవకాశ మింకను గలదు.

కనడా స్వాతంత్ర్యము

అధినివేశరాజ్యములకును ఇంగ్లండుకును గల సంబంధము విశేష బలమయినదిగాదు. ఏ నిముస ముననయినను నది తెగిపోవచ్చును. అధినివేశ రాజ్యములకు నానారాష్ట్రసంఘమునందు స్వతంత్రస్థాన మిచ్చుటచే, అంతర్జాతీయ వ్యవహార ములలో ఇంగ్లండువలె స్వేచ్ఛగి మెలగుట కన కాశ మేర్పడుచున్నది. బ్రిటీషు సామ్రాజ్యము

నుండి విడిపోవలయునను కోర్కె దక్షిణాఫ్రికాలో బలముగ నున్నది. ప్రస్తుత ప్రభుత్వము, తొందర పడవలదని హెచ్చరించినను, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య మును వాంఛించుచున్నది. ప్రధానమంత్రిలగు హార్డిగాజుగారు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యవాది. ఇక, కనడాదేశము సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును ప్రక టించునును, అట్టిసితి ననుభవింప గోరుచున్నది. అమెరికాలో ప్రత్యేక రాయబారిని నియమించు టకు, కనడా సంకల్పించినది. ఇంతవరకు ఏ కాల సీయు, ప్రత్యేకరాయబారిని ఇతరదేశములలో స్థాపించుటలేదు. కనడాదేశము క్రొత్తమార్గము త్రొక్కుచున్నది. రైల్వేమంత్రియగు గ్రహంగారు, నూతన కనడా రాయబారిగ నియమింపబడుదురని చెలియుచున్నది. ఇందువలన అధినివేశరాజ్య సంబం ధములందు, క్రొత్త పరిణామము కలుగకమానదు. ఇటీవల కనడాకు ప్రత్యేక పు జెడాను తయారు జేయుటకు ప్రయత్నించి రట. కాని ప్రస్తుత మా ప్రయత్నము ఫిరమింప బడెను. కనడా చూపెడి వైఖరిని ఆస్ట్రేలియా సయితము జూపవచ్చును. సామ్రాజ్య పునర్నిర్మాణమున కవసర మేర్పడుచున్నది.

సత్యాగ్రహవిజయము

వైకం సత్యాగ్రహము చాలవరకు సఫల మయినందుల కెంతయు సంతసించెదము. గాంధీకిని పోలీసు కమిషనరుకును మధ్యజరిగిన యొడంబడి కను, సత్యాగ్రహవలంబు లతిక్రమించిరనువార్త అనత్యమని చెలిసినది. సత్యాగ్రహవలంబులు, నిరుపమానమగు శాంతి శమదమాదులను గను పరచి, కృతకృత్యులయిరి. గాంధీమహాత్మునిపట్ల నిజగౌరవము జూపిరి. ఇప్పటికి మూడురోడ్లపై నిమ్నజాతులవారు స్వేచ్ఛగ నడచిపోవుచున్నారు. ఎట్టి యాటంకము గలుగలేదు. వైకం దేవాలయము నందు పూజలాగిపోలేదు. తూర్పురోడ్డుపైమాత్రము నిమ్నజాతులు పోవుట కింకను అంగీకార మొసగ లేదు. తిరువాన్కూరు సంస్థానము వారు మిగిలియున్న నిరోధమును గూడ తొలగించి, హిందూమతము నావరించిన కళంకమును దొల గించెదరని నమ్మెదము. వైకంనందేగాక, హిందూ దేశమందంతటను అస్పృశ్యతను నివారించి, హిందు వుల సంఘీభావమును బలపరుచుటయు, సత్వర స్వరాజ్యసిద్ధి కాటంకముల దొలగించుటయు ఎంత ముఖ్యమో చెలువ నక్కరలేదు.

మోహనదాసు కద్దరుచరిత్రమాలయము

ఏలూరులో నిర్వహింపబడుచున్న మోహన దాసు కద్దరు పరిశ్రమాలయపు 1924 సంవత్సరపు రిపోర్టు సక్రమాభివృద్ధిని కను సరచుచున్నది. చక్కనినూలుచీయు మార్గము లన్వేషింపబడు చున్నవి. ఏకుచేయుటకు, నూలు చీయుటకునుగల పరికరములను బాగుచేయుటకు ప్రయత్నము జరుగు చున్నది. 1924 సంవత్సరమునందు 11297 రూపాయల కద్దరు విక్రయింపబడెను. ఆయిదువేలరూపాయల ఏకులు, నూలు విక్రయింపబడెను. ఈపరిశ్రమాలయము, ధన సంపాదనము నిమిత్తము స్థాపింపబడకుండుటచే, కద్దరు ఉద్యమాభివృద్ధియే ప్రధానోద్దేశ్యమగుచున్నది. పరిశ్రమాలయమునకు 517

రూపాయల నికరలాభము చేకూరెను. మోహన దాసు పరిశ్రమాలయము సత్వరాభివృద్ధి గాంచు ననియు దండు నారాయణరాజుగారి సత్ప్రయత్నముల కాంధ్రు లన్ని విధములనుతోడ్పడెదరనియు, విశ్వసించెదము.

ఆల్వారు వృత్తాంతము

ఆల్వారుసంస్థానమునం దిటీవల జరిగిన కాల్పులు, దేశమునందు కలవరము గలిగించెను. ఈ విషయమై సమగ్రమగు విచారణ జరుగవలయు నని, ప్రజలు గోరుచున్నారు. ఆల్వారు సంస్థానమువారు పండిత మదనమోహన మాల వ్యాగారితో యోచించెదమని ప్రకటించిరి. ఇంత వరకును, వీరికిని మహారాజుగారికిని సహాధానము గుదురకుండుట శోచనీయము. సంస్థానములకు, మాలవ్యాగారికన్న అనుకూలహిత మొనగెడి వారుండరు. వారిహితము ననుసరించుట, ఆల్వారుకు శ్రేయస్కరము. ఇంతవరకును, ఆల్వారు మహారాజుగారు విశాలహృదయులని పేర్వడసిరి. వీరి ప్రసంగములు స్వాతంత్ర్యభావభరితములై యొప్పుచుండెను. తమపెనుకటికీర్తి సీనమయమున నిలువబెట్టుకొనుటమహారాజుగారిముఖ్యకర్తవ్యము.

స్టేటు కౌన్సిలు సభ్యత్వకు అభ్యర్థి

వేమవరపురామదాసుపంతులు బి. ఏ. బి. ఎల్.

హైకోర్టుకీలుగా రిట్లు వ్రాయుచున్నారు :

గా. వి. ఎస్. శ్రీనివాసాస్త్రిగారు, ఢిల్లీలోవున్న స్టేటు కౌన్సిలు అనే సామ్రాజ్యకాసన సభలో వారి సభ్యత్వ మునకు గడచిన జనవరి మాసములో రాజీనామా నివ్వగా, ఆ స్థానమునకు నేను అభ్యర్థిగానుండి తమ ఆహ్వాదమును బొంది అత్యధికసంఖ్యాకులచే నెన్నుకొనబడిన మాట తమకు తెలిసే యున్నది. ప్రస్తుతపు స్టేటుకౌన్సిలుయొక్క చిరస్థలసభ్యుల ములో ఆయెన్నిక జరిగి యుండుటచే నెట్టెంబరు మాసాంత మన యీ కౌన్సిలు సమాప్తమ అయిన వెంటనే తిరిగి నవం బరు మాసములో నూతనముగా ఎన్నికలు జరుగును. కాబట్టి నేను తిరిగి 6 మాసముల కాలములోనే ఎన్నికకు నిలిచి తమరు నాయందు మొన్నటి ఎన్నికలో చూపిన ఆదరమును నమృత మును తిరిగి యీఎంక్లనులో చూపి స్టేటు కౌన్సిలులో వెకటర ము అయినావుండి తమ ఆజ్ఞలను నెంపేర్చుటకు అవకాశముకలు గ జేయుడని కోరుచున్నాను.

నేను కాంగ్రెసు స్వరాజ్యపార్టీ పక్షమున అభ్యర్థిగా నుండి తమ వోట్ల నపేక్షించి ఆ పార్టీవారి సిద్ధాంతములకును కార్యక్రమములకును అనుగుణముగా మార్చిమాఫులో జరిగిన స్టేటు కౌన్సిలు సమావేశములో నా శక్తివంచన లేక కృషి సలిపిన మాట తమకు విశదమయ్యె యుండును. రాబోవు ఆగస్టు మాసపు సమావేశముందు గూడ అట్లే ప్రవర్తించెదను.

ఆంధ్ర తిమిళ రాష్ట్ర స్వరాజ్య పార్టీ వారు తిరిగి ఆసాఫ్టీ వికల్పన కేసు అభ్యర్థిగా జంకుట్టు సిఫారసు చేసి యున్నారు. నేను తమ విశ్వాసమునకు పాత్రుడనై తిరిగి ఎన్ను కొనబడినమెడల నాకుగల కాలమును అవకాశమును ప్రజాసేవ కొరకే, కౌన్సిలులోను దేశమందును వినియోగించుటకు సంసిద్ధుడనుగానున్నానని తమతో వేరుగా మనవిచేయవలసిన అవ సరము లేదు.

కాబట్టి తమయొక్క వోటును దయచేసియు, తమకు గల గొప్ప పలుకుబడిని వినియోగించియు నాకు సహాయము చేసి యిప్పటికంటెను అధికముగా మాతృదేశసేవ చేయుటకు నా కవకాశములు గలుగజేయుటకు వేడుచున్నాను. ఈ ఎన్ని కలలో తమ మొదటి వోటుకు అధికమును విజయ గలదు. కనుక నా విజయమునకు తమ మొదటివోటు మిక్కిలి యుపయోగ కారిగా నుండును.

దయయించి తమరు నాకు సహాయము చేయుదుమని యీలేఖ కొకవిన్న ప్రత్యుత్తరము సాధ్యమైనంత త్వరలో పంపించినచో నాకు ఈప్రయత్నమున ధైర్యమును ఉత్సాహ మును కలుగును.

వేమవరపు రామదాసు,

పర్వత్ బాగ్, మైలాపూరు, మద్రాసు.

ప్రాచీనక కౌంటి

ప్రేమను విభావము

జర్మనీకి ప్రతికూలముగ ఒడంబడిక లేదు

లండన్, జూన్ 24:—ప్రభుత్వ ప్రకటనముల నెఱపి పోషకము గూర్చి చెల్లించున విధానమును మంత్రివర్గమునకు గానీ చేసినది కాదు. కాబట్టి ప్రభుత్వము చాబట్టెగాను ఒకేకాంగ కాన్వలయపు మదింపును గూర్చి చెల్లించునది. పోషకము, ముప్పుమగ్గు అనాంతములు లేకుండ సాగువిభాగమునే ప్రేమించును, సామాజ్యము, ప్రపంచ మంతటను గావలసిన విధానమునది. దీనిని అన్ని పక్షములవారు ఆమోదించునది. ఇదియే ప్రభుత్వవిధానమునది మరల యుద్ధము ఎన్నటికిని రాకుండగను కాంతి చేపూర్వకమును అన్ని పక్షములవారి యభిప్రాయమైయున్నది. జర్మనీకి ప్రతికూలముగ ప్రతిపక్షములతో ఒడంబడికను బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు తలపెట్టెను.

బ్రిటిషు సామాజ్యము, ప్రేమించును, యూరపు వ్యవహారములందు జోక్యము గలుగజేసికొనకున్నచో కాంతి సంపాదించును. నేడు ఏజాతియుగము ఒంబరగనుండ పోలేదు. యూరపుకాంతికి భంగము కలిగినచో అన్ని జాతులను, యుద్ధమునకు దిగినను, దిగకున్నను నట్టమే, ఒకవంక జాతిసమితి ఒడంబడికను సంకేతముజేసి ప్రత్యేకముగ కార్యమును దలపెట్టుట అసంవిధము. అపాయము సాధ్యమైనంతవరకు రాకుండ జేయునది. మనము విశేషముతో మన పలుకుబడిని కట్టిని, ముందుగాని కాంతి నేర్పించునది యుద్ధములేకుండ జేయునది. మనకు మేముగాని ప్రత్యేకముగ పనిచేయుట లాభములేదు. జాతిసమితి ఒడంబడికలో సున్న భావములకు భిన్నముగ పోషక ప్రత్యేకముగ సంకేతము ఏర్పాటులకు జేసికొనెను. ఇంతవరకు ఒడంబడిక గాని చిక్కుబడిక గాని జేసికొన జేదనియు, కాని అన్ని జాతులవారు చేయ సుద్యుక్తులైనదియు, ఏది కష్టమైనది న ప్రభుత్వములకు యిది యాలోచించుటకును ముందుగ తమయభిప్రాయములను తెలియజేసిరి. ఒడంబడిక సంకేతముజేయు పక్షములను సహయించి ఒడంబడికలను, పంచాయతీ రీతములను జనాభిరేని అభయములనుపనిచేయును. ఎన్నెన్నో మున్నగు ప్రభుత్వములను ఒప్పునది, పంచాయతీ జేయనినో మన అభయములను ఆపేక్షించరాదు. మనసహాయము గౌరవించు. అట్లు జేసినను మనము ఏమిచర్యను దీసికొనవలెనో యనుసంగతిని మనమే నిశ్చయించుకొను అధికారము గలదు.

జర్మనీ ప్రాచ్య సరిహద్దులు

జర్మనీ, ఒడంబడికలో 16 వ మూలమునకు భిన్నముగ పోలండుపై దాడిచెదలెనని అయ్యది తక్షణము ఆమలు జరుపబడును. ఇయ్యది ప్రాంతముపై యుద్ధముజేయుటయే యనిపించుకొనును. ఇదివరకు ఒడంబడికను సంతకముజేసిన బాధ్యతకంటె ఎక్కువ బ్రతుకును ఉండదు. పోలండు ప్రాంతముగాని జర్మనీగాని ముట్టడించినచో 16 వ నిబంధనలో జెప్పినదానికంటె ఎక్కువ జరుగుదు యుద్ధభయములేకుండ ఆయుధములను తగ్గించుటకు గొప్ప ఎత్తుని తెలి మనచున్నాడు. యూరపులో ఇంకను కంతుకు లున్నవి. నూతనోపద్రవ అభయములు యభివృద్ధియగుచున్నవి. ఇదియే ఆ భయ అవకాశము. పెండ్లారుల యభిప్రాయములను జెల్పికొనుటచే పరిస్థితులు మరింత బాగుపడినవి. సఖ్యభావ మేర్పడినది దీనికి దృష్టాంతము ప్రాంత ఒకటి జేడిలోపుగ రూపును ఖాళీజేయుటకు సంతకం తాను నిశ్చయించునదియే.

ఈ విషయము శుభస్థితిని జూపుచున్నది. బ్రిటిషువారు సహకారమును జూపనది ఇదిన్నియు నిష్ప్రయోజనములు. కాంతి సాధనార్థము అందరు సహకారముతో పనిచేయవలెను. గొప్పసంతోషము మన సామ్రాజ్యములను నిలబెట్టవలెను.

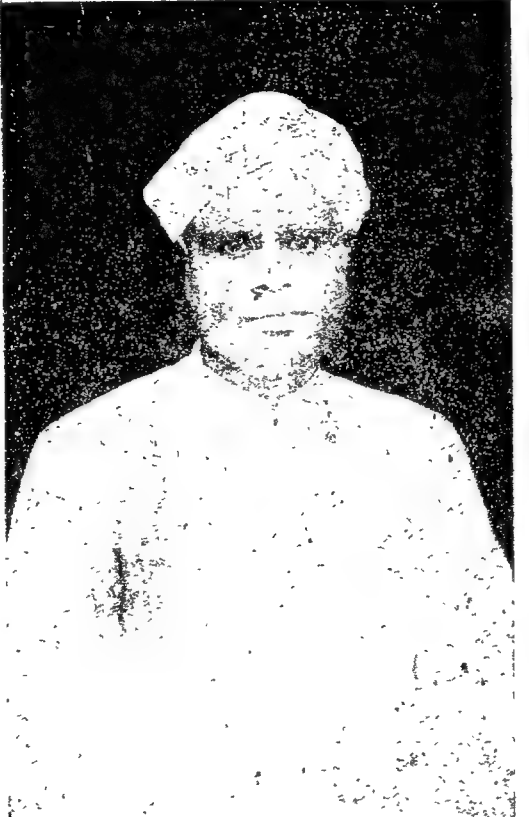
మగ్దనాల్లాగారి మాచన

జర్మనీ, జాతిసమితిలో జేతుల ఎంత ముఖ్యమో నైస్యమును తగ్గించు ఒడంబడికనుగూడ ముఖ్యముగ జూడవలెనని మగ్దనాల్లాగారిని. ఈమైత్రిపద్ధతి నిర్ధారములని మగ్దనాల్లాగారిని.

లాయ్డ్ జార్జి గారి యభిప్రాయములు
అన్ని పక్షములవారును అసలు ఉద్దేశ్యముల సంగీతంబిరి. కాని పద్ధతులలో భేదమున్నది. ఒకటి సహజము భంగము రాకుండ జేసెనునది జర్మనీ అభిప్రాయములయే గాక ప్రాంత, జర్మనీ, పోలండు, జెకోస్లావీయా వలె గల గూడ అట్టి అభిప్రాయము నీయవలెనది. ఈజాతులకు గల్గు తగవులకు ముగ్గున రిద్దాం పరిష్కారము జేసికొనవలెను. దీనిని కాంతికి మార్గ మెప్పుడును. అట్టి ప్రకటనమును పాండు జర్మనీ సంతకము జేయ నిరాకరించినచో ప్రేమించు అందులో జేరరాదని లాయ్డ్ జార్జి గారిని.

చాంబర్లెనుగారి ప్రత్యుత్తరము
వెస్ట్ మిన్స్టర్స్ అభయములో ఇటలీజేరిని చాలకుంచి దనియు, ఇంకను ఆయుధములను, నైస్యములను తగ్గించవలెనని జేయు భయ బ్రతుకు గూడ వచ్చును. నాకాదళ విషయములో యునైటెడ్ క్లబ్బువారే తగ్గించుటకు పూనుకొనవలెను. మార్గమును జూపవలెను. ఎక్కువ నైస్యములన్న ప్రభుత్వములవారు తమకు భయములేదని నమ్మకము కుదిరినచో ఇంతవరకు తమ జేతులను కలపరచునది తోచిన భూనైస్యములకు గూడ తగ్గించెదరనిది. ఒక్క న్యూజిలండు తప్ప అన్ని దోమినియనులకును బ్రిటిషువారు చట్టబద్ధులై చెల్లించునది. బ్రిటిషు ప్రభుత్వము నందు తమకు సంపూర్ణ నమ్మకమున్నది న్యూజిలండు తోయ జేసెనది. కాని ఏ దోమినియను ప్రభుత్వము పార్లమెంటు ఆమోదములేదని ఏమియు అభయము నీయవలదని చాంబర్లెనుగారిని.

చర్చ ఇంతటితో ఆపుజేసిరి.

టి. విజయరాఘవయ్యంగారు

(గణితశాస్త్ర పరిశోధకుడు.)

వీరిని చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయమువారు సం॥ మునకు 300 పాపలనిచ్చి మామ సం॥ ములు ఆక్సుఫర్డులో ప్రత్యేకము గణితశాస్త్ర పరిశోధనకు బంపుచున్నారు.

యునైటెడ్ స్టేట్సుకు

కనడ గాయవారి

లండన్, జూన్ 24:—ఇంకపదామంత్రి గ్రహం గారిని వాషింగ్టనుకు రాయబారిగ కనడా ప్రభుత్వమువారు నియమించెదరని తెలియుచున్నది.

తేలిక యినుపదార్లు

ఇండియాలో అనుభవము

లండన్, జూన్ 24:—ఇండియాదేశమును అంతకు కుగిని అంతకు యినుపదార్లును వేయుట వసరమనియు ప్రస్తుతము హాలీ భిక్షును, పరికరములభిక్షును తగ్గించినగాని తేలిక ఇనుపదార్లును వేయుటకు పోలేదు. ఇంకను మరికొన్ని చిన్నదాల్గు జేసిన లాభముని మేజరు జనరలు ప్రేరండుగారిని.

క్యాంటన్ లో తుపాకులను గాల్చుట

బ్రిటిషు కాన్వలయ మెచ్చరిక

మరింత చిక్కులు గలుగనుండుట

మ్యాంగు, జూన్ 24:—వాంఛాకళాకాల విద్యాధులే తుపాకులను గాల్చిన ప్రత్యక్షపాక్షి తెలుపుచున్నాడు. వీరిని 'రెడ్ మ్యాండు' వర్గమునందు. కాన్వలయనరలు, (బ్రిటిషు సీనియరు నాకాదళాధికారులు అపాకుములోనుండుటచే బ్రిటిషు నాకాదళములు క్యాంటన్ వారు మ్యాంక్ పై గాల్చినపుడు తుపాకులను ప్రయోగించిరి కాని తక్షణమే అధికారులు అపుడేయించిరి. తగువారే క్యాంటన్ నుండి తుపాకులను గాల్చుట మానిరి. సక్రమపరిస్థితులేర్పడినవి.

విద్యార్థుల కుట్ర

మ్యాంగు, జూన్ 25:—విద్యార్థులు మోటారుబండ్లను, అద్దెపెట్టికొని అంతర్జాతీయ పరిష్కారమును పాడుజేసి పోలీసువారిపై చాలబలము జేసి కాల్చుటకు ప్రయత్నించుచున్నారని పోలీసువారికి తెలిసినది. అందుచే అందరకును తెలిసిన కారాదారులకు తప్ప ఇతరులకు అద్దెయ్యగూడదని ఆజ్ఞాపించిరి. చాలంటేరు, స్పెషల్ కాన్స్టేబులును సహజేశ్వరచిరి. ముఖ్యప్రదేశములందు కాంటనేసిరి. చీనాయువకులను అయుధములను వేమాయని పరిశోధించిరి ఇతర కట్టుదిట్టములను గూడ జేయుచున్నారు.

వర్తకపరిస్థితులు

నానాటికి పాడగుచున్నది. బ్రిటిషుజపాను నాకల మ్యాంగు చేరుటలేదు.

క్యాంటన్ నుండి 600 మంది బ్రిటిషు అమెరికను పోర్చుగీసు భారతీయులు స్త్రీపురుషులు శరణార్థులై వచ్చిరి.

మ్యాంగులో ఎవరైన బ్రిటిషు ప్రదేశములో జొరబడిరేని ఆయుధప్రయోగముచే నిరంధించెదమనియు ప్రతిఫలితములకు మ్యాంగు ప్రభుత్వము వారే ఉత్తరవాదు లగుదురని బ్రిటిషు కాన్వలయ మెచ్చరించు చున్నారు.

క్యాంటన్ పరిస్థితులు తొందరలో బడెను. బ్రిటిషు నాకాదళాధికారులుముందుగా గ్రహము దీసికొనుచున్నారు. అమెరికను నాకమ్యాంగును బోయెను. పంజాబీ సైనికులుగూడ పోయిరి.

ఏమోయి పరిస్థితులు

విద్యార్థులు విదేశీయులపట్ల విరోధముగ ప్రవర్తించుటచే యుద్ధనాకల సంపదలెనని బ్రిటిషు, జపాను, అమెరికను కాన్వలయ ప్రభుత్వములవారిని గోరిరి. విదేశీస్త్రీలను, పిల్లలను గొంపోవుటకు పొగయోడులు దగ్గరగనే యున్నది.

చీనా అల్లరులు ఇంకొక ప్రభుత్వ ప్రతినిధులచే ప్రేరేపించబడెనని కామన్వెల్థలో చాంబర్లెనుగారు తెలియజేసికొన అతి జాగ్రత్తగా కనిపెట్టి జామచున్నారమనిరి.

చీనా ప్రజలనప్రము

హంకాంగు, జూన్ 25:—మంగళవారము కాల్చులలో 30 మంది చనిపోయిరి 70 మంది తుతగాత్రులైరి. హంకాంగులోని దొరలు పశ్చిమగట్టిరి.

చీనా బ్రిటిషు సేనలు

హంకాంగులోనున్న సేనలతోచి చీనా బలములు లేవు. టాన్సిన్ లో ఒక్క బ్రిటిషుకాల్చుల పటాలమొక్కటే యున్నది.

లండనులో చీనాకమ్యాంగిస్టు నాయకుడు ఎక్ చూము సీముగారిని అరెస్టుజేసిరి. పోర్చుగీసు చీనారాయబారి కార్యాలయముపై తిరగబడుటకు పురికొల్పినవాడు ఇతడే. చీనా ఆందోళన పరులను వెదలిపొమ్మని దేశీయ మంత్రి ఆజ్ఞాపించెనట.

చీనా ప్రభుత్వ లేఖలు

పికింగు, జూన్ 25:—అవసరపరిస్థితులు లేవనియు, చినిపోయినవారికి పరిహారము నీయవలెననియు యూరపియను అధికారులు తుమాపణ నీయవలెననియు పశ్చిమదారులను మరల జనిలో జేర్చుకొనవలెననియు పశ్చిమ సున్నంతకాలము వీరికి వేతనముల నీయవలెననియు ఆసమానమును ఒడంబడికను రద్దు జేయవలెననియు చీనా ప్రభుత్వమువారు తెలియజేసిరి.

చీనా అధికారుల విచారణ

క్యాంటన్ జూన్ 25:—జపాను కాన్వలయను ఎవరో జంపెనని విచారించుచు వంతకుని బట్టి క్షీణించుటకు పోలీసువారికి ఆజ్ఞా నొసంగితిమనియు చీనా విశేషాంగమంత్రి జపాను కాన్వలయను తెలియజేసెను.

కనడా ప్రభుత్వమువారు క్రొత్త జాతీయతలొకమును తయారుజేయ నిశ్చయించిరి గాని ప్రతికూలభావ మెక్కువగుటచే దానిని మానుకొనిరి.

బ్రటిషు ఫిల్మ పరిశ్రమ

ఎందులకు బ్రిటిషు ఫిల్మ పరిశ్రమ విచారించవలెననియు, దానికి తరహాపాటును పెంచవలెననియు ప్రస్తుత పరిస్థితి తెలుపుచున్నది.

తంజీరు క్రొత్త ప్రతిపత్తి

అసంతృప్తిగ నున్నదనుట తమకు ప్రసాదించబడిన క్రొత్త పత్రంతో అసంతృప్తి తల 500 మంది ఆస్తి జాతుల వారును తంజీరు అధికార క్రింద ననుసరించి అంతర్జాతీయ ఒడంబడికను మార్చవలెనని మహాజన సభలనున్నారట.

బ్రటిషు ఆర్థిక పత్రము

ప్రభుత్వమువారు సిఫార్సు చేసిన పట్టుపరుకులకు సంబంధించిన పన్నులపరంగా కామన్వెల్త్ వారు అంగీకరించిరి.

విమానము కన్పించకపోవుట

జర్మన్ విమానముకంటే కన్పించుటలేదు. స్టాకహోమ్కు ద్యాజికుకు బయలుదేరిన. కన్పించుటలేదు. వెదురుచున్నారు.

ఓల్డహం ఎన్నికలో విగ్నిష్టు గారు గెలిచిరి

జిడ్డానుండి వాహబీలు మరలుట లండన్, జూన్ 24:—వాహబీలు జిడ్డానుండి వెడలిపోయిరి నిస్థిర పడినది. ఆ కార్యము మానును. ఇలిక్ సాదుగారు ముట్టడించ దలచుకొనలేదట.

బ్రటిషుబొగ్గు విషమావస్థ

లండన్, జూన్ 24:—విస్తారముగ ఎక్కువ గంటలు పనిలేకుండగను తక్కువ వేతనములను తీసివేయవలెననియు గనుల పనివాండ్లు కత్తివంచనలేక పనిచేసెదనని హెచ్చరిక స్పృశ్యుగారు తెలియజేసిరి.

చీనాపరిస్థితులు

లండన్, జూన్ 24:—కొంట్లనుండి 150 జపాను ప్రైలు, పిల్లలు వచ్చిరి. విదేశాధికారులు కొంట్లనులో జరిగినకాల్పులకు తరవాదులు గారిని బ్రిటిషుకాన్సలుజనరలు వెలుపుచున్నాడు. కొంట్లనులోనున్న బ్రిటనుల ప్రాణాదునకు ఆపాటును లేకుండ గాపాడవలెనని కోరుచున్నాడు.

చీనాపరిస్థితులు

లండన్, జూన్ 24:—కొంట్లనుండి 150 జపాను ప్రైలు, పిల్లలు వచ్చిరి. విదేశాధికారులు కొంట్లనులో జరిగినకాల్పులకు తరవాదులు గారిని బ్రిటిషుకాన్సలుజనరలు వెలుపుచున్నాడు. కొంట్లనులోనున్న బ్రిటనుల ప్రాణాదునకు ఆపాటును లేకుండ గాపాడవలెనని కోరుచున్నాడు.

గనుల కారికుల చట్టము

కేఫులపుక, జూన్ 26:—దేశీయులు, ఆసియవాసులపై నిషేధమును విధించుదు. గనులకారికుల చట్టమును మూడవ పర్యాయము వట్టి అప్రకాశ పాఠములుగా రంగీకరించిరి.

ది 28-6-25 గుంటూరు టెన్సనుహాల్లో రాత్రి 9 గంటలకు మంచి తరుణము! త్వరపడుడు!! మించిపోయకుడు! మరవకుడు!!

బ్రహ్మశ్రీ అజ్ఞాదాసిభౌట్ల నారాయణదాసుగారి అద్వితీయ హరికథా కాలక్షేపము జరుగును

టికెట్ల వివరము:—రిజర్వేషన్లు 2-8-0, 1 వ తరగతి 2-0-0, 2 వ తరగతి 1-8-0, 3 వ తరగతి 1-0-0, సేల 0-8-0.

గ్రీకు ప్రభుత్వము

(ఆంధ్రప్రతిక ప్రత్యేకతంతి) సలోనికా జూన్ 26:—పటాలానికాను సైనిక ప్రభుత్వము చేర్చుటజేసిరి. పంగలాస్ సేనాని ఆధ్యక్షుడు. సివిలు సైనిక ప్రతినిధిపనినియు వీరి స్వాధీనములో నున్నవి. (గ్రీకు అంతయు విప్లవకాలలో బడి కొట్టుకొనుచున్నది. నాకాదళ మంతయు ఈ యుద్ధములో తేలినట్లు. విప్లవకారులు పరిస్థితులన్నిటిని విశిలిపోతుండ వీర్చుటజేసికొని వచ్చుచున్నారట. విశోధమును ఎదుర్కొనుటలేదట ప్రయత్నముల పొద్ది క్రియాశాస్ సేనానిగూడ విప్లవములో గలిసెనట.

కరాచీయందు తుపాను

కరాచీ, జూన్ 26:—నిన్నరాత్రి తొమ్మిది గంటలకు కరాచీయందు గట్టి తుపానుపట్టెను. ముడిగాలి మెరుములతో గూడ వర్షము ధారాపాతముగ కెండుగంటలు నురిసెను. పట్టణ మందు తెక్కువొట్ల స్కూలుకు నష్టము సంభవించెను. తెల్లవారు సమయముందు మరికెండుసార్లు వర్షము విస్తారముగ నురిసెను. నగరమందలి ముఖ్యమగు రహదారిని నీటిచే మురిగిపోయెను. ఆకాశ మింకను దట్టుముగ మేఘములచే కారు క్రమ్మి యున్నది. మరియొకసారి తుపాను వచ్చు నూచనలు కలవు. (ఆ. ప్రె.)

కారిక సమస్యలు

మదరాసు దొరతనము సింహాళపువలన కమిషనరుతో సంప్రతించుట ఉదకమండలము, జూన్ 26:—కొన్ని కారిక సమస్యలు నుగురించి మదరాసు ప్రభుత్వముతో సంప్రతించుటకు సింహాళపు వలకమిషనరు రగు మేజరు నికాల్సన్ను గారును మరి యిద్దరును రానున్నారు. వీరిని గలసికొనుటకు జూన్ 30-వ తేదీ నాటికి ఉదకమండలమునుండి గొల్ల ఖానుబహదూరు ఉస్మాని సాహెబు గారు వచ్చెదరు. జూలై 1 వ తేదీన వీరు మదరాసు లో నుండెదరు. ఆ. ప్రె.)

కలకత్తా మేయరు ఎన్నిక

ముందునెలయందలి కార్యరేఖను సమావేశమునందు జరుగును కలకత్తా, జూన్ 26:—దేశీబంధు సి. ఆర్. దాసు గారి నిర్వాహముచే కలకత్తా మేయరు పదవి ఖాళీ అయ్యెను. ముందు నెలలో నిర్వహణను సాధారణ సమావేశమందు ఈ పదవికి మేయరు నెన్నుకొనబడును. సింహాళపు, సర్ మురేంద్రనాథ తెనెర్జి, సర్ పి. సి. సర్ నీలకర్మ సర్కారు, నిర్మలచంద్రరాయ డిప్యూటీ మేయరును హృద్వది మొదలగువారల జేర్లు అభ్యర్థిత్వమునకు నూచించబడుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

మాబిఖాల్ అండమాను దీవులకు వలసపోవుట ఉదకమండలము, జూన్ 26:—ప్రస్తుతముందు యాదీవులలో నుమారు వెయ్యిమంది కైదీలుగలరు. కైదీల సౌకర్యముల కొరకు వాడుటంబములు అండమాను గొంపోబడుచుండెను. మాబిఖాల్ దీవుల భార్యల యిష్టమేనో వారి భర్తలవద్దకుపోవచ్చును. ఈవిషయమై ప్రభుత్వమునకేమియు సంబంధములేదు. కాని భర్తలవద్దకు పోయెదమని స్త్రీలు గోరినయెడ వారలకు సౌకర్యము గలుగజేయుట దొరతనముయొక్క బనియనియు, అది స్త్రీలకు నుక ప్రాప్తియు చాల శాఖ్యుగనుండును. (ఆ. ప్రె.)

ఎవరెస్టు శిఖరయాత్ర

యాత్రికుల సాహసభైర్యములు, ప్రయాణమందలి విచిత్రములు సిమ్లా జూన్ 26:— 1924 లో యెవరెస్టు శిఖరాకోసాగా మొనర్చిన మేజరు హింగ్స్ నుగారు గెయిట్ థియేటరులో రాజప్రతినిధియగు లిట్టను గారి యధ్యక్షతక్రింద జరిగినసభలో నుపన్యసించిరి. ఆధ్యక్షుడు నుపన్యసించుచు యాత్రకథ చాలవిచిత్రముగ సాహసభైర్యప్రకటితముగ నున్నదనిరి. ఇత్యుది చరిత్రలో నొక ప్రధానాంశముగా భావించబడుననియు, నిష్పక్షికథ ను యాత్రికులలో నొకరగు హింగ్స్ నుగారి వలననే వినుట యెంతయు సంతోషదాయక మనిరి.

హింగ్స్ నుగారు మహాశౌక గంటల ముపన్యసించిరి. యాత్రాకథనము నేయుచు మేజరలంతయు ప్రదర్శనములగాజించిరి. హిమత్వర్యకముందలి ప్రకృతి, వారు దాని నాకోసించుచున్నపుడు పడిన క్రమము, పర్వతముపై బెట్టువాముల గ్రామములను ప్రదర్శన రూపమున జూపిరి. పిల్లెట్టుగ్రామములు ప్రపంచముందలి యూల్స్ లో కల్ల కనపాముగనుండుననిరి: ప్రజలు మానవజాతి కట్టుదురు. స్నానమైవా చేయరు. ఎట్లు నుదురుకొనైన నుదురుకొనరు. సన్యాసులుగూడ సంతకంపై బాగుగలేరు. 19,000 అడుగుల యెత్తు దాటినపిమ్మట యాకలి మందగించుట, రుదులు తెలియకపోవుట, దప్పి ఎక్కువగుట, నిద్ర లేకపోవుట, యుచ్ఛ్వాస నిర్వాసములందు కష్టము గలుగుట మొదలగువి సంతకించెను. కాని యాత్రికులవాయుశ్శోడగు మార్గముగారు మాత్రము 27,000 అడుగుల యెత్తునగూడ ఖుషినిద్ర నొందగలిగెను. బుద్ధిమాంధ్యము, కాళ్లుపీనుట, అలసభావము వృద్ధియయ్యెను. కాని బయలుదేరిన సంఘమంతయు శోక్మబుద్ధి గలవారుగానియెడల చాల ఎక్కువ వచ్చియుండును.

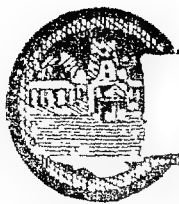
హింగ్స్ నుగారు తమ యాత్రలో సాహసకార్యముల ముపన్యసించుచు మహాశౌక గంటల ప్రజలను విస్మితులజేసిరి. చాలమంది దీనివలన లాభమేమి యని ప్రశ్నించుచున్నారు. దీనికి సమాధానయొక్కటే గలదు. ఇట్టి సాహసయాత్రలు జాతీయోత్తేజకరములని మాత్రము నుడువుచుననిరి. (ఆ. ప్రె.) ఈసభ భారతదేశపు యున్నతమ సర్వము సంఘము వారి యాజమాన్యమున జరుపబడినది. (ఆ. ప్రె.)

గాలివాన

ఉదకమండలము, జూన్ 26:—కడచిన మూడుదినములనుండి ఉదకమండలముందు గాలి తీవ్రముగ పీచుచున్నది. చినుకులు పడుచున్నది గాలివాన యీ కొండలయందు తొలకరి ప్రారంభమౌచుచుం. వెట్లు గాలిచే పడిపోవుటచే కూను ప్రక్కనుండి బెల్లిగ్రాపులు వచ్చుటలేదు. ప్రయాణమందుచే చాలకాలము పట్టుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘము కాకినాడ

దేశబంధుకాసు స్మారకసభలు శాస్త్రాపత్రికలయందు గాంధీమహాత్ముడు మూచించినవిధమున దేశబంధు చిత్రరంజనదాసు శ్రాద్ధదినమున జూలై 1 వ తేదీ సాయంత్రము 6 గంటలకు ఆంధ్రదేశమున పట్టణముల యందును, పల్లెలయందును కాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శులు స్మారక సభలను జరిపింపవలయునని కోరుచున్నాను. కాంగ్రెసుకు చేరని యితర రాచకీయవర్తములవారినిగూడ ఆ సభలకు ఆహ్వానించి వారుకూడా అసభా కార్యక్రమమునందు పాల్గొనబడు కోరవలయును. మండపాక రంగయ్యగారు, శార్వభృషు.

మరణపత్రము

జగన్నాథ భక్తసభ, ఎల్యంబూర్ - వారికథా
కాలక్షేపము:—కర్తూరు రామస్వామి భాగవతులచే
 పాదుకాపూజింపకము 1925 సం॥ జూన్ నెల 27-వ తేదీ 4వ
 వారం సాయంత్రం 4-15 గంటలకు ఎల్యంబూర్ మైదాన్ము
 "శేరిలింగంపల్లి" గృహమున జరుపబడును.

కాశీమోములో యిల్లుకాలుట:—నిన్నరాత్రి కాశీ
 మోములో (రాయపురం) కొన్నియిండ్లు కాలిపోయినవి. ఒక
 రింటిలో బుద్ధిపము పెట్టుకొని పనులగా రాత్రియెట్లో యిం
 టికి అంటుకొనినది. గొట్టియిరుచున్న పోలీసువారు గాగమజా
 ని, యింటివారిలేమి, ప్రాయంజనుకు తెలిపినచేసి నిప్పు
 ఆర్పివేసినపున 9 యిండ్లు కాలినవి. సుమారు 500 లేక 600 రూ
 పాయల నష్టముకలగినా.

రాకపోకలు:—రామ సర్ ఫరీసుముల్లులు
 గారు జీవితమునందు హిచ్చికాదుగా ఉదకమండలమునుండి
 నేడు వచ్చిరి.

ఆర్. స్వామిగారు నిన్నరాత్రి మదరాసు నీశిరి.
 గారిది బి.బి.టి ఎస్. కిల్లానంపల్లిగారు, అభివృద్ధి
 కాపు మంత్రిగారు నిన్నరాత్రి కొంతసేపు
 బి.బి.టి. ఆర్. తి. వేంకటాచార్యగారు స్వామికాజు
 కొట్టజడ్డి నేడువచ్చిరి.

ఉద్యోగము వేయుంచుటకు లంచము:—
 ఎగ్జుకల్యంతుకు వేణుగోపాలం పిల్లలను 29 ఏ-డ్ల ప్రాయ
 మువాడు ఒక యువకునికి ఉద్యోగము వేయించెనని మోసగిం
 చి ధనము పుచ్చుకొనినందుకుగాను పోలీసువారు అరెస్టుజేసిరి.
 ఈతనినిరంగుకు మదరాసు స్టాంపుకేరలో గుమాస్తాగా నుం
 డెను.

ముద్దాయి వైవాహికలోని యొక యువకునికి ఉద్యో
 గము వేయించుననియు, వైవాహికలో రూ 25 లంచమియవల
 నియుండుననియు చెప్పెను. ఆయువకుడు రూ 25 యిచ్చలేక
 రూ 20 మాత్రమే యిచ్చి దరఖాస్తు వ్రాసియిచ్చెను. ఈరెండు
 టీకుజోయి ముద్దాయి కొంతకాలము పోయిన పిదప 20
 చాలలేదనియు, అధమును రూ 50 యిచ్చవలెననియు జెప్పె
 ను. పాపమా బాబుడు మరి రూ 30 కూడ యిచ్చెను. కాని
 ముద్దాయి ఉద్యోగము త్వరలో అరుచి తిప్పులు పెట్టుమండె
 ను. చివరకు మోసము తెలిసికొని ఆయన పోలీసువారికి ఫిర్యా
 దు చేయగా అరెస్టుజేసిరి.

రెడ్డిజనసంగుము - స్కూలరుషివులు
 ఈసంగుమువారు మామూలుగా రెడ్డికుల విద్యార్థులకు
 స్కూలుకు పిల్లలనింపెదరు. 4వ ఫారమునకు దిగువ తరగతివా
 రికివారు. స్కూలపిల్లల నింధనలు పదికొలది వరకు పట్టింపుగ
 నుండును. స్కూలుకు పిల్లలకు విద్యాగృహ దరఖాస్తు ఫోము
 లో కాటు సేవానియు అడ్డునియు జేరుపు రెండు యో
 గ్యతావళికలను తెచ్చుకొనవలెను. దరఖాస్తు ఫారములు
 డి. వి. నుం. క్రింది కార్యదర్శి, 17 మూలకల్లుకుట్టువీధి బాన్
 టవును అని ప్రకటించెదరు. కాశీ ఉండిపోయిన స్కూలరు
 పిల్లల మొత్తము విద్యాగృహ యింటివిలాసము తెలియక కార్యద
 ర్శికివచ్చి యిచ్చిరి. వారికి విలాసము జరిగిన ఒంపెదరు.

రెడ్డి విద్యార్థుల హస్తాలు కొండవీడు. తగినంతమంది వి
 ద్యార్థులు విచ్చిచేసి తిరిగి జూలై 14వ తేదీన తెలుపుదును.
 రాగోరు విద్యార్థులు ముందుగా రూ 20 రూపాయల మొత్తము
 లో హస్తాలు పంపవలెను.

మదరాసు ఎక్స్ ప్రెస్ ద్వారాయములు

చుట్ట. ప. పరిశోధనలములు
 మదరాసు, జూన్ 26:—మొన్న జరిగిన యమ్. ప.,
 పరిశోధనల కృత్యాన్నియిన వారి సంబంధము, నామముల
 క్రింద ప్రకటించబడినవి.
గణితశాస్త్రము (1-వ గ్రూపు)
 విజయలక్ష్మి 10 వ్యవహారలే.
 బంధువరంగం:—1 పి. తె. చాందీగారు, 82 యం. కవ
 రామను నాయకగారు.
గణితశాస్త్రము:—7 వి. జె. మోయన్ గారు.
 నిజియ మ్ హక్సేను యమ్. ప., బి. యల్.,
 జె. జ్యోతి.

విచిత్రవిచారము

సాంఘికమర్ఫితి : మహాభూము

న్యాయమూర్తి వెంకటసుబ్బారావుగారి తీర్పు
 యుక్తనయస్కు చచ్చినరకు తిరిగివచ్చుననునందుముట

"ఇట్టి అవసరములను పరిష్కరించు నమిండు సాం
 ఘికమర్ఫితినిజూడ వ్యవసాయమార్గము గలుగును" అనున న్యాయ
 యోగార్థి వెంకటసుబ్బారావుగారు నేను చెప్పి పురి మోకోట్ట
 నందు నాగపల్లెం శంకరయ్యగారి మహారెలకేసులో తీర్పు
 నొసంగిరి. బాలికలు యుక్తనయస్కులగుననున నల్లనల్లల
 యొద్దనే యుండుననున ముఖ్యములకు శుభాశుభకార్యము
 లకుమాత్రము భర్తలయిండ్ల కంపచకునట్టిను అడ్డపించిరి.

ప్రస్తుత సాంఘికమర్ఫితి ప్రభుత్వమున ప్రతివాదుల
 సక్షమున వాదించును ప్రతివాదుల భర్తలరువులను లేమ
 భార్యలను వారిలేనివలెననునందుల కెట్లుగా జేపాజాపుట
 లేననియు, కాని యిలాలోగా పిల్లలెండ్రి బాలికలకు వివాహ
 ముగాలేదని జెప్పి తిరిగి వేరొకరికి పెండ్లిజేయునేమో యని
 సంశయముగలదియు నందుచే నావిషయము కోర్టువారియెదుట
 స్పష్టపరచబడవలెనని వచ్చిరి.

న్యాయమూర్తి అట్టిచర్చలెన్నటికి జరుగవలసనియు,
 వివాహము గావించి గాని బాలికలు తమ జీవితవ్యవహారము
 భర్తల ననుసరించియే యుండుననియు వచ్చిరి.

శంకరయ్యగారి న్యాయవాది యగు రా|| బి|| ఓ. తణి
 కానిలంజెట్టిగారు వివాహము నిశ్చయమున శంకరయ్యగారు
 అంగీకరించినటుల చెప్పిరి.

పిదప న్యాయమూర్తి వెంకటసుబ్బారావుగారు పెద్దపల్లె
 భక్తను తెలుగులో నీక్రందివిధముగ ప్రశ్నించిరి:—

న్యాయమూర్తి:—మీ కేసాచు?
జ:—నుంబూరుజిల్లా, రూపవరం.
ప్ర:—మీ లేకలము, ఏతెగవారు.
జ:—తెలంగాణప్రాంత్యులు.
ప్ర:—ఏకాగ్రవారు?
జ:—యశశాసని.
ప్ర:—నీభార్యచే పుత్రువారు అదేతెగకు జెందినవారా?
జ:—వారును ప్రాప్యణులే. నాకంపరకు తెలి
 యును. (నవ్వు)

న్యాయ:—ఆబాలిక రజనలయగువరకు తల్లివల్లదులయొద్ద
 నేయుండిన మీకేమి చూశేను.

సాక్షి:—మాభాష రానలయననుట యొకటి. ఇదివర
 కే వివాహమైయుండలే దని పల్కినందున పిల్లలెండ్రియొక్క
 స్వభావమునుబట్టి తిరిగి వచ్చుననునది వివాహముచేయగల డని
 నందేహము.

న్యాయ:—అట్టిజేమియు జరుగబోవు. అట్లు జరిగిన నెం
 లుచే నారెండ్రి కోర్టువారి యుక్తవృత్తి జైలుకంపచకును,
 మోక్షమియు అట్లు భయపడ చూడవలెను.

తీర్పువివరములు

తరువరి న్యాయమూర్తుల తీర్పుజెప్పుదు కేసునందలి
 బాలిక నిరవృత్తము వారి యభిమతముల కనుగునుటకై తాము
 వ్యయముగ వరేక్షించితిమియు, ఇట్లు బాలికలు క్రమముగ
 8, 6 సం॥ ల వయస్కులగా వచ్చిరియు, పెద్దపల్లె 30 సం॥ ల
 యున్నట్లు గనపట్టి వారిని కొనగలవలెను. కాని యిలా
 చివరయన 28 సం॥ వయసి జెప్పుచున్నాడు. రెండుపల్లె
 బాలికల రెండవనందులకు యెడలలో నున్నాడు. ఇతనిని
 ఒకచందము 40 లేక 45 సం॥ లకు వచ్చునగు గనుపట్టదు.
 వివాహమైనదియే బాలిక నిరవృత్తము స్వరూప భర్త గృహము
 లు గొంపబడిరి. బాలిక ఒకచందమున నుండినది ఆరం
 బప్రాయములను. భర్తలు ఈ ప్రరగర్థములు నివా
 నము గా గల రెండు సం॥ ప్రాప్యణులు.
 ఈ విషయవిధము మార్పుభగవద్గురులకు. వైద్యుని పరీక్షించి
 ఎలా అట్టిమార్పులు లేరునగు గలుగునందునని తెలియుచున్నది.
 కోర్టుగా నానవత్తుననునచే మార్పులగు వారికెన్ని సెలవులకు
 తీరవచ్చుటకు ఏర్పాటుజేసెనని. బాలికల రెండ్రి ఎట్టి న్యాయ
 వ్యక్తిచేవాడై రెం పిల్లలకు అధిపముగ వాటెట్లుగా పెండ్లిచ
 నొసంగి కేసులకు నానవత్తు మార్పులుగా. తేరముచేసి ఎట్లు
 జమ్యి నము స్వీకరించెను. ఎలాగో ఆధముతో పుట్టిం
 లేదు. పెద్ద చివరతను ప్రశ్నింపగ కోర్టులో మిగుల దుఃఖం

చును తాను తన తల్లివల్లదులయొద్దను వెళ్లెనని బల్కిను. రెండ
 వబాలిక తన భర్తయంటియందే యుండునని ప్రారంభమున
 నెలిపెను గాని పినప తన రెండుపల్లెనేయుండునని జెప్పసాగెను
 ఆమె రెండుపల్లెనే యుండుట కిష్టమును, భర్తయొద్ద యుండు
 ట కిష్టమును గనుపరచెను. నే నుడి వి న టు ల
 బాలికలెండ్రి మనస్సాక్షిగాని, నీతి నీమముగాని లేనివాడు.
 ఒకనా ఆకాశమున నే ఈపనిబాలికలకు పెనిమిటి గృహము
 లందుండు కిష్టము. ప్రతివాదులకు భర్తలు ఏమాత్రము మ
 ర్యాద, గౌరవము గలవారనచో తమ కరుకలేని ఇట్లు సంబంధ
 మును జేసికొని యుండెడివార గారు. ప్రాప్యణకులమందుం
 డెడి యాచారమునుబట్టి పుష్కలములవరకు బాలికలు భర్తల
 యింట నినింప నవసరములేదు. ప్రస్తుతసీతిలో బాలిక లిరు
 వురు ఒంటరులై, కన్నులనెంట నీరుగాడ్చుచు, తమ భర్తలయిండ్ల
 కు వెడలనంపుటకు నేను సాహసించెను. కాని బాలికలెండ్రి
 యు వారియడ ప్రేమగలవాడై అమానుషముగ ప్రవర్తించునం
 దునని విశ్వసించెదను. ఇట్టి దురాచారముల భరించునంపుము
 యొక్క దుష్ప్రవృత్తిగాంచి మాత్రము వ్యవసపడవలసి యున్నది.
 మైనరు బాలికల క్రేయ స్వము గోరి వాది పక్షము
 న్యాయ వాది యగు రా|| బి|| ఓ. తణి కాచి లం
 కెట్టుగారు బాలికల రెండ్రిలో విచారించి బాలికలు వివాహము
 గావించబడినటుల బహిరంగముగ అంగీకరించిరి.

ప్రతివాదుల రెండు రా|| స్వామినాథంగారు బాలికలు
 యుక్తనయస్కు వచ్చునరకు తల్లియింటనే యుండుట కెట్టి
 యాజ్ఞేహ జాపక ముఖ్యములకు శుభాశుభ కార్యములకు మా
 త్రము భర్తలకడ కంపచకుటకు గోరిరి. అందులకు వాది సమ్మ
 తియ్యసంగెను. కావున ఇరుపక్షములవారును సమాధాన
 మునకు వచ్చినందున ఖర్చులను ఒకరిపై వేయుట భావ్యము గా
 దు" అని పల్కిరి. తీర్పుముగించి న్యాయమూర్తులు తమయను
 భవములో నిట్టి ఘోరముగ కేసును గాంచలేదనియు, ఈవిధము
 గ మునుకుబట్టి ధరవేసి బాలికలను వేలమువేయుట మహాదుర్భ
 రమనియు పల్కిరి.

కమలాక్షి (విచిత్రకథ)

గంధకర్త:—నెల్లూరు వెంకటగిరి మహా
 రాజాకాలేజీ ప్రధానాచార్యులు మ - రా - శ్రీ,
 రాయనం వెంకటశివుడుగారు ఎం. ఏ ఎల్. టి
 సాంఘికనవల:—ముప్పదేండ్లకు పూర్వపు
 ఆంధ్రదేశస్థితి, ఆకాలపు చదువుసంధ్యలు, పిల్లల
 యాటపాటలు, వ్రతాచారవ్యవహారములు, గణ
 శీలములు సందర్భానుసారముగ పాత్రలయందు
 ప్రత్యక్ష మగుచుండును.

120 పేజీలు. షెడ్యూలుకాగితము. మంచి అచ్చు. 0.8.0.
 విలాసము:—

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,
 నెం.7, తంబు శెట్టిగిద్ది, మద్రాసు.

హిందీ - తెలుగు

తెలుగు తెలిసినవారికి హిందీ నేర్పుకొనుటకు
 వీలయిన సులభశైలిని వ్రాయబడినది.
బాలశిక్ష 0-6-0
మొదటి పాదకము 0-6-0
హిందీ పాకెట్టు డిక్షనరీ 1-0-0
 శకాల ఖగ్గు ప్రశ్నోకము.
 మనోజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము-చెన్నపురి.

సర్కారులలో తుపానునష్టము

ప్రభుత్వ సౌకర్యములు

ప్రభుత్వమువారు జూను 28 వ తేదీని యాక్రొదియు తరువులు గావించిరి:—

రెవిన్యూబోర్డు ల్యాండురెవిన్యూ సెటిల్మెంటు జూను 9 వ తేదీని గావించిన తీర్మానము నెం 1215 జూదును. గుంటూరు జిల్లా రేపల్లెతాలూకా రైతులు అరు నెలవరకును పంట కాల్యలగట్టమిదగడ్డిని యజారామిద గాకుండ నుచితముగ నే కోనుకొనవీయవలెనని జేసిననూచనను ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించుచున్నారు. కృష్ణాజిల్లాలో 80 తేలును గుంటూరుజిల్లాలో 20 తేలును తుపానువలననష్టపడిన మైనరు ఇరిగేషన్ కాల్యలను రమ్మకుకై గవర్నరు గారిదివరకే మంజూరుజేసిరి. భారతప్రభుత్వకానము 72 డి (2) (బి) సెక్షను ప్రకారము, బెజవాడ మ్యునిసిపల కౌన్సిలు తుపాను గాలివలన పడిపోయిన నష్టపడిన వీధులకు ఇండ్లపక్కరము నుచితముగనిచ్చుటకై గవర్నరుగారు 2 వేల రూపాయలను మంజూరుజేసిరి.

రెవిన్యూబోర్డు తీర్మానము

పైన ప్రభుత్వపు టు తరువులలో నుదహరింపబడిన జూను 9 వ తేదీ రెవిన్యూబోర్డు తీర్మాన మిక్రింది విధముగ గలదు:—

తుపానువలన బాగా నష్టమునుబొందిన కృష్ణాగుంటూరు జిల్లాలో ల్యాండురెవిన్యూ సెటిల్మెంటు కమిషనరు జూను 2 నుండి 7 వ తేదీవరకును తిరిగిచూచిరి. ఆ రెండుజిల్లాలోను ఆయన కలెక్టరులనుజూచి యీ జిల్లాలో పట్టణములను గ్రామములను సందర్శించిరి:—

పట్టణములలో బెజవాడ, బందరు యొక్కవనప్తమును బొందెను. బందరుకన్న బెజవాడ కెక్కువనష్టము గలిగెను. బెజవాడలో 2 వేల గుడితెలునువేయి యిటుకభవంతులును బాగా నష్టపడెను. బందరులో 500 గుడితెలును కొన్ని భవంతులును కూలిపోయెను. రెండుపట్టణములలోను కచ్చేరీలకు పూలు చాల లేచి పోయెను. భూమిమీద గాలివాన విపరీతముగ నీటుండ బందరు సముద్రముపొంగి పల్లెవాళ్ల గ్రామములను తుడిచివేసి బందరు రైలుస్టేషనువరకునువచ్చెను. కాని ఆసమయమునకు గాలివాయి తిరిగి ఆలల మరల సముద్రములోనికి బోవుటచేత ప్రాణనష్టము ఏమియు లేకపోయెను.

బెజవాడ మ్యునిసిపాలిటీవారు యానష్టపడినవారికి ఇంటనే తగుసహాయము జేసిరి. ఇందులకు మ్యునిసిపల కౌన్సిలు 5 వేల రూపాయలను విరాళమొసంగెను. మ్యునిసిపల కౌన్సిలు వెంటనే ఒకొక్కచుట్టి సహాయముతో నష్టపడినవారికి గృహ పరికరముల నొసంగెను. ఆ మొత్తము సహాయము జేయుటకు బాలకు. బెజవాడగర్డల్లో తాటియాకులు రెల్లగడ్డి దొరకకపోవుట వలన మ్యునిసిపాలిటీవారు అపరికరములకు యొక్కన డబ్బియన లసివచ్చెను. మ్యునిసిపలకౌన్సిలు తాము చేయు సహాయమునకు దోడు ప్రభుత్వమువారు చేయూత నొసగవలెనని కమిషనరు గారికి సచ్చజెప్పిరి. ప్రభుత్వమువారు బెజవాడమ్యునిసిపలకౌన్సిలుకు 5 వేలరూపాయలను గ్రాంటు నీయవలెనని బోర్డువారు కోరుచున్నారు. పట్టణ తాలూకాలో తాటిచెట్లు ఆకులు కొని కాల్యలమీద బెజవాడకు చేర్చునటుల మ్యునిసిపాలిటీకి సౌకర్యముల జేయవలసినదిగ కలెక్టరుగారికి తెలియజేయబడినది. బందరు మ్యునిసిపాలిటీవారు 750 రూపాయలను విరాళముల ద్వారావనూలుజేసి బందరు పట్టణములో అవసరముగ గావలసినవారికి సహాయముజేసిరి. చైర్మనుగారు తనకౌన్సిలులో 15 వందలరూపాయల గ్రాంటునిచ్చుట కంగీకరించునటుల జేసినదినియు, ఆపట్టణమునందు నష్టపడినవారికి మ్యునిసిపలబండ్లకులకును పాకీపనివాళ్లకును యి) చాలననియు కమిషనరు గారితో గట్టిగజెప్పిరి.

గుంటూరు తెనాలిపట్టణములలో గల్గిన నష్టములంత జెప్పదగినవికావు. అచట నుదార పురుషులైన వారే తగు సహాయముల జేసిరి.

నష్టముల ప్రమాణము

ఈరెండు జిల్లాలలోను గ్రామములం దే మాత్రము నష్టము గల్గినదియు యిందుతో జత పరచిన రెండు స్టేటుమెంటును జూచిన తెలియగలదు. కృష్ణాజిల్లాకు సంబంధించిన స్టేటుమెంటులో ఇండ్లు గుడితెలు పడిపోయి యెంత నష్టముకలెనో తెలుపబడలేదు. కాని యానష్టములు గుంటూరుజిల్లాలో నెంత వరకు జరిగెనో కృష్ణాజిల్లాలో గూడ నంత జరిగెను. గుంటూరు జిల్లాలో డెబ్బతాలూకాలను రేపల్లె తెనాలి బాపట్లతాలూకాలకును, కృష్ణాజిల్లాలో సముద్రపు ఒడ్డుననున్నదిని, బందరు, కైకలూరు తాలూకాలను మెట్ట తాలూకాల గన్నవరం, బెజవాడలు బుడమేరువల్ల నష్టపడినవి. ఈ ప్రదేశములందు పూరి గుడితెలు కట్టుట ప్రారంభమైనది. రెవిన్యూ ఉద్యోగులు తాలూకాబోర్డులను పోరంబోకలలో పడియున్న చెట్లను ఆకుల

ను సత్ జేసియు, లోకలబోర్డుల గ్రాంటులు, విరాళములతో కొనియిచ్చియు సహాయము జేయుచున్నారు. తెనాలితాలూకా బోర్డు 1 వేయి రూపాయలను, గుంటూరు తాలూకాబోర్డు 500 రూపాయలను విరాళముల నిచ్చెను. గుంటూరు, తెనాలి పురం ప్రజలు 2 వేల రూపాయల విరాళముల నిచ్చిరి. కృష్ణా జిల్లాబోర్డు 10 వేల రూపాయల గ్రాంటు నిచ్చునటుల ప్రకటించెను. గుంటూరు జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుడు వేయిరూపాయల నిచ్చెదమని కమిషనరుగారితో జెప్పిరి. కృష్ణాకలెక్టరుబోర్డు గ్రాంటులో వేయిరూపాయలను ఖర్చుజేసి బుడమేరు ప్రదేశములో యిండ్లు పడిపోయిన వారికి సహాయము జేసెను ప్రభుత్వమువారిచ్చిన 5 వేల రూపాయలలోను 2 వేలు పెట్టి పెరుళ్లను గొనియిచ్చెను. మరి రెండు వేలను దివి, కైకలూరు, బందరు, బెజవాడ తాలూకాబోర్డుల కిచ్చెను. మిగిలిన వేయిరూపాయలను తుపానువల్ల నష్టపడిన ప్రభుత్వసేవలు (క్రిందితరగతి వారికి)దరకు వెచ్చించుటకుంచిరి. గుంటూరు జిల్లాలో నష్టపడిన తాలూకాలకు సహాయముజేయుటకై కలెక్టరుగారి పరముగా 5 వేల రూపాయల ను రె వి న్యూ బోర్డు వారు తరువుజేసిరి గాని ప్రజల ఔచిత్యము వల్ల ను ప్రభుత్వమువారు చింతముగ పోరంబోకలలోని చెట్లను యిచ్చుట వల్లను ఈ మొత్తముతయ్యు ఖర్చు అవసరము లేకపోయెను. కలెక్టరు గారిండులో 8 వేలను తిరిగి యిచ్చివేయుచున్నారు.

రేపల్లెతాలూకాలో గడ్డివాములకు బాగానష్టము గలిగెను. తాలూకా రిజర్వలలోనండి మామిడితోపులలోనండి ఆకులను తుత్తకొండ ఉచితముగ దీసికొనిపోనిచ్చుట కు తరువు చేయబడినది. రేపల్లె తాసీదారు పంటకాల్యలగట్టమిద గడ్డిని యిజారాకు గాక అరు నెలవరకు ఉచితముగ త్రవ్వకొనిపోవునటులు తరువు నీయవలెనని కోరుచున్నారు. ఇందులకుపట్టికవర్క్స్ కౌన్సిలు అంగీకారముతో నొప్పుకొనవచ్చునని బోర్డువారు సలహా నిచ్చుచున్నారు.

నిలువధాన్యము కొన్నిపల్లం తాలూకాలలో మునిగి పోయెను. రైతులకు ఆహారమునకును నాట్లకును ధాన్యముకావలసియున్నది. కాని యీ నష్ట మంతయొక్కవగ లేదు.

మొత్తమీద తుపానునష్టమునండి దేశము త్వరలోనే దెప్పిరిల్లకొనుచున్నది. పనివారములో నెక్కడను రోడనము వినబడుట లేదని కమిషనరుగారు తెల్పిరి కూలి పొమ్మగ నున్నది. మరమ్మత్తుపనులవలన అందరకును పని దొరకుచున్నది.

పశువులు గొత్తెల నష్టము

తుపానువలన రైతులకు పశువులు గొత్తెల నష్టమొక్కవగ గల్గెనని చెప్పవలసియున్నది. ఇట్టి నష్టమొక్కవగ కృష్ణాజిల్లా దివి తాలూకాయందును, గుంటూరు జిల్లాలో రేపల్లె తాలూకాయందును జరిగెను. కృష్ణాజిల్లా సంఖ్యలు పూర్తిగ రాలేదు. దివి తహశీల్దారు యీ విషయముల దెబ్బటలో బహుమండముగ నున్నారు. ప్రాసినంతివరకు ఆ ఒక్క తాలూకాలోనే 15 వేలు పశువులు నష్టమైనటుల తెలుపబడినది. రెండు జిల్లాలలోను కొమ్ములున్న పశువులు 40 వేలు దాదాపు నాశనమైనవి. రేపల్లె తహశీల్దారు తన తాలూకాలో ఎద్దులన్ని నాశనమయ్యెనో ప్రత్యేకముగా తెల్పిరి. ఆయన తెల్పిన సంఖ్యలను జూడ మొత్తము నాశనమైన పశువులలో ఎద్దులు ఏడవవంతు గలవనియు తెలియు

Table with 4 columns: తాలూకాపేరు, పశువులు, గొత్తెలు, మొత్తం. Rows include బందరుతాలూకా, దివితాలూకా, గన్నవరంతాలూకా, గుడివాడ తాలూకా, కైకలూరుతాలూకా, బెజవాడతాలూకా, తిరువూరు డివిజను, నందిగామతాలూకా.

Table with 8 columns: తాలూకా, ఇండ్లు, విలువ (రూ), పశువులు, విలువ (రూ), గొత్తెలు, మేకలు, విలువ (రూ), మొత్తం విలువి (రూ), ప్రాణినష్టము. Rows include గుంటూరు, తెనాలి, రేపల్లె, బాపట్ల, ఒంగోలు, వినుకొండ, మొత్తం, జనసంఖ్య.

చున్నది. ఆయన తన యలా కాలో బోయిన 1025 నాగలిజరలను 48 వేల రూపాయలు జేయుననియు గుంటూరు తాలూకాలో 5 వేల రూపాయల ఖరీదుచేయు ఎద్దులను బాపట్ల తాలూకాలో 15 వేలు కిమ్మకు జేయు యెద్దులను పోయెనని తెలుపబడినది. దివి తాలూకాలో రేపల్లె తాలూకాలోకన్న యిబ్బడి నష్టము గలిగెను. బెజవాడతాలూకాలోను యితర తాలూకాలలో గూడ యొక్కవనష్టమే గల్గినటుల తెలుపబడినది. ఇంకను లెక్కలుమాత్రము రాలేదు. ఈసందర్భములలో వీధి రైతులకు జేయదగిన సహాయము కలెక్టరులు వ్యవసాయకుల ఋణాశాసముక్రింద యారెండు జిల్లాలలోను ఋణముల నీయవలెనని కమిషనరుగారు తెలియజెప్పిరి. అవసరమైన చోట్ల నాట్లకు ధాన్యమును మేతను కొనియిచ్చియు పడిపోయిన భవంతులను బాగుజేయించియు సాయము జేయవలెనని తెల్పిరి. బోర్డువారిదివరకు కృష్ణాజిల్లాకు అత్యుపాయాలును గుంటూరుజిల్లాకు 20 వేలును విధిజించితి. గుంటూరుజిల్లా కింకను 30 వేల నిచ్చుట కంగీకరించిరి.

ఇరిగేషను కాల్యలకు నష్టము

తుపానువలన ఇరిగేషను కాల్యలకు యీజిల్లాలలో తగని నష్టము గల్గెను. కాలవలకు ఏమాత్రము నష్టము గలిగెనో వెంటనే తెలుపబడెను. గాలివాన పోయినతరువాత నింకను వరము గాలి యందుటచేత వాటిని బాగుటచేయుట పడదేమోనని పట్టిక వర్క్సుకౌన్సిలు, రెవిన్యూ ఆఫీసరులను భయపడికొని గాలి మరల మంచువర్షమునకు తిరుగుటచేత మరమ్మత్తులు త్వర త్వరగా జరుగుచున్నవి. నష్టపడిన కాలవలకు అప్పుడేనీరువిడిచిరి. నూపరిం పెండింను ఇంజనీరు మిగిలివాటిని 20 వ తేదీకి విడిచెదమనకొనుచున్నారు. కృష్ణాజిల్లాలో బెజవాడతాలూకాలోను గుంటూరుజిల్లాలో గుంటూరు తాలూకాలోను చెరువులకు బాగా నష్టముగలిగినది. బెజవాడలో 25 మైనరుఇరిగేషను చెరువులలో 28కును, పి. డబ్లియు. డి. చెరువులు 11 లోను 10టికిని నష్టముగల్గెను. మైనరు ఇరిగేషనుచెరువులకు కట్టలు తెగెను. ఈ మరమ్మత్తులకు 500 రూపాయలకన్న నెక్కువఖర్చు గలగదు. ఆజిల్లాకు రెండుమాసముల బాటు తాత్కాలికముగనురియొక మైనరు ఇరిగేషను పీపర్సీయరు జేయబడెను. ఇతరమైనరు ఇరిగేషను చెరువులకును బెజవాడలోని పట్టికులర్క్సు చెరువులకును మరమ్మత్తులు కట్టడములు గావలసియుండుటచేత వర్షాకాలము చెల్లవరకును అగవలసియుండును. గుంటూరు తాలూకాలో 26 మైనరు ఇరిగేషను కాలవలలోను 11 కు చాల నష్టము గలిగెను. వర్షాకాలమునకు ముందు వీనిని జేసిగాని బాగు జేయలేండును. కాని యాసంవత్సరము లోపలనే వాటి పని పూర్తి గావలెను. రెండు జిల్లాలకును మైనరు ఇరిగేషనుక్రింద ప్రత్యేకము డబ్బు నీయవలెను. కృష్ణాకు 80 వేలును గుంటూరుకు 20 వేలును గావలసియుండును.

ఆయాచోట్ల నున్న రెవిన్యూ ఉద్యోగులును, లోకల బోర్డులను సహాయముజేసి, ప్రజలుచారితో సహాయముజేసి యాకష్టమునండి బయల్పడుటకు తోడ్పడినందులకు బోర్డువారు సంతోషమును తెల్పుచున్నారు.

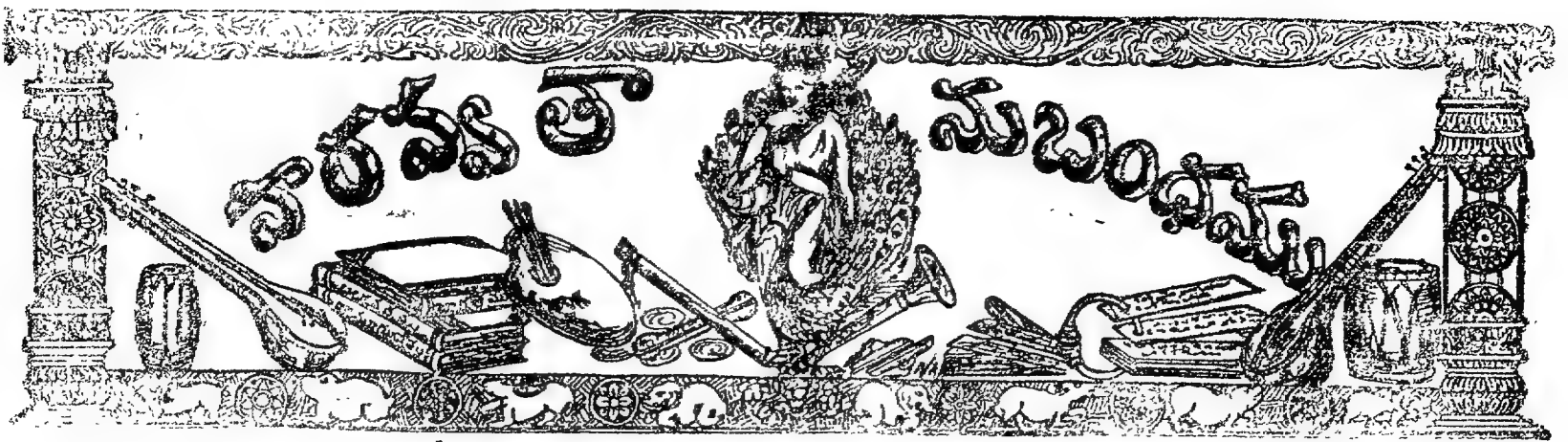
1925 మే 16 వ తేదీని కృష్ణాజిల్లాలో వచ్చిన

గాలివానవలన గల్గిన పశునష్టపు స్టేటుమెంటు:—

Table with 8 columns: తహశీల్దారు నివేదిక తేదీ, రిమాంకులు, పశువులు వచ్చిన తరువరి:—, పశువులు, గొత్తెలు, మేకలు, విలువ, మొత్తం విలువి, ప్రాణినష్టము. Rows include గొత్తెలు, ... , నమ్మకములేదు, తహశీల్దారు నివేదికను పంపలేదు, తహశీల్దారు సంఖ్యలను తెలుపలేదు, డిప్టీ తహశీల్దారు కొన్నిగ్రామములలో పశునష్టముండెనని తెల్పుచున్నాడుగాని సంఖ్య తెలుపలేదు, ఈతాలూకాకు గాలివాన లేదు.

ముఖ్యజిల్లాలు	గత 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షము	గత 24 గంటలలో అత్యల్ప వర్షము	గత 24 గంటలలో వర్షము	జూన్ 1-న లేదా ముందీ వర్షము	పాతాళగఢము నుండి వర్షమునకు కురియు
గోపాలపురం	89.7	78.4	0.80	1.90	44.96
విశాఖపట్టణము	85.8	77.9	0.07	1.16	87.09
కాకినాడ	84.6	78.5	0.85	7.06	89.09
హైదరాబాదు	87.2	79.1	...	5.15	41.59
కర్నూలు	82.4	77.5	...	1.86	26.01
అద్దూరి	84.9	75.5	...	0.02	20.51
కడప	97.5	82.2	...	1.08	81.28
నెల్లూరు	96.1	82.1	...	2.14	87.98
మద్రాసు	98.7	82.1	...	0.09	50.74
కడపూరు	94.8	79.4	...	1.38	52.94
సేలము	90.7	74.6	...	4.00	89.80
కోయంబుత్తూరు	82.1	70.5	0.07	0.90	22.29
తిరుచనాపల్లి	92.4	75.4	0.05	3.66	83.18
నాగపట్టణము	93.8	78.9	...	0.78	54.98
మధుర	90.2	75.0	...	2.48	8.54
పాంబక్	86.0	77.7	...	0.05	87.00
తిరునల్వేలి	1.64	28.84
తిరువేంగుడము	81.1	73.5	1.29	4.90	64.51
కొచ్చిన్	82.4	71.7	2.67	19.59	114.51
కాకినాడ	79.2	78.0	4.95	25.40	117.16
మంగళూరు	80.8	78.6	1.80	41.26	125.69
తెంగుళూరు	79.3	67.4	0.01	1.18	85.87
మేర్కూరు	125.46
కొడెకనూరు	81.4	58.2	0.81	8.17	62.18

పి. కె. వ. అందుకొ, ఆయుర్వేదసమాజం
చెరిడపి (నెల్లూరుజిల్లా)

క్రొధన నారం ఆపాధమాన శుక్ర వారము

అభినవకవితా ప్రశంస

[కాశీభట్ట బ్రహ్మయ్యకాశ్రిగారు]

- సీ. వాగనుశాసన పరికల్పితామల
 సృష్టికి వ్యతిరేకసృష్టి చేసి
 కుండలీం దేరితాకుంతితశాస్త్రీయ
 ఘటితికి వ్యతిరేకఘటితి గూర్చి
 శ్రీనాథపోషిత శ్రీయత ఘనరస
 పుష్టికి వ్యతిరేకపుష్టి నింది
 భూషణకల్పితాశేషభాసురతర
 శోభకు వ్యతిరేకశోభ దెచ్చి
- గీ. తాతనుడితప్పి పెద్దన్నదారివిడిచి
 మూర్తి తెచ్చెడు సౌందర్యమును దృఙ్చించి
 మొల్ల యిడునట్టి యామోద మెల్ల డించి
 యల్లుదురు నేడు కైతల నభినవముగ.
- సీ. బంగారుగిన్నెల రంగారు నిలు నేడు
 పింగాణి చిప్పల వెంపు గాంచు
 సహజమాక్తికహారసహిత మా మెడ నేడు
 ముంబాయి ముత్తెంపు భూష లందు
 కటుకువరాలచే వజ్రలు కోశము నేడు
 కాకితపుసిరుల గ్రాలుచుండు
 శ్రుతిహితవాక్యశోభితాస్యము నేడు
 మ్లేచ్ఛసంభాషణం బిచ్చ సలుపు.
- గీ. ఇట్టి సాభాగ్య మొప్పెడు నట్టివేళ
 సురుచిరసువర్ణయుతపద శోభ లొలయు
 సరసతరకావ్యకన్యాప్రచార మేల
 యెల్లిపాటల వాఙ్మయ మెసగదగదె.
- సీ. రత్నరాసుల జాల గ్రాలు నా వణ మిప్పు
 తాటిపీచు గుదుల దనర జొచ్చె
 తియ్యపాల్ పెరుగుల దినుచుండు నో రిప్పు
 చేదుకాఫీకి నాశించుచుండె
 చక్కని హొంబట్టు సాలు పోదను విప్పు
 పసలేని పరదేశపటము నందె
 కలికితురా దాల్చి కడు నొప్పు శిర మిప్పు
 టోపిలో బడి యేపు సూపుచుండె
- గీ. ఇట్టి సమయంబునందున నింపు గూర్చ
 నీరిపాటలు చాలవే యెంచి చూడ
 గుణము లొప్పును కాలానుగుణము గాంగ
 గన్య కై నను నిల గావ్యకన్య కైన.
- సీ. మృదుపదార్థము లేకగె చూడలునే కవితకు
 జారు శయ్యావిశేషంబు లింక
 సావర్ణరమ చెడె సాధ్యమే కవితకు
 సురుచిరాలంకారశోభ లింక
 దనురసమే సున్న తనరునే కవితకు
 ఘనరసవాగాలగరిమ యింక

- బరపదదాస్యమే పర మయ్యె గవితకు
 నుత్తమగుణజాల మున్నె యింక
- గీ. సర్వవిధముల గాలానుసరణముగను
 సాగుచుండును ధర ర్మజాల మెల్ల
 నెప్పు డేరితి నూహాళి యొప్పియుండు
 నప్పు డాఠీతి గావ్యంబు లల్లబడును.
- సీ. నన్నపవల నేడు నయయతఘనవీర
 పురుషాళి చర్యల బాగడంగలమె
 తిక్కనవలె నిప్పు ధీర శేఖరయుద్ధ
 రీతుల సరిగ పట్టింప గలమె
 పెద్దనవలె నేడు పెనుకొనతోటలో
 నింపారు వరిత జ్జిత్రింపగలమె
 భూషణునలె నిప్పు భూపాలశృంగార
 చేట్టల కై ర్తనల్ చేయగలమె
- గీ. జీవయాత్రను సాగించు త్రోవ లేక
 నవయు జనమధ్యమున నుండు నవకపిండు
 లుత్తమాశయముల నెట్టు లొండంగలరు?
 ఎగయ గలదె యందని పండ్ల కెప్పుడు నట్టు.
- సీ. పూర్వవిధుల నెల్ల బోకార్చుతతోయందు
 యతిశారవము నల్ప మతి యొదవునె
 వర్ణ సాంకర్యంబు నల్లు పట్టున
 వర్ణ సౌప్యమ మింత వజ్రల గలదె
 పామరనాయకపర మైన తావుల
 సద్భావరీతులు సాగ గలవె
 శ్రుతిసమంచితవాక్కు సీత మినిచోటుల
 ఛందఃప్రచారంబు చవుల నిడునె
- గీ. ఎప్పు డెయ్యది ప్రజలకు నిష్ట మగునె
 దాని నవలంబనము చేయగలంచుచుండు
 స్వీయకావ్యంబు లోకంబు స్వీకరింప
 గోరు చుండెడు కవు లెన్న గుంభినిపయి.
- సీ. ఉత్పలమాలిక లొప్పునే కవితకు
 సరసులు రసహీనసరసి నుండె
 చంపకమాలికల్ నానె నానె
 ఘనతరుల్ రసహీనగతుల మాన
 మత్తేభగమనంబు హత్తునే కవితకు
 వర్ణసంపన్నత యణగి యుండ
 రహిం గవిరాజవిరాజితగతు లున్నె
 కవితకు గవిమలిగతులు మార.
- గీ. పూర్వకవితాప్రచారంబు పొనగ దింక
 జ్ఞానధానుని వికదసంచార మిప్పుడు
 పశ్చిమంబున హెచ్చుగా బ్రబలుచుంట
 బశ్చిమము పశ్చిమమే నేడు ప్రాపు కవికి.
- సీ. 'హనుగిల్పిను'గీతి చదివినవానికి
 నాంధ్రకావ్యసరసి యడరంగలదె
 'అలియన్నడాటరు' నాలించువానికి
 తెలుగు కబ్బపుపోక పాలుపు నిడునె

- ఆంగ్ల 'ట్రాజెడీ' చవి నందిన వానికి
 నాంధ్రనాటకఫక్తి యమరియున్నె
 ఆంగ్ల 'లిరిక్సు'ల నాపించువానికి
 తెలుగు ప్రాస్తావికాబులు పొనగునె
- గీ. తమకుంగలవానియం దెప్పు దమి యొడవదు
 మేలిగుణముల చేతను మిండుయున్నె
 బొరుగువారింటిలోవలి పుల్ల గూర
 రుచియెకా క్రొత్తలం దెప్పు రుచులు హెచ్చు.
- సీ. తియ్యనివస్తువుల్ తిననెంచు నొక్కండు
 పుల్లనివానికే బొంగు నొక్కండు
 కమ్మనిదినునుల గాంక్షించు నొక్కండు
 చప్పని తినుబండ మొప్పు నొక్కండు
 కారంపువంటల గడు గోరు నొక్కండు
 చేదువంటకము నాపించు నొక్కండు
 వగరుపదార్థంబు వలచెడు నొక్కండు
 డుప్పనితిండ్లకు నూగు నొక్కండు
- గీ. వారి వారికి రుచు లిట్లు వజ్రులుచుండు
 కవితవిషయంబునను నిల్లె కలవు రుచులు
 ఏరి కెయ్యది యిష్టమో వారు దాని
 నాదరింపంగ నొ నింక నవనినెన
- సీ. సంధివోషము కల్గె నాధ్యమే వాక్కుధి
 యాంధ్రకావ్యసుదతి కరసి చూడ
 ప్రకృతిరూపము చెడె పరంగుచే సుస్థితి
 శెనుంగుకబ్బపులేమ కనువు మీఱ
 ప్రాణముల్ తడబడె పరలచే నిలుకడ
 తెలుగుపలుకులతోనులికి నిలను
 ధాతువుల్ తప్పెను తరించానె జీవింప
 నాంధ్రకావ్యాంగన కవని నింక
- గీ. అలఘునై ద్యానుభవమున నమృక్తి
 మించు కవిరాజులకు నప్పగించి యిప్పుడె
 మంచినరాట్టు వేయించి మరల బ్రతుకు
 నిలువ పథ్యపదార్థముల్ నెన్ని నిడుండి.

ఆంధ్రశబ్దచింతామణి వ్యాఖ్యానము

కర్త:—పారసంది రామశాస్త్రిగారు
 ఆంధ్రవాఙ్మయమునందః ప్రథమవి యనయన్నకన
 భట్టానుమ రచించిన ఆంధ్రవాక్యకరమున కిది చక్కని తెలుగు
 వ్యాఖ్యానము. అనేక ప్రాచీన భాగతప్రతులను విమర్శించి
 నన్నయభట్టు మాత్రములకు సంస్కృతాంధ్రములయందు ఆంధ్ర
 భారతలక్ష్యముల సుదాహరించుచు ప్రాయశః ఆపూర్వముగ
 వ్యాఖ్య. ఆంధ్రశబ్ద చింతామణి అన్నయ కర్తృకము కాదను
 వారి వాదములన్నియు సప్రమాణముగా ఖండింపబడినవి. భాషా
 నేమను తెల్లరు ముఖ్యముగా చూడగల విశేషము లెన్నియో
 కలవు.— మొ 0.12.0. పోస్టేజీ నేను
 ఆంధ్రప్రతిక కార్యాలయము,
 7, తంబు శెట్టిస్ట్రీ, మద్రాసు.

దేశబంధుని నిర్వాణము

[కల్లూరి - సాంబాత్రిమహామునిగారు]

- 1) నుజును సాధుసమృదుని
సూరిజనస్త్రుకు సత్యశీలునిన్
నిజజనసౌఖ్యసాధకు వి
నిర్మలచిత్తు నుదారవర్తనున్
బ్రజలను భ్రాతృభావమున
భావనఁజేసెడిదేశబంధునిన్
నిజయము మాధికారికటి
వీరగంజేరికే మున్ను నీర్వరా!
- 2) కంఠకి మంటికె నన్నిరుకాల్యై
యేడ్చెడి సినతి కేమి సెపితి
బావుబావురనుచు బలవించునీచిన్ని
బాలురకేమని పలికి తకట!
కుడిభుజువికసూలె క్రుంగిపోతినటంచు
విలపించుగాంధి కేవిధము సెపితి!
పుత్రిశోకము నెందు పుణ్యభూమాతకు
శోక మార్చగ నేరిజూపి తకట!
- 3) భారతీయులస్వాతంత్ర్యవదని నిల్చి
సాధనం బేమి చెప్పితి శౌర్యధుర్య!
తీజిపోయెనె యుగములు దేశబంధు
చిత్తరంజనదాస విచిత్రచరిత!
- 4) హైందవావనిలోన నగ్రగణ్యుండుని
పేరునాందరి పేరు పేర్చితోడ!
న్యాయవాదులలోను న్యాయవాది వటంచు
పేరుపొందితి పేరు పేర్చితోడ!
ధనకు బేరులలోన ధనకు బేరుండుని
పేరుపొందితి పేరు పేర్చితోడ!
కారాగృహముకేగు ఘననాయకులలోను
పేరుపొందితి పేరు పేర్చితోడ!
- 5) ఇట్టిప్రభావమును దాసి యిహము పిడి!
యంద్రవదని బొందుచు హిందువులకు!
సర్వసౌఖ్యవదుని సర్వరాజ్యంపులబ్ధి!
కలుగఁజేయంగ దుండెతె కరుణతోడ!
పే! కోలుపోతినిగదా కొదమసింగముల బోలు
సారోజదేయ భారవాహుల!
గోలుపోతినిగదా కేలప్రభువద్యు
దేశసేవా రక్షకవద్యు!
గోలుపోతినిగదా కొదమం గమన
బాలురసాక్షాదబ్రభువద్యుల
గోలుపోతినిగదా కాలిఘునివాసు
చిత్తరంజనదాస జవర కపురు!
పే! భారతాంబర! నీవెట్లు బ్రహ్మకంఠంబు
కోలుపోతినిపుత్తంగ గోలుపులుల!
గవములపైకి కట్టుబు గలిగెకట!
ఎటులుండెనె యెఱుంగమ యాశ్వరాజు!
పే! చిత్తరంజనుమది కింకళాంతి యగుత!
సతత మారనిసంతతి సర్వమయుడు!
ఆయరావోగ్యముల విచ్చి యాదరించి
సకలజనులకు నిజరాజ్యసంపదాసగం!

శిరోవేదనమాత్రలు

20 మాత్రల వచ్చి 1-కి 0-12-0

ఈ మాత్రల సుపయోగములను కైత్రపు తలశిప్పి, బిటితలశిప్పి నుంచునే బోవును. అమృతాంజనం దిపో, బొంబాయి - మదరాసు

సంవత్సరాది

[తెలికిచెల్ల కృష్ణమూర్తి, బి. యే. గారు]

నామస్మ త్కొణికోడి మాతతోనే లేచింది. కొడిమాత మామూలుగా లేకు; మేయకో! మేయకో! ఇదిగో వచ్చింది సంవత్సరాది; అని లేపినట్లు అయింది. దేవతలవందరిని స్మరించి లేస్తూనే దేవుడిపేరం దగ్గర నల్ల ననుస్కారం చేసింది. దేవతలందరికీ మేయకొలుపులు పాడింది. “నాతస్యోన్నీ క్షమింపుమి, జగన్నాథ, నీవాడ రక్షింపుమి!” అన్నపాట సోతాన పొంగా పాడి, తర్వాత కృష్ణకీర్తనలు, గాత్రోదీ కీర్తనలలోని వద్యాలను వ్రతా గుటిపలులన్నీ చేసుకుంది. తెల్లవారకముందే యిల్లంతా అరికి, మున్నుపెట్టి కృంగించింది? తూర్పు దిక్కున తెల్లవారుతున్నాది. సూరమ్మ నీళ్లు పోసుకొని, వచ్చుగా పసుపునుకొని పుత్తడిబొమ్మలారంది. పద్మవిద్య యావనం ఆర్యం పరిపూర్ణతగాంచి, కొత్తవీర కట్టుకొని, పట్టురవిక తోడుక్కన్న సూరమ్మకి వింతశోభ కలిగించింది నిండు భక్తితో చెతులు జోడించుకొని సూరమ్మ కనిపెట్టుకొని చూస్తున్నాది చూస్తుని కోసం. సవ్యమొగంతో వచ్చేను మున్నుడు. తనకోసం పరిచిన రత్నకంఠమీద మెల్లగా అక్షర లాక్షణి చెట్లు ముత్యాల హారతులా దోర్లతో పూవులు సమర్పించేయి. వసంతుడు స్వాగతం యిచ్చేడు. అప్పుడే పెరటిలో మామిడి చెట్టుమీదనుంచి కోయిల జనుగానం చేసింది. లోక బాంధవ్యణ్ణి అందరూ సత్కరించేటం సూరమ్మ హృదయం మార్కడిలో లీనయిపోయింది సూర్యనారాయణమూర్తి! తండీ! రక్షింయి! నాకోరిక సఫలమైతే తప్పకుండా నీకు వెండికిన్ను బంగారుకన్ను చేయిస్తాను. అని యేమేమీ ప్రార్థన చేస్తు, తదేధ్యానంతో నిలబడి పోయింది. భర్త సాధారణముగా తెల్లనాడే గాన లేచేవాడుకాదు. అందుకే సూరమ్మ అయిన్న లేచింది. కాని నీతారామయ్య మెలకువగానే వున్నాడు. భార్య లేచడం, పాటలు పాడడం, యిల్లికి ముగ్గులు పెట్టడం సంపడి అంతా తెలుసును. కాని నిద్ర పోతున్నట్టే నటించి సూరమ్మ సంగతి అంతా కనిపెట్టి సంతోషిస్తున్నాడు. తెల్లవారగానే పక్కమీదనుండి లేచి సూరమ్మకి తెలియకుండానే వెళ్లి పోయి నాడు. భర్త ని లేపాలని తర్వాత వచ్చిన సూరమ్మకి కొంతఉత్సాహభంగమయింది కాని ఆమె ఆసంగతి యెక్కువమరస్సులో పెట్టుకోలేదు. ఎక్కడికో తొందరపనిమీద వెళ్లిఉంటారు. వేగమే తిరిగి వస్తారు. అని మనస్సుమాధానం చేసుకున్నాడు. తెల్లవారకముందే యిల్లి పరులు పూర్తిచేసుకున్న సూరమ్మకింక పని యేమి? ఇట్లు అలలారుతున్నది. కాని యిల్లికి పిల్లలు లేరక కాదు. సాధగంటికి వెళ్లింది; వాళ్ల పిల్లలకి నీర్లపోత పడే ముక్కంది కొంత వేపుండి, ఏవో ముచ్చట్లు చెప్పి యిల్లికి పోయింది. ఉల్లాసంతో వసులే, ఏవరికీ తీరుచాటు లేదు తేలికగా నడిచేది. ఏమిలోచును. మనస్సులో ఏదో పొంగిపూర్తూ ఉన్న ఉత్సాహం ఉంది. ఇల్లికి వచ్చిందే కాని ఏమి చేస్తుంది? సభాపునూనె దురొక్క యిల్లికి వెళ్లింది. అక్కడ చిన్న పిల్లలలా నీళ్లు పోసుకొని కొత్త బట్టలు కట్టుకొని ఆడుకున్నారు. సూర్యో కొంతనేపు మాట్లాడి లోపలికి వెళ్లింది. “ఏమి పదివా, యిలాగు వచ్చేవు. అప్పుడే పనులయి పోయినాయా ఏమిటి?” అని అడిగిందా యిల్లలు. “నా కేమి పనులమ్మా! పిల్లా? పాపా! తెల్లవారకముందే నీర్లు పోసుకున్నాను. “నీ మొగుడు?” “అయిన తెల్లవారకముందే లేచి వెళ్లిపోయినారు ఎక్కడికో. నీళ్లు పోసుకుంటాలో లేదో తెలియదు.” “నీళ్లగా పోసుకోడలే పండుగపూటాన?” “ఏమో మరి. ఆయనకి పండుగ అన్న సరదామాడ లేదు కదా! ఎన్నిగంటలకి ఒస్తాలో ఏమిటో” అని చెప్పుతూ విచార సూచకమైన స్వరం రాగానే పొరుగుంది. అక్కడ మరి ఉండకుండా ప్రయాణం అయింది; “పోతానమ్మ; యిల్లికి యెవరూ లేరు” అని వెళ్లిపోయింది. వోవో! రాకుమ్మ యెదురు పడాది. “ఏమే! నూరీ, పనులయినాయా, చక్కా తిరుగుతున్నావు చిన్నపిల్లలాగ ముస్తామయి” అంది. “లేదమ్మా! నా పొదిన ఏం చేస్తాందో చూడమని వచ్చేను. పిల్లలకి నీళ్లపోత అయినా సాయంచేయవచ్చును. ఒకరై కదా అని.”

అమాట చెప్పి సూరమ్మ యిల్లికి వచ్చింది. కాని విచారం మొలకయి తింది. దాన్ని వెంటనే తుంచునేయడానికి ప్రయత్నం చేసి “అదృష్టం పుండోద్దా, యితమా? పూర్వంకొద్దీ పురుషుడు, దానం కొద్ది పిల్లలూ, అన్నారూ మరి” అని మర్యాదల కల్పించుకున్నాది. కొంతనే పయే పరికి వేప పువ్వు వచ్చింది అమ్మకానికి. సంవత్సరాది అన్న మాట బ్రాహ్మణం రాగానే దుఃఖం పూర్తిగా మరచిపోయి సవ్యతూ చెల్పింది వీధిగుమ్మంలోకి వేంపువ్వు కొంటున్నాది. అమ్మా! యీవాళ్ల యేమిటి అంత సంతోషంగా ఉన్నావు శోభాకంఠై” అన్నాది ఆముసలిది. “ఏమీ లేదే! సంవత్సరాది కిదే యీవాళ్ల. ఈవాళ్ల యెలాగుంటే సంవత్సరం అంతా అలాగనే ఉంటారు. అంచేత యీవాళ్ల ముఖంగానూ సంతోషంగానూ ఉండి యీసంవత్సరం అంతా హాయిగా ఉంటా లనుకుంటున్నాను ఏదుఃఖాలు లేకుండాను” “అమ్మా, మరి యేపాకు కేదు, కొత్తబట్టలం కలిపి పచ్చడి కేతారే కట్టకుకాలు చెందూ కలుస్తా యని. నీకెప్పుడూ ముకమే కావాలా?” “పోవే! ముఖం కాకపోలే దుఃఖమా కానాలి? ఇది నర కయినదుఃఖం చాలక, కదా! కష్టమేనా? ఈ వాళ్ల నుంచి అయినా ముఖంగా ఉండాలనుకుంటున్నాను” అని యిల్లికి వెళ్లిపోయింది. అంతలోనే వాళ్ల ఇదిగారి పిల్లలు యిల్లికి వచ్చేరు “అత్తా! సూరత్తా!” అని కేకలు వేస్తూ. సూరమ్మకి చాల సంతోషం కలిగింది. ఆ పిల్లల్నందరినీ చేరదీసి కొత్తబట్టలం ముక్కలు యిచ్చింది. వాళ్లవైపే చూస్తూ ఉంటే నగలమీదికి పోయింది ధ్యానం. సూరమ్మకి నగలు ఎక్కువలేవు ఆపిల్లల ఒంటిమీద ఉన్నట్టి అయినా లేవు. పెళ్లినా డెప్పుడో పెట్టిన నాను మురుగులు ఉన్నాయి. వాళ్లనాన్న. మేరమామ యిచ్చిన కానుక కొన్ని ఉన్నాయి. అలాకొని సూరమ్మకి మాత్రం నగలపై భ్రాంతి యెక్కువలేదు. అదిరకకు యెన్నోసార్లు అడిగింది భర్తని కానుకలు మేర వేసుకోవాలని ఉందనీ, కొన్ని కానుకలు కొని తెప్పనీ. చివరికి విసిగి ‘పోనీ’ అనుకుంది. ‘నగలతో నాకేమిపని? భర్త మంచివాడై అభిమానం కలవాడయితే వెయ్యినగలు. అంతకంటే యింకేమి కావాలి? నగలు లేకుంటే నా అందాని కేమిలోటు? ఇంతమా అందానికి చందా నికీ చూసే దెవురు’ అని ఏవో అనుకొంటూ కొంతనేపుండి “ఫీ! మల్లీ రోజూ లాగు విచారంలోనే మునిగి పోతున్నాను” అని పిల్లలతో ఆడుకోడం ప్రారంభించింది. పనిలేకుండా మాట్లాడే యిలాగేవో వెళ్లి ఆలోచనలు వస్తాయి. వట చేసుకుంటే పనివ్యాపరీలో యీవిచారం అంతా పోతుందనీ, పని పరదాగా ముఖంగా ఉండొచ్చు అనీ, సూరమ్మ వెంట ప్రారంభించింది. భర్తకు ఏమిడివంట రిప్ట మోచాలనే పు ఆలోచించి, పోలే బూర్లు పాచునం గొప్పం అని నిర్ధారణచేసుకొని వెంటచేసింది. “తండీ! యీవాళ్ల వెంట శుభ్రంగానూ, గుచ్చిగానూ ఉండేట్లు చెయ్యి వాయనా” అని ముక్కుకొని పిండి వెంటుల తగ్గుచేసింది. కంట పూర్తికాగానే సంతోషంతో “ఇంక నాప్రతిభ అయింది. నాఅప్పువ్వం ఏలాగుంటే అలాగవుతుంది” అని గంటయిల్లికి నుంచి వచ్చింది. “ఇంకారాలే లేమి చెప్పుమా. అప్పుడే బామన్నర పొడ్డేక్కిందే”. అని కొంచెం ఆశుగతతో నీది గుమ్మంలోకి వచ్చేదకి నీదా రామయ్య కొంచెం మారంలో ప్రత్యక్షమయేడు. సూరమ్మను చూడగానే ఆయనకు విరవవ్యవచ్చి, దాడిపోయి ఆయనముఖానికి వింత కళ్ల కలిగించింది. సూరమ్మకి ఆనవులలో అమృతరసం నిండి నట్లయింది. భర్త అనిపిపోయి వచ్చేదని సూరమ్మ యిల్లికి వెళ్లి పీటవేసి మారోపురున్నాది. కాని అతడు గదిలోకి వెళ్లి పెట్టె సవరించి వచ్చి కూర్చున్నాడు. సూరమ్మ విసనకర్రతో విసురుతూ, “చాల యెండపడి వచ్చేరు, ఎక్కడికి వెళ్లేరు ఎండలోను” అన్నాది. భర్త వస్తూ ఉన్న చిరునవ్వు ఆపుకొని “పొరుగుూరు వెళ్లేను తొందర పని ఉండి” అని మారుమాట లేకుండా సూరమ్మవైపు చూస్తూ కూచున్నాడు. కొంతనేపు అయిన తర్వాత “చాల అనిపిపోయి వచ్చేరు. వేడి నీళ్లు న్నాయి. తిలంటించుకొని నీళ్లుపోసుకొంటారా” అని జంతుతూ చెప్పబోతూ ఉంటే “అలాగే, యింకేమి కావాలి నువ్వు నీళ్లు ఉంచేవో లేదో అనుకున్నాను. అన్ని సిద్ధంచేయి” అన్నాడు.

నూరమ్మ నీళ్లు సిద్ధంచేయడానికి వెళ్లిపోయింది. ఆమెకు భర్తయందు ముప్పు కనిపించింది. ఎప్పుడు అంత అనుకూలంగా ప్రవర్తించలేదు. మాట అనేసరికి ఒప్పుకున్నందుకు నూరమ్మకి చాల సంతోషంగా ఉండిత్యరగా అన్నీ సిద్ధంచేసి భర్త కోసం కనిపెట్టుకొని, యింట్లోకి వచ్చేసరికి భర్త గదిలో నున్నాడు పెట్టె పరిమీత. నూరమ్మ రాగానే పెట్టెమూసి యివలకు వచ్చి నీళ్లుపోసుకోడానికి వెళ్ళింది. నూరమ్మ మెలపడి నీళ్లుపోసింది. నీతారామయ్య ఆమెచేత పకలోపచారములు చేయించుకొన్నాడు. నూరమ్మ చాల ఉత్సాహంతో నీళ్లుపోసింది.

నీళ్లుపోసుకోడం అయినతర్వాత నీతారామయ్య పెట్టె లోనుంచి తీసికట్టుకున్నాడు పెట్టెనాడు తనమామగారు కట్టించి యిచ్చిన లక్కరంగుపట్టుపంచ నూరమ్మ విస్తరి చేసింది. ఆయన అక్కడకున్న సంద్యానిందనం చేసి భోజనానికి సిద్ధమయినాడు. వడ్డనంతా ఆయనతర్వాత "నీవుకూడా ఇడించుకో, వెనక్కి ఉండ నక్కరలేదు. ఇద్దరం ఒక్కసారే భోజనం చేతాము" అన్నాడు. ఎందుకు; మీరు సావకాళంగా భోజనం చేయండి. నాకు తొందరలేదు. అలసిపోయి వచ్చేను. మీకు విసురుతూ ఉంటాను" అన్నాడు నూరమ్మ మెల్లగా.

"అక్కరలేదు స్నానం చెయ్యగానే ఆయాసం అంతా మాయం అయిపోయింది. కుఖంగా ఉంది. నాకు విపరీతంలేదు. ఇడించుకో" అన్నాడు నీతారామయ్య. నూరమ్మ వెంటనే విస్తరి చేసుకొని త్వరగా వడ్డన చేసుకుంది. ఇంత అంతా సంతోషం కాదు నూరమ్మకి. ఇద్దరూ భోజనానికి కూర్చున్న తర్వాత నీతారామయ్య భార్యవైపు చూచి "ఏమి యీ వాళ్ళ చాల కండకిగా ఉంది. పొద్దున్నే లేచి పాటలు కూడా ప్రారంభించేవు."

"అలాగడుగుతున్నా రేమండీ! ఈవాళ్ళ సంవత్సరాది కదూ! ఈవాళ్ళ యెలాగుంటే సంవత్సరం అంతా అలాగే ఉంటారని, నేను సంతోషంగా ఉంటున్నాను." అని నవ్వుతూ "మీకు తెలియదా ఏమిటి? నన్నడుగుతూ ఏమి యెరుగవట్టు" అన్నది.

"నీమొహం గాకపోయిందిలే. పోనీతూ. ఈవాళ్ళ యెలాగుంటే సంవత్సరం అంతా అలాగే ఉంటారా? అలాగే ఆయితే ప్రపంచంలో దుఃఖం ఉండకనే పోను, అంతా యీ వాళ్ళ సంతోషంగా నుంటే" అన్నాడు మరికొంతసేపు భోజనం చేస్తూ ఆలోచించి "అదేమో నాకు తెలియను మరి. అలాంటారు పెద్దలు" అన్నాది నూరమ్మ.

"అంటారలాగ, పండుగ నాడు సంతోషంగా ఉండాలని దుఃఖం ఉండకనే పోతుంది. ఈవాళ్ళ మాత్రం కొందరికి దుఃఖాలు ఉండనా యేమిటి?"

"ఈ వాళ్ళకూడా ఉంటాయీ. దుఃఖాలు నా ఒక్కరైతే అనుకొని యీ వాళ్ళలో పొగొట్టుకోవా లనుకుంటున్నాను." అని యింతలో పొద్దున్న ముసలిది అన్నమాట జ్ఞాపకం వచ్చి "ఏమండీ వేసపువ్వు, గెల్లం కలిపి పప్పు చేడడం అంటే కష్టముఖాలు రెండూ అనుభవించడమనా అర్థం" అని మెల్లగా ప్రశ్న చేసింది.

"ఏమిటో ఇతూ నాకు తెలియదు" అని భోజనాంతర్వేది "ఏమీ, రెండు బూట్లు వెయ్యి" అన్నాడు.

బూట్లు ఎంచి ఎర్రగా వేగినవి రెండువేసింది భర్తవిస్తట్టా తానుకూడా రెండువేసుకుంది. కాని దృష్టి భోజనమీదలేదు. భర్తవైసే చూస్తూ కూర్చున్నాడు. విస్తట్టా చేయి పెట్టుకొని నీతారామయ్య ఒకముక్క కొరికితిన్నాడు. కొంతసేపుండి మరికొక ముక్కతిన్నాడు, తాపిగా నవులుతూ. అది ఆసక్తిగా తోచింది. "ఏమేబూట్లు ఈలాగున్నాయేమిటి, ఏమిటో పానన" అని ఆముక్క ఉమ్మివేసేడు. నూరమ్మ తెల్ల మొగం వేసి రెండోది తిని చూడండి "అన్నాది" నిర్ణాంతపోయిచూస్తు. రెండో బూరె ముక్కలు చేసి ఒకముక్క నోటికొచ్చెట్టుకొని "చీ ఇది వాసనే. ఇదేమిటి యీలాగున్నాయి" అన్నాడు చిరాకుతో. "అదేమో నండీ మరి" అని భయంతో అన్నాది నూరమ్మ. గొంతుక విడకడం ప్రారంభించింది. నీతారామయ్యకి కొంచెం కోపం వచ్చింది, కాని వెంటనే అడగ ద్రొక్కుకొని "నీ మొహంలాగే ఉన్నాయి, ఇందులో ఏమిపడ్డాలో కాని. పరవాన్నం చెయ్యి" అన్నాడు. నూరమ్మకి చెయ్యి కుంకింది, పరవాన్నం వేస్తూ ఉంటే. భర్తవిస్తట్టా కొంతవేసి చూస్తూ ఊరుకుంది.

పరవాన్నం వేడిగా ఉందని ఊహకుంటూ "నీవుకూడా వేసుకో. పరవాన్నం తింటావేలే నేను. మరేమి బాధలేదు. నీభోజనం చూసుకో" అని అనునయించేడు, నీతారామయ్య, నూరమ్మ ముఖవైశ్యం సహించలేక. కాని నూరమ్మ మెల్లగా పరవాన్నం వేసుకుంటూ "నాకేమిటి లేండి, ఎలాగయినా తింటాను" అన్నాది.

నీతారామయ్య పరవాన్నం నోటిలో పెట్టుకొని అసహ్యంతో ఉమ్మివేసి "యిది అలాగే ఉంది. నేను ఆయాసపడి రావడం చేతకో ఏమిటో" అని నిట్టూర్పు విడిచి, "నాక కడుపులో తిప్పుకున్నాది. ఇండాక తిన్న బూరెలల్ల కాబోలు వికారం గా ఉంది. మరి తినలేను" అని ఉత్తరాపోసనం చేసి లేచిపోయేడు; "పోనీ, మజ్జిగా ఆన్నం అయినా తినండి" అని నూరమ్మ అంటూ ఉండగానే.

నూరమ్మ కింకేమీ తోచలేదు. తానుకూడా భోజనం చెయ్యకుండా లేచి పోయింది. భర్త తినమని చెప్తుతూ ఉన్నా వినుకుండా చెయ్యి కడుగుకొని "మీకు కాకపోయిన తర్వాత నాకెందుకు లేండి" అన్నాది.

నీతారామయ్య గదిలోనికి పోయి పరపుపై పడుకున్నాడు. ఆయాసం ఎక్కువ అయిపోయింది కడుపులో ఏదో తెలియని చెప్పరాని వికారం బాధించింది. నూరమ్మ అలా వడికి అంతం లేదు. చాల భయపడుతూ, విడకుతున్న శరీరంతో, భర్తదగ్గరకు వెళ్లి కొంతసేపు కాళ్లుచేతులు రాసింది. తలపట్టింది. నోరు బాగులేవంటే లవంగ మొగ్గ యిచ్చింది. కొంతసేపయినప్పటికీ భర్తకి విమనం అయిపోయింది. బూరె ముక్క పరవాన్నం, అదివరకు తిన్నదికూడ పోయింది. అక్కడికి బాధ కొంత నివారణ అయింది. నీతారామయ్యకి నిద్ర పట్టింది.

నీతారామయ్యకి నిద్ర పట్టిన తర్వాత నూరమ్మకి మరి యేమీ తోచలేదు. తలమట్టుకొని చూసింది జ్వరంగాని వదిలించేమో అని భయపడి, కాని ఒళ్లుచల్లగానే ఉంది అప్పుడు అక్కడినుంచి లేచిపోయి పీకం దగ్గరకు వెళ్లి "తల్లీ! మహాలక్ష్మమ్మ! ఆరునకి శరీరంలో ఏదికాకూ లేకుండా చెయ్యి అమ్మా" అని ప్రార్థించింది. కాని మనస్సు కుదురువలేదు. "అయ్యో! నాక్రయత్నం అంతా యిలాగు వృథా అయిపోయిందికదా! ఎంతో సంతోషంగా ఉండాలనుకుంటే చివరికి యింత దుఃఖం! సంవత్సరమంతా యింక దుఃఖమేనా! ఆహా! యీవాళ్ళనుంచి దుఃఖం పొగొట్టుకొని కుఖం అనుభవించాలనుకుంటే నాకదృష్టం ఉండొద్దు ఇంతే నాగతి! ఈలాగు యేడుస్తు ఉండవలసిందే! లేకపోతే వేయిగా కులాసాగా ఉన్న వారికి పండుగపూటా ఈవికాకేమిటి? నుంచికి పోతే చెడ్డ వచ్చింది. ఆరునకుసంతోష పెట్టి నేనుసంతోషపడాలనుకుంటే యిదా నాప్రయత్నానికి ఫలితం! — తల్లీ నాకేసుఖం ఒద్దు. ఏసంతోషంఒద్దు. ఆరున కుఖంగా ఉండేట్టు చెయ్యి తల్లీ" అని చేతులు జోపించుకొని మాన్సుండి కొంతసేపు, కాని మనస్సుమాత్రం నిలకడగాలేదు. "పాపిష్టి మహాదీ. తెల్లవారగానే వచ్చి కష్టముఖాలు రెండుకలిసి ఉంటాయమ్మా! ఒక్కముఖం ఏలాగుంటుంది అన్నాని. నాపాపం! అది నేనుపూర్వజన్మలో చేసుకొన్న పాప గొల్లదేమిచేసిందికన్నముఖాలు అన్నాది. కాని నాకెప్పుడు కష్టమే అయితే యింక కుఖమెప్పుడు" అని ఏదో ఆలోచిస్తు విచారంతో కూర్చుండిపోయింది.

సాయంత్రంవరకు నూరమ్మ యెక్కడికి కదలలేదు. నూరమ్మవదివరకు మాత్రం ఒకసారి వచ్చింది. "ఏమి, చెప్పానూరి" యింకారాలేదు అనుకొని, కాని ఆమె నూరమ్మను జూసి ఆశ్చర్యపడి "ఏమే! నూరీ! అలాచిచాస్తున్నావు" అన్నాది. "ఏమిటో. ను రి కన్నడక్క. ఆయన కీనాళ్ళ ఒంట్లో బాగులేదు. సరిగా భోజనమే చెయ్యలేదు, పడుకున్నాడు" అన్నాది నూరమ్మ. "పాపం నూరమ్మకి ఎప్పుడూ ఏదో విచారమే" అనుకుంటూ ఆమె వెళ్లిపోయింది. శరీరాయాసంవల్ల నీతారామయ్యకు బాగానిద్రపట్టింది. నూరమ్మ ప్రమానం ఆయనకి "అమ్మా!" అని నిట్టూర్పు పుచ్చి లేచేడు. వెంటనే నూరమ్మ అతనిదగ్గరకు వెళ్లి "ఏమండీ, ఏలాగుంది" అన్నాది. కుఖంగానే ఉందని నీతారామయ్య జవాబు యిచ్చేడు.

నూరమ్మకుఖం చూడాలి అప్పుడు. చిరునవ్వు వింత కాంతి యిచ్చింది. ముఖసౌందర్యానికి ఇంక దుఃఖంఅంతా ఒక్కసారిగా పోయింది. గాలివాన కాయమబ్బులుపోయి నూరమ్మదయం అయినట్టుయింది. దేవుడికి నమస్కారం చేసింది మనస్సులో. పూర్వపు ఆలోచనలన్ని అంతరించిపోయినాయి.

వెంటనే వంటచేసి భర్తకి పళ్ళంపెట్టి తానుకూడా భోజనం చేసింది.

భోజనం అయిన తర్వాత గదిలో యిద్దరూ మాట్లాడుతూమాట్లాడుతూనుంచుమీద. సంవత్సరాదినిగురించే సంభాషణ. ఆరోజు ఎంత దుఃఖదినమైందో పండుగనా డెంత చికాకయిపోయినదో, దానిగురించి మాట్లాడుతున్నారు. నీతారామయ్య చాల ఉత్సాహంతో నూచిరు నవ్వుతోనూ మాట్లాడుతూ ఈ వాళ్ళ యెండపడి వచ్చేనన్నావు. యెక్కడికి వెళ్లినో చెప్పుకో" అన్నాడు. "నాకు తెలియదండీ" అన్నాది నూరమ్మ. ఆమెకప్పుడు చాలసంతోషం కలిగింది భర్త కులాసాగా మాట్లాడుతున్నాడని అంతలో "నీకోకా త్రవస్తువుతెచ్చేను. రాగానే చెప్పలేను. భోజనంఅయిన తర్వాత చూపించాలని" అని వెంటనే పెట్టెలోనుంచి ఒక పోట్లాడుతీసి "నువ్వు చాలకోకాలకుండీ అంటున్నావు తెన్నుని. కాని నేను చాల అక్రద్ధ చేనేను. ఈవాళ్ళ తెచ్చేను, యివిగో" అని పోట్లాడు విప్పి కానుకగాన్ని యిచ్చేడు భార్యచేతికి.

నూరమ్మకి స్వగ్గం చూసినట్టుయింది. ముఖం ప్రకాశించింది. గుండె ఎడదడగొట్టుకుంది. పెదవులు వడకిపోయినాయి. నోటంటమాట వచ్చిందికాదు. కాని మనస్సులో పుట్టిన భావాలన్నీ ఒక్కచిరునవ్వుతో వ్యక్తమయినాయి.

కొంతసేపు కానుక గురించి మాట్లాడి "నీమెళ్లొవేసుకో యివి మనపటికానులతో చేర్చి" అన్నాడు నీతారామయ్య నూరమ్మకిముఖవికాసం అంతాపోయి భయంపట్టుకుంది. "రేపు నేను కుంటాను లేండి తొందరయేమిటి" అన్నాది జంకుతూ. ఎంత దామకోవాలనుకున్నా భయంమాత్రం ముఖమీద ముద్రించిట్టుయిపోయింది. అది చూసి "ఏమి అలా తెల్లబోయి చూస్తున్నావేమిటి వేసుకో. నువ్వుమెళ్లొవేసుకుంటే చూడాలని పరదాతో ఉంటే రేపంటావేమిటి? సంవత్సరాదికిదా అని యీ వాళ్ళ తెన్నే." అన్నాడు.

అమాటతో నూరమ్మకి భయం మరింత యెక్కువ అయిపోయింది. నోటంట మాటచ్చిందికాదు. కొంతసేపు ఆలోచిస్తూ కూర్చుని, యింక తప్పుడు కదా అనుకొని "మీకు కోపపకుండా ఉంటే నేనొకమాట చెప్తాను" అన్నాది. ఏమిటి చేనేవు" అన్నాడు గట్టిగా. గడ్డదగ్గరంతో "ఏమి! లేదు, మీరు కోప్పడుతున్నారు." అని కొంతసేపు ఊరుకొని "నేనొక తెలివితక్కువపని చేనేను. నాకానులు నాలుగూ యిచ్చిసి. "ఊ!!" అన్నాడు అతను ముడిపడ్డ కనుబొమలతో ఆకురతతో చూస్తూ.

నూరమ్మ కొంతసేపుండి అన్నాది "మీరు నాతోనలు గురిలాగా కులాసాగా మాట్లాడకపోవడంవల్ల కష్టంగా తోచి, మీకు - నా మీద - అభిమానం - లేదనుకొని - మందు - అని చెప్పబోయే సరికి "అయ్యో! వెరిదానా అదెనా యేమిటి నాకు పెట్టేవు" అని నవ్వుతూ భార్యకు దగ్గరకు తీసుకొని కాగిలిండుతున్నాడు.

కొంత సేపయిన తర్వాత సంవత్సరాది ఫలం అంతా కనిపించింది. ఒకరిపక లోకమ చెప్పకొని నవ్వుకున్నారు. (సంపూర్ణం.)

దోమ లొసంగు అతిథిసత్కారము
[సాహిత్యరస్వతి డి. యస్. కర్పూరం]
ఊ! వచ్చితే మిత్రమా! యనుచు వత్సలతం దరికేను,
మేనిపైన్, వెచ్చన నూర్చి వ్రాలును చెవికొరస
మారంగె బాడు నెంతయో, మచ్చిక గాంగి
లిండు, ముఖమండలమందు రచించు ముచ్చులా,
వచ్చిన బాటసారి గని బంధుశిరోమణి దోమ
వేడుకన్!

నేత్రాంజనము
డబ్బీ 1-కి రూ. 0-4-0
ఈ కాటకలలో పచ్చకర్పూరము మొదలగు మంచి నక్షత్రము చేర్చబడినవి. అందరూ సామాన్యముగ వాడరిగినది. కండ్రకు ఏవిధమైన జబ్బునుచేయును. ఈ కాటకము విడుదల కొద్ది దినములు పెట్టుకొనిన కంటిమంటలు, ఎలుపులు, పుసికట్టుకు, కండ్లు అంటుకొనుట, కంటిదడవలు, కండ్రమసకలు మొదలగు నుమాను. డబ్బీలో పావుల గుత్తు కాటకమాత్రమేయుండును. అమృతాంజనం డిబ్బో, మదరాసు - బొంబాయి.

గోసంరక్షణ: మహామదీయ పరిపాలనము

చరిత్రాత్మక విమర్శ

[చరిత్ర చెప్పేందు బ్రహ్మాండం గారు]

హిందూదేశమున మహామదీయరాజులు గోసంరక్షణయందు యెట్టిచర్యలు జూపిరో ఈయంతమున హిందువులభావముల వా రెట్లు గావించిరి? హిందువులకు మహామదీయులకు గూడ దేవుడనియే చెప్పబడును.

మహామదీయులకు వారిపూర్వకు లీ విషయమున నెట్టి విశ్వాసములు గలవో? ఉదాహరణముగా గనబరచిరో ఎంతవఱకు దేశమంతయు వారిస్వాధీనమందున్న సమయమున హిందూ మతాభిప్రాయముల గౌరవించిరో చూపుటకు పినా దాంతమున యీదమస్యనుగూర్చి కొన్ని చరిత్రాత్మకవిషయముల వ్రాశెదను.

ఈప్రశ్నయే నే పరిశీల్యపమస్యయై దేశమును కలవర పెట్టుచున్నది.

ఇప్పుడు మహియులనుస్వస్థులను సంతచితమరిభిమానము లప్పటివాటికి లేవు. ముఠామానలు దేశవేదపాలకులు గోసంరక్షణ మత ధర్మముని వారు పాటించియే యుండిన హైందవమతాభిప్రాయముల హేయభావముతో జూచుటకు వారి నభ్యంతరపెట్టుట కెట్టియాటంకములేదు. హిందువులు లోబడినజాతిగన, బానిసలు గన మహామదీయులు తలపక, వారిని సమరసభావముతో జూచి రి. నాహిందూసోదరులు గూడ మహామదీయరాజులు వారి మతాదేశముల నెట్లు గౌరవించిరో, దేశపరిపాలనయందెట్లు భాగస్వాములుగ జేసిరో గమనింపవలసియున్నది.

మహామదీయరాజులు గోసంరక్షణయమై హైందవుల మతోద్దేశములయొడ కెట్టిసానుభూతి జూపిరో తెలియజేయుటయే యీవ్యాసముయొక్క ముఖ్యోద్దేశము.

మహామదీయులు వారి పరిపాలనా ప్రారంభమునుండియు గోసంరక్షణ హిందువుల కెట్లు హృదయశల్యముగ నుండెడిదో యెరిగియే యుండిరి. ఆరాజులు మొదటినుండియు గోహత్య వేయకు నసాయివాండ్రువై గొవున కింతయని ప్రత్యేకపుష్పము విధించిరి. ఫిరోజిహుకాలమున కటికి వాండ్రాపన్నును తొలగింపబడినదని వేడగా ఆయన దీనిని తీసివేశెను. పన్నుయొక్క వివరాలు చరిత్రయందు గాన్పింప కున్నను అది గోసంరక్షణ నివారణార్థమే విధింపబడినదని చెప్పక లెప్పడు. ఈపన్ను మహామదీయ పరిపాలనా ప్రారంభము నుండి రెండు శతాబ్దములవర కాలవరకునుండి ఫిరోజిహు కాలమున రద్దుచేయబడెను. గోసంరక్షణ చేయగూడదని ప్రత్యేకపు టుత్తరువుల నిచ్చుటకు బదులుగా వాటి రక్షణార్థమే యట్టి గుంకముల విధించెడివారు. అది జాజరీపన్నుని పిలువబడెను.

మహామదీయ టుగ్లకుకాలమున నవాబుల పాకకాల లందు గోమాంసము వచన చేయబడెడిది గారు. నవాబులు గూడ దానిని దినులు మానిరి. అనేక కవులకాలపు రాజుల భోజనపదార్థవర్ణనము గావించిరిగాని గోధక్షణ వేసిన పైచట వారు దెల్పించుటలేదు.

ఫారూఖ్ ముల్క్ గుజరాతుకు గవర్నరుగా నియమింప బడి రెండవ గయాబుద్దీన్ కాలమువరకు పరిపాలనజేసెను. చరిత్రకారు లనేకమంది ఫారూఖ్ ముల్క్ కు హైందువుల కక్షేపణకు పాపములజేసిన గోసంరక్షణ నిషేధించెనని వ్రాసియుండిరి. ముల్క్ నాజరద్దీన్ ఖుస్రూకాలమున హిందువులు విశేషప్రాబల్యమును గడిగియుండిరి. అటులైన గోహత్యను తన పరగణాలయందు బూర్తిగా నిషేధించెను. ఫిరోజిహు టుగ్లక్ కాలమున రద్దుచేయ బడిన జాజరీపన్ను తిరిగివచ్చివారి కాలమున నాఱు విధింప బడినట్లు చరిత్రయందు వ్రాయబడినది. అక్కడ గోసంరక్షణ పూర్తిగా నిషేధించెను. అందుచే జాజరీ పన్ను విధించుటనవ సర మైనది.

పదేక్షియుని యభిప్రాయము

పదునేడవ శతాబ్దమున హిందూదేశము జూడవచ్చిన నొకయంగ్లాపాలనారి హిందువులకు గోవులయొడ నతిగౌరవము గలదనియు, గోవు పాపముగా నెంచెడివారనియు దెల్పుచున్నాడు.

హిందువులు గోవు మానవమనినదిగా ప్రజల కుపన్యాస ములుగూడ జేయుచుండిరి.

మొగలాయి గాజ్యస్థాపన జేసి బేబరు థిఫ్తీసుడై రాజ్య పరిపాలనజేసిన కొద్దికాలములోనే హైందవుల మతాధిక్యమును దెలిసికొనుటయేగాక రహస్యముగా తన కుమారుడును హుమా యూన్ కాకేర నొక విశ్వామాన్వాసి యుంచెను.

అందులో హిందవులకు గోవులయొడ గల మనఃకక్షేమమును గూర్చి వ్రాయుచు తన రాజ్యమందు గోహత్య పూర్తిగా నిషేధింపవలయు నని హితమొసంగెను. బేబరుయొక్క స్వహస్త లిఖిత మరగతాంశము నేటివరకును ఫోహల్ రాష్ట్రపు గ్రంథాలయమునందు పదిలము చేయబడినది. కానిలసినవారల కదాని చాచుపత్రము నొసగుచున్నాడు.

ఆపస్తావేజయొక్క లిఖితా నిట వ్రాయుచున్నాడను. "హిందూరా! ఇండియాలో పలు మతముల ప్రజలు గలరు. భగవానుని యపారకృపావిశేషమువలననే నీ కీదేశపరిపాలనా బద్ధులము గలిగినది గాన, నీ టిట్లు ప్రవర్తించుట కర్తవ్యము.

మతవిషయకపక్షపాతముల నీమనస్సునందు దానియ్యకుము. సర్వమతముల యభిప్రాయములందును, ఆచారములందును గౌరవము గలిగి నిష్పక్షపాతబుద్ధితో ధర్మమును పాలనజేయుము.

2. గోవుదేవులు ముఖ్యముగా నిలుపుము. అట్లుచేసిన సర్వమానవస్థాపనయముల నాకర్షింపగలవు. ప్రజల కృతజ్ఞతా బంధములచే నరికట్టబడినవాడ కయ్యెదవు.

3. ఏమతముల ప్రారంభాలయములైనను ధ్వంసముచేయకుము. ఎల్లప్పుడు న్యాయమునే ప్రేమింపుము. అప్పుడే పాలకపాలకుల సంబంధము లత్యంతప్రేమాస్పదము లై దేశమున శాంతిని పంతుప్పి నెలకొల్పును.

4. ఇస్లామ్ మతవిశిష్టభావము హింసాభిధ్ధముతోకంటె ప్రేమాపకారకృపాభావముచే నెక్కువగా జేయవచ్చును.

5. ఎల్లప్పుడు పియూసును నునీసును గల పరస్పరవైషమ్యముల వాటింపకుము. లేకపోయిన, యిస్లామ్ మతవివాద హేతువును.

రాజకీయకీరము న్యాధిగ్రస్తము గావించుటకు నీసేవకుల గుణధర్మములు సంవత్సరముయొక్క ఋతుధర్మములవలె జూడుము.

తరువాతిరాజులు

బేబరుకు ఇండియా మాతృదేశము గాదు. ఆయన యీ దేశము జయించెను. హిందూ మహామదీయులలో పరస్పర గౌరవప్రేమలు నెలకొల్పి రాజ్యస్థాపన చేయవలయు ననియే యాయన యూహ. విదేశీయుడైన యొకమహామదీయవిజయదే గోవు విషయమై యట్టి చరిత్రాభిప్రాయములు గలిగి యుండిన హిందూదేశమునే తన మాతృదేశముగా చేకొనినట్టియు, యీదేశమునందే పుట్టి పెరిగినట్టియు తనతరువాత రాజుల గూర్చి వేరే వ్రాయ నవసరములేదు.

అక్కడ సార్యభాషాదు తన విశాలరాజ్యమందు గోవుధను నిశ్చేషముగా రద్దుపరచెను. ఏమవి అక్కడజూను, మఱి యింద్రగ్రంథములందీ విషయమునుగూర్చి విపులముగా వ్రాయబడినది. ఆయనతరువాత రాజులకాలములో యీనిషేధపు టుత్తరువులు రద్దుచేయబడక అమలులో నుండెను. కాని యీరాజుల పాలనమునందీ టుత్తరువుల కమలు కఠినముగా జరుగబడియుండక పోవచ్చును.

జహంగీరాయుత్తరువుల రద్దుజేయక పోవుటయే గాక తన దేశమునందే దేవుడును అగ్నిగు జన్మదినమున నాదివారములందును, తాను సింహాసన హస్తాంతరించునపుడు గురువారములందును ఎట్టి జంతువు గూడ చంపబడ గూడదనియు, వేట గూడ మానవలయు ననియు కావించెను.

ముగింపు

మహామదీయరాజు లీతరున గోహత్యనాపుటకు బ్రయత్నించిరి. ఆకాలపుచరిత్ర చదివిన, మహామదీయప్రభువులకు హిందూమతము దెట్టిలక్ష్యము గలదో దెలియగలదు. హిందువులనేకులు, మహామదీయులు వారిని విశేషపాదలపాలు గావించి రని చెప్పదురు. కాని శాంతముగన, నిష్పక్షపాతబుద్ధితో న చరిత్ర నవలోకించిన, అది యపహాసన తెలియకపోదు. గోహత్యనివారణయందే గాక మహామదీయ రాజులు హిందువుల సుఖదుఃఖములందును, ఉత్సాహులందును పాల్గొనిరి. దీపావళి దినమున దర్బారుపూజ జరుపబడి బ్రాహ్మణులు రాజభవనములకు గోవుల దీసికొనివచ్చి బహుమతుల స్వీకరించిరి. నవాబులు పారితోషకసహాయమున దసరా పండుగ నతివైభవముతో జరుపబడెను. శివరాత్రిరోజున రాజులు యోగులదర్శనముతో జరుపబడెను.

ప్రభాత విహంగము

[ఇంద్రగంటి నాగేశ్వరశర్మ గారు]

“ఈ ప్రభాతాలసానిలోర్మిప్రకరముల నో విహంగరాజము, యేల నీ విశాల.

గానము నిర్వహించగా గడగినావు? పట్టజూచిన పిడికెడు పక్షి వకట! ఘన మహిజమంజులవల్ల నీచయప్రపంచమున కంటికిం గానబడకయుండి, సాంద్రప్రత్యాపనీహారచయము విడకమున్నె, బాలార్కకరణముల్ మిన్నువిడచి విశ్వమంతయు తొలించిజూడ వెడలకుండ, తోడి సోదరసోదరిశండములు భవదసమాన గానము నిర్వహింపలుకరింపకయె, మృదులమధురంబగు కంఠమెత్తి ఇట్లయాచకముగ మది కింపు గూర్చు నీ ప్రభాతాలసానిలోర్మిప్రకరముల నో విహంగరాజము యేల నీ విశాల గానము నిర్వహించగా గడగినావు?” తారక స్వరణ తనయంతర దాటుచుండ ఉదయగిరినెంతో బాలార్కు డుదయమగుచు చారుదీధితులను వెదజల్లుచుండ, కన్నులకలుపుదీరంగ గాంచదలచి, ఈపన మహిజఫాలంబు నెక్కి నేను, ఈ ప్రభాతాలసానిలోర్మిప్రకరముల విమలగానంబు నూచుచు వేచియుంటి పద్మినీకాంత వగదక్కి ప్రాణకాంతు నగ్గలపుప్రేమ వీక్షింప నప్పుడే తనదు ముసుగునుదీయ తదీయ వదనసౌఖ్యవంబు జూచెడు కొతుకభారమునను, విమలగానంబు నేయుచు వేచియుంటి. కరము పత్రము క్త నీహార కణము లురలి నాదు గానంబునకు నెంతో నవ్యభిజితి దాళమును నెఱపు ననుసంతసముతోడ, ఈ ప్రభాత పవనముల నింపుగూర్చ గదపుచుంటిని యల్ల న గానమునను, మేదురంబగు గూండ్లను నిదురజెందు నాదు సోదరసోదరి నవ్యభిజితి, ప్రాణనాథుల పరిరంభపటిమ వీడి గాఢనుప్తిని గాంచెడి కాంతలకును, కష్టసుఖముల సమరీతి గాంచుచుండి కడువి శుద్ధాత్ములై దిగ్గర కులకు, ఈ ప్రభాతంబు సంతసం బెసగుగాక యంచు, మదిలోనదలపోసి హాయిగాగ ఈ ప్రభాతాలసానిలోర్మిప్రకరముల విమలగానంబునూచుచు వేచియుంటి.”

చి రాజహండిగుల కాహ్వనించి వస్త్రాన్నియుల కొసంగిరి మహామదీయరాజులు హైందవయోగుల దర్శించి వారితో స్నేహపూర్వకముగ మాట్లాడెడివారలు.

1 వ శతాబ్దమున పంపబడి జహంగీరు రాజసభకు వచ్చిన పర్ తామస్ రాయబారి జహంగీరు విశేషముగా హిందూయోగుల దర్శించెడివాడనియు, ఒకదినమున నొకసన్యాసి చినిగిన కాపాయాంబుములతో నిండుకొలుపున జహంగీరుప్రక్క నున్న తాపనమున నుపవిష్టుడై యుండగా తాను చూచెననియు జహంగీరాయనకు నతివినయవిధేయతలతో తండ్రియని సంబోధించుచుండెననియు వ్రాసియుండినను, మహామదీయప్రభువు లీతరున గోహత్యను మాన్యుటకు ప్రయత్నించియుండిరి. ఇరువదవ శతాబ్దమునగూడ నిట్టి పాపభూయిష్టమైన గోహత్యోపమాన కొడిగట్టుకొనుట స్వకడులజ్ఞాకరము. మైసూరు మున్నగు రాజ్యములందు నేడును గోవులచే పాలముల దున్నించి హింసించు టతిహేయము. గ్రామగ్రామములందును గోశరణాలయముల నేర్పరచి గోరక్షణజేసి దేశ సౌభాగ్యమునకు నేపజేయ గోరెదను.

కార్పొరేషను ఎన్నికలు

కాంగ్రెసుపక్ష ప్రచారము

ప్రజాసౌఖ్యమే కాంగ్రెసువారి సౌఖ్యము
ప్రజలకష్టమే కాంగ్రెసువారి కష్టము.

కొత్తాల్ బజారు

కె. శ్రీరాములునాయుడుగారు

ఏడుబావులు

గద్దె రంగయ్యనాయుడుగారు

సావుకారుపేట

సామి వేంకటాచలంశెట్టిగారు

ఎన్.ఎస్.ఎస్.

డా॥ బి. ఎస్. మల్లయ్యగారు

ఎగ్గురు

డా॥ ఏ. లక్ష్మీపతిగారు

మైలాపూరు

కె. భావ్యంగారు

తండియార్ పేట

సి. ఎం. ఆదికేశవులనాయకర్ గారు

టి.కె.ఎల్.జే.సి.ఎస్.

ఎం. సింగార పేలుశెట్టిగారు

కోల్ పాక్

ఇ. ఎల్. అయ్యర్ గారు

ముత్యాలపేట

బుర్రా సత్యనారాయణగారు

*** ** ** *

చెన్నపురి కార్పొరేషను 10 వ డివిజనులో కాంగ్రెసు పక్ష అభ్యర్థియగు శ్రీ గద్దె రంగయ్యనాయుడుగారి అభ్యర్థిత్వమును బలపరుచుటకు గాను నిన్నటి సాయంత్రం మల్లయ్యపేక్ షిల్డిలో బహిరంగసభ జరిగెను. ఏ. రంగస్వామయ్యగారు, డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి, వారి సతిమణి మున్నగువారలు విచ్చేసిరి.

అధ్యక్షులగు శ్రీమాన్ యమ్. సింగారపేలు శెట్టిగారు ప్రభుమనున మాట్లాడుచు కొలదిదినములలో కార్పొరేషను నందు 10 స్థానములు ఖాళీ గాబోవుననుచును ఆ 10 స్థానములకును కాంగ్రెసువారు అభ్యర్థులగు నియమించి రనియు ఈ పదియవ డివిజనును శ్రీయంత రంగయ్య నాయుడుగారు ఏర్పరుపబడినదియు పేర్కొని. జ్యేష్ఠపక్షముయొక్క డా॥ ఆర్. రామంగారు నిందించి, మానక అభ్యర్థి కేసుగోపాల శెట్టిగారు. ఈ ముగ్గురయందు ఎవరిని ఎన్నుకొనవలెను? అను విషయమాలోచించబడుచును. సగరపాలకసంఘము ప్రజలసమక్షే ఏర్పరుపబడినది. ఆసనము ప్రశోభయోగగరము లగు ముఖ్యమగు ఖర్చులను చెల్లించబడునలెను. వివిధములగు సమస్యలమున వసూలగు ధనము సాగుప 58 లక్షల రూపాయలు ఇది యంతయుఎవరిసొమ్ము? ప్రశ్నపూర్వము. చెన్నసగరమున 5 లక్షల ప్రజలలో 8 భాగములులే. ఈ వీరులగునగు ధని గల సౌకర్యమునకై వెచ్చించుట న్యాయమా? కార్పొరేషను యొక్క ధనములు కిట్టికలుగు నున్నను 10½ కోట్ల రూపాయలనిమనంపుచేయుచున్నది. కార్పొరేషనువారి రెవ్యూనుకు గావించినముదము రు 1,40,000,00 లు.

ఇంతయును, ఇంత ఆదాయము, నిలువ యింక, సప్తమింతియని ఎన్నడైనను మన ప్రతినిధు లిదివరలో మనకు జెప్పియుండిరా? లేదు. నేడు కాంగ్రెసువారు ప్రవేశించిన విచపనే ఇట్టి ప్రజాభాగ్యుని గలుగుచున్నది. జ్యేష్ఠ పక్షమువారు ఇంత సరకు కార్పొరేషనులో నిరాటంకముగ అధికారము చలాయించుచు తమ ఉద్యోగములు తమ బిగుదులు తమపేదప్రతినిధులనే మామకొనిరిగాని ప్రజలకు బాధ్యులై యుండిరా? పౌరుల యజ్ఞానము నవకాశముగ దైకొని గత 30 సం॥ల నుండి యిచ్చునచ్చినటుల ఆడుకొనిరి. ఎన్న పట్టణమువలెనె 20 చదరపు మైళ్ల వైశాల్యము గలది జనసంఖ్యయందు ఎక్కువ 16 లక్షలు హెచ్చుగ (80 లక్షలు) నున్న లండను పట్టణముందు జనమురణ సంఖ్య 1000 కి 90. చెన్న పట్టణముందు 1000 కి 300 వైగ

నుండును? ఇందు కు కనాగు వెలగు? 140 లక్షల రూపాయలు యు - ముసే సాలుకు 58 లక్షల రూపాయలు సర్వశేయు జప్తి ను చాచుగాడా? జప్తినుపక్షముక్రింద పట్టణము ధ్వంసమై పోనున్నది. కాంగ్రెసు పక్షము నచ్చి శ్రేయమును గలుగ జేయగలదు.

ఏ. రంగస్వామయ్యగారు

గత 30 సం॥లందు కార్పొరేషను ఆయవ్యయగులు, ఆ పట్టణముల కెచ్చె నను వివాదమున జెప్పియున్నారా? నేడు మహాత్ముని శిష్యులగునగు స్వరాజ్యవాదులే అట్టి విషయముల జెప్పి, బాధ్యత వహించుచు సమక్రమించిరి. జ్యేష్ఠ పక్షమువారు కేకపూత్రాధిపత్యము నహించిచేసి మేలొక్క పక్షము జూపెట్ట గలరా? జ్యేష్ఠ పక్షముయొక్క అసమర్థత యాతమధ్యకు చలన తెల్లమైనది. కావున ప్రజాసేవ చేయుచున్నది తమ హించిన కాంగ్రెసు పార్టీ సంప పరీక్ష చేయుదు. స్వాగతములై మికష్టములులే రమకష్టములుగలగులగు తలంచు కాంగ్రెసువారి కే వోట్ల నొసంగడు! శ్రీమాన్ రంగయ్య నాయుడుగారు, మిగు బాధ్యులై యుండి మిసేవ చేయుట కిష్టంకాదులగు నుండురు మీ డివిజనులో ఎల్లర కష్టములులను మీరెందు కార్పొరేషనుల గలుగజేయుననుట కెట్లసందియము లేదు. గాన మీరెల్ల గ. రంగయ్యనాయుడుగారికే వోట్ల నొసంగు.

పంజీరి టి. మునియ్యమైగారు:—కాంగ్రెసు పక్షము నకు, జ్యేష్ఠ పక్షమునకు హక్కుకేకాంక్షలు గలవు. అట్టి భారతదేశీయమహాసభ 88 కోట్ల భారతీయులకు ప్రాతినిధ్యము నహించియున్నది. అందు విఖ్యాతపురుషులు, త్యాగిలుగు విజ్ఞానయుతులు పలువురు గలరు. జ్యేష్ఠ పక్షమునందలి సభ్యులను శ్రేణులై లెక్కింపవచ్చును. జ్యేష్ఠ పక్షమునలన అంతరి సభ్యులకు ఉన్నతోద్యోగములు, బిరుదులు పట్టుములు లభించిన వని వారు ప్రగల్భములు పలుకుచున్నార. కాని ప్రజాసామాన్యుల కెట్టి లాభమును జేయగలిగి? కావున రెండుపక్షములందును మిశ్రేయమును గోరుము, మిశ్రములగు నాయులొకే మీ వోటు లొసంగవలెను. స్వరాజ్యపక్షము చుండు స్వామయ్య గలది. స్వాగతములై ముంద. అట్టిపక్షముల జెందినవారు శ్రీ రంగయ్యనాయుడుగారు గావున తమ వోట్ల నెల్లను వారికే యొసంగ గోరుచున్నాను.

వి. యల్. శాస్త్రిగారు

ఎన్నో సంవత్సరములనుంచి కార్పొరేషను చున్నది. అందు జ్యేష్ఠపక్షము 7 లేక 8 సం॥ల నుంచి నిరంతరభాధకారము నహించియున్నది. కిీ కే! త్యాగరాజుశ్రేష్ఠిగారు కిట్టి ములేకుండు కార్పొరేషనులో రాజ్యసాలకేరి. అట్టిపాలన ఎలర గలిగిన ఫలిత మేమి? వారి కృషిలన మిగు సంపృక్తికెం దిన, కాంగ్రెసువారికి మిగు వోట్ల నొసంగ నావశ్యకతలేదు. పురపాలక మోటియొనను పరిమిధ్యుగ నన్న—? పరిమిధ్య ముగారి గలదా? చిరంత్రతానుమనీ వైకుంఠంపుమచ్చదా? అంబువ్యాధు లేమైర రిగినా? సమయం లంబ్య నానాటికి హెచ్చుటలేదా? సగము చెన్నపట్టణంలో జనలయను 27 సం॥లు.

జ్యేష్ఠపక్షము చున్నది చుండు. లంబ కృషియులొకట బిరుదులొకట ప్రాప్తించునను. కాంగ్రెసువారు లగలగాక ప్రజాక్షేమముకేరెను తన సర్వస్వముధారపడి సర్వత్ర చిచ్చు లోకం నురుముటు నెరుచియున్నాను. మిషనువెల్లలో మాటల వారాటములు జరుగుచున్న సర్వ కార్పొరేషను సభ్యులైనవారు విచారించులెను. ప్రాంతంకేగిగాని తమ ఉద్యోగలను తీసివేసిపురు బిగ్గినయ్యెదెను పరిష్కరించి నానా? ఎన్నడైనను వీరుల జేపట్టెరె లేదు. తమ బాధ్యులకే సుఖోద్యోగోద్యోగ కన్నకొరి. ఈ ప్రజాసామాన్యులను ఎంత కొంచలది కాంగ్రెసువారికే వోటు లొసంగులెను.

విశ్రాంతిగాని రంగయ్యనాయుడుగారి అభ్యర్థిత్వమును బలపరచుచు మాట్లాడిరి.

శ్రీ రంగయ్యనాయుడుగారు:—ఎన్ను కాంగ్రెసువారి వివిజనుల అభ్యర్థిగ నేర్పరచినదియు, ఇదివరకు ప్రతినిధిగనున్న వేణుగోపాల శెట్టిగారికింకెను, జ్యేష్ఠపక్షమునకు జెందిన అం ర్యాంకింకెను మీ సభక మేమి చేయగలగని ప్రశ్నింపవచ్చును ఈ వివిజనునందలి ప్రతినిధికిని ప్రతిగృహమునకునెట్ల ప్రజాసేవ గావించుటలెప్ప వేరేమియు నయ్యాలను. మోటారులందు తిరుగుచు, కార్పొరేషను మానెనుపులపై నానీను లువారికింకెనే చేయు నధికమునుపని మీసేవయే. కార్పొరేషను బిగిరి సొమ్ము గాదు. కాని మీరెల్ల గ. సుఖము లనుభవించుటకు హక్కు గలవని పలికిరి.

అధ్యక్షులకు సందేశములతో పిదప సభ ముగిసెను.

సర్వపక్ష మహమ్మదీయ సమావేశము

టాంజీము ఉద్యమ ఉద్యోగములు

డాక్టరు కిచ్చాగారి నేటుమెంటు

అవ్వతపరము, జూను 25:—జాలై మాసమందు

అమృతపరముడు జరుగవచ్చు సర్వమహమ్మదీయ సమావేశమును జమప్రదముగ జరిగించుటకు యత్నములు జేయుచున్న డా॥ కిచ్చాగారు, రాజకీయములందు భేదాభిప్రాయము లున్నను మహాకీ మ్మదీయసంఘమును పునరుద్ధరించుటకు యెల్ల మహమ్మదీయులతోడూను నొందుటకు సర్వపక్ష సమావేశము జరుపుట ముఖ్యోద్దేశ మని నోడ్రక్షకులగు కిచ్చాగారు గావించిరి.

టాంజీము లేక మస్తీముఉద్యమము బాతీయోద్యమము. కాని యీ ఉద్యమము హిందూసంఘమువై దండెత్తుటకు స్థాపించబడలేదు. మహాత్మాగాంధీగారి అనుజ్ఞ నొందిన విదప భిలాభతుకమిటి పోషకత్వముక్రింద మొదటియందు యీఉద్యమము స్థాపించబడెను. కాబట్టి భారతదేశమున సంగమపు శ్రేయోభివృద్ధికిని విగ్రహుగ యీఉద్యమమును నడపుట ఉద్యమగతిస్థాపకల ఆశయముగాను. మహమ్మదీయసంఘమును బలపరచి వారిచే మాతృసేవజేయించుటయె టాంజీము ఉద్యమ ముఖ్యోద్దేశము. మహమ్మదీయులకు సంబంధించిన యితరవిషయము రాబోవు కాన్ఫరెన్సునందు విచారంప బడును. కాన్ఫరెన్సునకు రాజీయాభిప్రాయములకు గమనింపక మహమ్మదీయులు రావలయునని డా॥ కిచ్చాగారు గోరుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

రాబోవు దేశీయమహాసభ

భూమిపురముందు జరుపుటకు సన్నాహములు

జరుగుచున్నవి

భూమిపురము, జూను 25:—రాబోవు దేశీయ మహాసభ సభకు భూమిపురముందు జరుపుటకు సన్నాహములు చురుకుగ జరుగుచున్నవి. ప్రస్తుతముందు మారుసభ్యులుగల సన్యాససంఘ సభ యేర్పడెను. సన్యాస సంఘాధ్యక్షునితో గలపుకొని కార్య నిర్వాహక సభ్యులు జాలై మాసమందు ఎన్నుకొనబడుదురు. ఖమ్మకొరకు ధనము వసూలు చేయబడుచున్నది. సగర మధ్య మందుగల 'పూలుబాగు' అను ఉద్యానవనమును కాంగ్రెసు పెండాలు నిర్మింపబడును. (అ. ప్రె.)

ఉద్యోగుల మార్పులు

అమృతపరము, జూను 25:—అమృతపరముజిల్లా సెషన్స్ జడ్జిగారిరు మలన్ గారు సెలవుమీద బోగ వీర స్థానముందు రాయ సాహెబు లాలా జయంతరాయ తానే గారు నియమింపబడిరి. జయంతరాయగారి స్థానముందు భూమిజడ్జిగారు నియమింపబడు. అచరపు జడ్జి గారు బని చేయుచున్నారు. వీరిస్థానముందు లాలాదివిమూర్త ధనానుగారు స్వామికాజుకోర్టు జడ్జిగా నియమింపబడిరి. (అ. ప్రె.)

హెడ్డాజు రెండు రాయబారుల రాక

భారత మహమ్మదీయులతో సంక్రమించుటకువచ్చిరి

హిందూ, జూను 25:—యస్. యస్. నారీదీరా ఓడలో నేటిసాయంత్రమునకు హెడ్డాజు రాయబారులు ఆర్థిక మంత్రియగు సయ్యదు కిషోరు హుస్సేను, మరియుయు ప్రముఖులు హిందూయికి వచ్చిరి. వేకు అట్టేలు అస్సానీ, వేకు అహమ్మదు ఖుల్నాలీ అని ప్రముఖులవైరు. వీరు హుస్సేను రాజు రాయబారుల. ఓవెలరేవువైరు వీరలకు ఆరబ్బులు ఎదురు సన్నాహము గావించిరి. ఆరబ్బులు హెడ్డాజు పతాకములకు ధరించిరి. స్థానిక మహమ్మదీయులు వీరలకు తోడ్పడిరి. మాలా నానీమడ్డీగారు నున్న కాన్ఫరెన్సు తరపున హెడ్డాజు దొరతకపు ఉద్యోగులను డిప్యూటీమహమ్మదీ సందర్శింప వచ్చిరి. ఇవినుసాదుగారి చిన్నను అంగీకరించునారు భారత మహమ్మదీయులగు విస్తారముగల రని హెడ్డాజురాజుగారు ధలమటచే వివిధ భారతమహమ్మదీయ సంఘముల కాఖిలకు సంప్రదించుటకు హెడ్డాజునుండి యీ రాయబారులు విచ్చుటకు కారణము, స్వల్పకాలము రాయబారులు హిందూయందు ఆగి యితర ముఖ్యస్థానములకు జనదరు. (అ. ప్రె.)

పై ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని విషయములను సేమ చూచిన విద్యుత్ శ్రీమద్భార్యయ్యగారి ఆయుర్వేద ధర్మపాఠశాలను చూచు భాగ్యము నాకు కలిగెను. వీరి పాఠశాలనుండి పరీక్షలకు వెళ్లి యుత్తీర్ణులయిన విద్యార్థులనుబట్టియే శ్రీ శాస్త్రిగారి పాండిత్యము చెల్లెడియగుచున్నది. వీరు అనేక ఆయుర్వేద సమ్మేళనములను దయచేసియున్నారు. అనేక విషయములలో యువనాధ్యసములు ఇచ్చియున్నారు. ఆంధ్రగీర్వాణములయందు నుండిపండితులు, ఇచ్చట కర్మపథాభ్యాసము నేర్పింపబడిన విద్యార్థులవలన తేయారుచేయబడినవంటి బోధకులు, భస్మములు, ఆవసములు, సింహారములు మొదలగునవి చూచితిని. అన్నియు శ్రేష్ఠముగ నున్నది. శ్రీ శాస్త్రిగారు ఇచ్చట ప్రసన్నవైర్ములు. ప్రశంసను పచ్చినతోనలను తాము పరిక్షించి విద్యార్థులవలన పరీక్ష చేయించి విద్యార్థులనలవల సమగ్రము.

రెండు క్రాసు, నెంట్లుజాను ఆంబులెన్సు సంఘముల సభ

రెండు సంఘములు ఘనమగు నేవఁ జేయుచున్నవని
రాజప్రతినిధి ప్రశంస

సిఘా, జాను. 24:—పై రెండు సంఘములయొక్క కా
ర్మికసమావేశము రాజప్రతినిధి యగు లిట్టనుగారి యగ్ర్యక్షత
క్రిందనే జరిగెను. సభకు లిట్టను పతిమణి, హాయిలింపవతులు
నచ్చిరి.

నెంట్లు జాను ఆంబులెన్సు సంఘములరేఖన ప్రస్తుతము
సీసానాయకుడుగ నుండిన సర్ జాను క్లాడుగారు నివేదనను
జదివెరి. 11,384 మనుష్యులు ఆంబులెన్సు విద్యను బడసిరి.
అందు 7,800 మంది పమగ్లని పత్రముల నందిరని తెలిపిరి.

సర్ ప్రెజిడెంట్ క్లాడుగారు రెండు క్రాసు సంఘపు నివే
దికను జదివెరి. భారతదేశమున ప్రజారోగ్యముకొఱకు చాల
శ్రమ పడవలసి యున్నదనియు, నట్టి
ప్రయత్నములు చేయుటకు సంఘమువారు సర్వవిధముల ప్రయ
త్నించినదియు తెలిపిరి.

సిమ్మట రాజప్రతినిధి యిట్లుపన్యసించెను: “ఈరెండును
సోదరసంఘములు. ఈరెండుసంఘములు మొన్న జరిగిన మహాసంగ్రా
మసమయమున బయటకు వచ్చినవి. కాన నీరంధ్రులు గలసి యొక
సభగా నేర్పడుట యెంతయు సమంజసము. ఇటు క్రాసు సం
ఘమునకు మొదట జెనివావాసుడగు హెన్రీమ్యాన్యు గారి
ప్రయత్న ఫలితములే జననకారణము. నేటి కది సంతృప్తిసా
ఫల్యముపొంది సుమారు 51 దేశములదే స్థాపింపబడి దివ్యముగ
నడచుచున్నది. రెండు క్రాసు స్విజ్జర్లందుచేత పతాకవిహీను.
ఆదేశమున జననమందిన యీ సంఘమున కాచిహ్ను మునా మం
చుట సమంజసము. ఈసేవకాసంస్థయే గాక, నానాజాతిసమితి
గూడు దేశముగూడ నదియే. అందుచే నా దేశ పతాక
నా ముందుంటుంది. సంతోషము. సంతోషము.
రాజకీయముగ నానాజాతిసమితివారు సమస్తదేశైక్యమునకు
ప్రయత్నమునేయుచుండగా, నీసంస్థలు ప్రజాసేవయందు వివిధ
దేశైక్యమునకు ప్రయత్నములు పలుపుచున్నవి.

ఈసమయమున సంస్థలకొఱకు విశేషశ్రమనొందిన యాం
గ్లేయుడగు రాలిన్సుప్రభువు (భారతసేనాధిపతి) గ్యాలియరు
మహారాజానామములు ముఖపరిచి గావు. రాలిన్సుప్రభువు
ఆంబులెన్సుసంఘమున కధ్యక్షుడుగనుండియు, గ్యాలియరుమహా
రాజు చాలకాల ముపాధ్యక్షుడగు నుండియు చాల పనిజేసిరి.
వీరిసేవలన యాంబులెన్సునకు ప్రతిభ హెచ్చినది.

ఇప్పుడు సర్వసేనానాయకుడు చదివినవిదేశిక చాల
శ్రద్ధతో గమనించితిరి. చాలమందికి వైద్యవిద్యజ్ఞానము గలి
గించిన విషయము క్లాసునీయును. కాని క్రితసంవత్సరముకంటె
నీవత్సరముం దెక్కువయభివృద్ధి చేయబడలేదు. కాని జరిగినపని
మాత్రము చాలప్రశంసనీయుముగనున్నది. 11,000 మంది గృహ
వైద్యులందు ప్రధానచికిత్సానూత్రములందు తయారయిన విను
ట కెంతయు సంతోషముగనున్నది. ఈయాంబులెన్సుసంస్థలో
రైల్వేవారు, పోలీసువారు సెక్యూరెట్ల తీసికొనుచున్నందుల
కత్యానందముగనున్నది. వారిద్దఱుగూడ నీవైద్యమందులీ ప్రథమ
నూత్రములు ముఖ్యముగ దెలియపరిచినవే. సంయుక్తపరగజా
లను, మిగతారాష్ట్రము లనుసరించుచుగాక యని కోరుచున్నా
ను. ఇతరసంస్థలందుగూడ నీప్రధానవైద్యనూత్రము లవసరములు.
జెయిలునందు గనులందు నవసరమని నూచనకొఱకు డెబ్బపుమ
న్నాను. యంత్రాలయపారిశ్రామికముగూడ శ్రద్ధ దీసికొనుచు
న్నటుల వినుచున్నాను. అట్టిదేయైనచో చాలాభద్రాయకము.
విద్యాసంస్థలందుగూడ దీనివిషయముయొ కొంత శ్రద్ధ శ్రద్ధదీసి
కొనుచున్నారని వినుట కెంతయు సంతోషించుచున్నాను. ఈ
యాంబులెన్సు పంథెములను నే ను గూడ కలకత్తాలో నిరుడు
చూచితిని. ప్రజలయుత్సాహము జూడ నాకెంతయు నానంది
ముగలిగెను. రీడింగ్ ప్రభువు తన సేర నొకబహుమాన మేర్పఱచి
దీనికి చాల ప్రోత్సాహముగల్పించెను. దానిలో విద్యార్థులసేకు
లు పాల్గొనిరి. ఈసంస్థకుగలించిన కొలదినవత్సరములలోను విశే
షముగనేన యొనర్చిన వైటుగారి నామముగూడ నొకబహుమాన
ముచే స్థిరము చేయబడినందుల కెంతయు సంతోషపడెదముగ
నున్నది.

ఒక రెడ్డు క్రాసుసంఘమునుగూర్చి వైటుగారి నివేదిక
స్పష్టముగనున్నది. ఈసంస్థగూడ మహాసంగ్రామపు దినముల
లోనే బయలుపడెదనది. యుద్ధసమయములో బుట్టినను కాంతి
సమయమున పనిజేయుటకు తగినకార్యక్రమము సంస్థ కేర్పడి
యున్నది. ఈసంస్థ ముఖ్యముగా శిశురోగ్యము, ప్రజారోగ్య
మునుగూర్చి పనినేయుచున్నది. ప్రస్తుతము హిందూదేశపు స్థితి
గతులను జూచినచో నింతమించినసత్కార్యములు మఱిలేవు.
ఇంతకంటె నవసరమగు పనియు లేదు. నేటికిపు ఆరో
గ్యము రాబోవుతరమువారి యారోగ్యముననమాట. దానివలన

జాతీయభివృద్ధి గలుగును. అట్టియభివృద్ధికొఱకే చాలమంది
బుద్ధిమంతు లెదురుచూచుచున్నారు. ప్రభుత్వములు మంచివి
గావచ్చును. చెడ్డవి కావచ్చును. ఏవైనను ప్రజాభివృద్ధికే, ప్రజా
రోగ్యమునకే ప్రజాభివృద్ధికే. అట్టిపని నీసంఘమువారు ప్రశంస
నీయుచుగ జరుపుచున్నారు. ఏదేశమందును బాలుర నింతగ ప్రే
మించుటలేదు. మఱిదప్పటనుగూడ శిశువు లింతయారోగ్యముగ
లేరు. దీనికి గారణము చల్లదండ్రులలోని యలసదయే బుద్ధిమాం
ద్యమే కారణము. ఆయజ్ఞానమును పాఠశ్రోలవలెను. సంఘము
యొక్క రెండువయోద్యేశ్యమేమనగా ప్రజారోగ్యము గలుగఁ
జేయుట. ఒక్కశిశువుయొక శ్రద్ధదీసికొనుట. విజ్ఞానము
తెల్లులందు గలిగించి నెమ్మదిగ పనిజేయవచ్చును. కాని దేశము
సంతయు నారోగ్యవంతముగజేయుట బహుకష్టము. ఇయ్యవి
రెండును భారతదేశమున కొఱవలసినవి యున్నవి. కేంద్ర,
రాష్ట్ర స్థానిక ప్రభుత్వములకేంద్రమున చాలపనియేయున్నది.
ఈవిషయమున ప్రభుత్వము, సమగ్ర్యసలే యెప్పుడు శ్రద్ధ దీసి
కొనవలసినప్పుడున్నది. కాని యిది జాతీయసంస్థగా మాకువలెను.
పట్టాములందే గాక, గ్రామగ్రామములకుగూడ ప్రాకవలెను.
అప్పుడే యీకార్యము సాఫల్యము నొందును. చాలమంది ప్రభు
త్వోద్యోగులు సార్వభౌమ్యముతో బనిజేసి సంస్థ నింతవఱకు
దెచ్చిరి. ముందు దేశీయులెక్కువ శ్రద్ధదీసికొని జాతీయసంస్థగా
మార్చవలెను. లేనియెడల దీనియభివృద్ధి కాదనిపట్టించెను.
ప్రజాసమాహారము కీసంస్థ ప్రాకవలెను. కుటుంబ మంగ్ల
భారతముం దీసంస్థకొఱక పనినేయుచున్నాను. సంస్థానములందు పని
నేయుచువారుగూడ గ్రహించిరి. ఈవిషయమున నొక్కవిషయము
మాత్రము నొక్కవక్తానింతును. దీని విజయమునకు భార
తీయులు స్వశక్తిపై నాధారపడవలెను. ఇది జాతీయసంస్థగా
మాకువలెను. దేశభక్తు లిందు శ్రద్ధదీసికొనవలెను. ఇది జన
సాహస్యమందు చొరవలెను.

ఈసంవత్సరమున నొక్కవిషయము ముఖపరిచినదికాదు.
రీడింగ్ ప్రభువుచే ప్రబోధింపబడి యీ దేశమున స్థాపనమందిన
కన్వరోగనివారణసంఘము, దానిపనియు ప్రశంసించెదని యు
న్నది. అయ్యది ప్రజాక్షేమమున కెంతయు దోష్టమయ్యున్నది.

సంఘసంస్థాపకకార్యదర్శిగ ప్రశంసనీయుము నేవ యొ
నర్చి యిప్పుడు విరమించుచున్న లెస్సీ నెంట్లు కర్నూలురామగారి
స్థానమునను, నేటిదినముకసంస్థకు గొప్పయండయయి, యీకముం
దు విరమించు వైటుగారిస్థానమునకు క్రొత్తవారిని, సభ ముగి
యకముందు సూచింపవలసిన భారము నాపై నున్నది. వైటు
గారు రెండుసంఘములకుఁ జేసిన సేవను బ్రశంసించుటకు నాకు
శక్తి చాలకన్నది.

ఈసంస్థలయొడ గల ప్రాముఖ్యమును వెల్లిబుచ్చుటకు చెప్ప
దగినంత చెప్పెతివని నమ్ముచున్నాను. ఈరెండుసంస్థలను దేశము
లన సంతృప్తిసానుభూతిసే గాక సహాయముగూడ జేయుటకు
గోరుచున్నాను. (అ. ప్రె.)

మనోహర తలనూనె

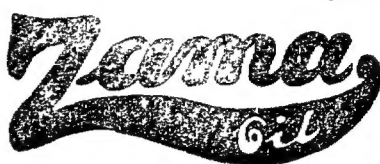
గౌరీ శంకర్ సోప్ ఇండస్ట్రీయల్ వర్క్సువారిచే
తయారుచేయబడు నీతైలము పార్శ్వపునోషణలు,
తలనోషణలు, కండ్లముంటలు, నీరుకారుట, పుసులు
దుర్వాసములు మొదలగు సర్వశిరో నేత్రవ్యాధి
లను నిర్మూలముచేయుచు మంచి చువాసనగలిగి
యుండును. మెదడును చల్లబరచి వెండ్రుకలను
మెంచును. శరీరమునకు చరిమి నకల చర్మవ్యాధులు
నశించును.

20 తు. సీసారు. 1. (రిజిస్టరుచేయబడనది.)

జి. సుబ్రహ్మణ్య నన్న

సోల్ ఏజెంట్లు, బంగోలు.

వ్యాపారస్థులకు మంచి కమిషన్ యివ్వబడును.

ఏజెంట్లు కావలెను

తలనోషి, యిన్ ఫ్రుయంజా, చేయ కాను పట్టు, గుంట
పంటినోషి మొదలగు వ్యాధులను ఒకక్షణములో పోగొట్టుగల
ఖ్యాతిజేరిన “జామా తైలమునకు” సమమును మందు వేరేద
యు లేదు. చాల యోగ్యతాప్రత్యులు పొందియున్నది.
బుడ్డి 1-కి అణాలు 6 యిచ్చి ఉపయోగించి జూడుడు.

అమర్ చెందు శోభాచెందు,

యింగ్లీషుమందు పలన రకు నల్పూరిక్, నైట్రిక్

మొరాటిక్ ఆసిడ్లు, వ్యాపారస్థులు

నెం. 63 నైన్వనాయునివీధి, మదరాసు

బంగారు వెండినగలలో
ఏది కావలసినను మావద్ద సిద్ధముగానున్నవి

మాకు చిన్నివి పెద్దవి అను వ్యత్యాసము లేదు. కష్టము నులభము అను భేదములేదు. పెద్దవారు వచ్చినను చిన్నవారు
వచ్చినను ధరలయందు వ్యత్యాస ముండదు. ఎంతకాలము గడిచినను మాబిల్లుతో మీరు మావద్ద తీసిన నగలను తెచ్చిన
అప్పుటి బజారుధరమబట్టి వైక విచ్చెదము. అర్ధరిచ్చిన తృప్తికరముగా లేచో, నురియొక నగను యిచ్చెదము లేక
వైకము కావలసినను తిగి వాప సిచ్చెదము. సవరం బంగారున నీమవెండికి పూచీరిచ్చెదము. యింత తెలుపనేల!
మా కాలాదారులకు తృప్తికలిగించుటయే మా ముఖ్య ఉద్దేశము. 172 పుటుంగల వివిధమైన క్యాబలాగు రు. 1.0-0

ఇదివరలో మాప్రదర్శనశాలకు రానివారు ఒకదఫా రాగోరెదము.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ

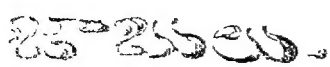
నగలవ రకులు, 25, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

అగ్రెస్ | అశ్వగంధిచే తయారుచేయబడిన సంజీవి.

బలహీనమైన నరములకు, దుర్బలమైన మెదడుకు, బలములేని కండరములకు,
ఈ ఆమోఘమైన ఔషధము శతావరి, బల, తల్మఖానా, గ్లిసెరోఫాస్ఫరేటులు,
ఇతర మామూలు ఔషధులుచేర్చి తయారుచేయబడినది. అందుచే కలిగిన దుర్బలత్వమునకు
ఇది తప్పక మంచిగుణ మిచ్చును

ఇది రహస్యమైన ఔషధముకాదు.
కావలసినవారు వ్రాసిన ఔషధము
సూత్రముగూడ తెలుపబడును.

Bengal Chemical & Pharmaceutical Works Ltd. CALCUTTA

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

[illegible]

ప్రతి ఒక్కరు మాడతగినది.

చెన్నపురి బజారుధరలు

1925-వ సం॥ జూనునె 26-వ తేది శుక్రవారము

1. ధాన్యములు

దనియాలు బా 1-కి రు	80 0 0	మొదలు	42 0 0	వరకు
బియ్యము బస్తాలు		మొదలు		వరకు
కుసుమ తెనాలివి ,, ప 48 గలవి రు	18 0 0			15 0 0
నెల్లూరివి ,, డిటా ,,	15 8 0			17 0 0
డిల్లి ,, డిటా ,,	16 0 0			18 0 0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి	8 12 0			9 0 0
నవ్వులు ,,	20 0 0			21 0 0

2. పప్పుధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205	12 8 0			13 8 0
సెనగలు ,, డిటా ,,	12 0 0			12 8 0
పెసలు ,, డిటా ,,	14 8 0			15 0 0
మినుములు ,, డిటా ,,	13 0 0			16 0 0
ఉలములు ,, ర 164	8 8 0			9 0 0

3. నూనెవస్తువులు

నవ్వులనూనె బా 1-కి	154 0 0			155 0 0
నెయ్యి మ 1-కి	14 0 0			25 0 0
కొండాపురంవేరు సెనగపప్పుబా1కి	55 0 0			60 0 0
ఇతరప్రదేశము ,,	50 0 0			53 0 0
వేరు సెనగనూనెగానుగబా1-కి రు 186 మిషన్ నూనె 182 0 0				
ఆముదము బా 1-కి	183 0 0			184 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి	185 0 0			
కూరపసుపు ,,	55 0 0			60 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరివి)బా1కి	100 0 0			110 0 0
గుంటూరుపొయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి రు	50,55			
కాళహస్తపొయకట్టు ,,	70,75			
బెల్లము బా 1-కి	85 0 0			45 8 0
చింతపండు బా 1-కి	40 0 0			60 8 0

5. ఇనుము

పట్టారకం బా 1-కి	82 0 0			83 0 0
చదరం ,,	83 0 0			88 0 0
రవుండు ,,	85 0 0			86 0 0

6. లోహములు

వెండి 100 తులంకు	71 0 0			74 8 0
బంగారము, తులము 1-కి	21 10 0			21 12 0
సవరము 1-కి				13 8 6
ఇత్తడి బా 1-కి	253 0 0			256 0 0
రాగి డిటా	285 0 0			288 0 0
అస్కాచక్కర 226 పా గలవి	83 0 0			83 4 0

7. రంగులు అలిజరైను

ఆవుకృష్ణము 20 డిగ్రీలు	64 0 0			70 0 0
తొట్టికృష్ణము డిటా				
సింహం డిటా				
గుర్రం డిటా	67 0 0			68 0 0

8. దూది

బోండావెట్టుబారువ 1-కి	రు 800 0 0			
పల్నాడు దూది ,,	240 0 0			

9. నూలు

కోయంబత్తూరు నెం 10½ పెట్టె 1-కి	7 4 0			
మధుర నెం 12½ పెట్టె 1-కి	4 12 0			
పుల్లూరు యేనుగ నెం 8½ పెట్టె 1-కి	7 4 0			
అహమదాబాదు నెం 12½ పెట్టె 1-కి	7 4 0			
నూళయేనుగ నెం 20	9 8 0			
జపాన్ నెం 20	9 8 0			
,, నెం 40 వ తేదిలు అయినను	12 0 0			
వడ్వాక్ నెం 24½	10 0 0			
14½ క్విల్క్ పక్షి	7 6 0			
నెం 20 బెన్ని సింహం యీలె	10 8 0			
నెం 22 ,,	10 12 0			
నెం 12½ బెన్ని సర్కసు	8 8 0			
నెం 14½ ,,	8 12 0			
నెం 12½ అలైస్సు	7 6 0			
నెం 12½ కొయిలు పట్టి	7 6 0			
నెం 22½ రంగవిలాస	10 0 0			

Powell's Extract of Golden

3421

పవలుగారి ఆమోఘమైన నెన్

నెగ రోగమునకు

అద్భుతమైన గుణ మిచ్చును.

ఆంగ్ల; ఆయుర్వేద ఔషధములనుండి తయారు చేయబడినది.

సెగ రోగము, మహారోగములు, మూత్రాశయము, మూత్రపిండములయొక్క వాపు, శుక్లవర్ణము, బలహీనము, వీపులో నొప్పి మొదలగు వాటిని ఇది సమృద్ధముగా కుదుర్చునట్టి దివ్యౌషధము.

గుణము:— 6 మోతాదులగెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే ప్రవణము తప్పుక నిలుచును. మరియు మూత్రసంబంధమైన చిక్కులన్నియు మాయమగును. మూత్రమందుండు మంటకూడ తగ్గును. దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని వాడవలెను.

తీక్షణమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ధర రు. 1-4-0

వీర్ణ వ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ధర రు. 1-8-0

మా దివ్యౌషధములు శుభ్రనిర్దమైనదగుటచేత దీనిని దొంగులు.

మా విశ్రాంతినిచ్చు క్యాటలాగునకై వ్రాయుడు.

ఈ త్రవము లన్నియు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయబడినవి.

N. Powell & Co.,

Manufacturing Chemists,

Lamington Road, Bombay.

కామినియా నూనె వెంట్రుక లేఅందము. రాలిపోకుండు జాగ్రత్తపడుడు

వెంట్రుకలు దువ్వినపుడు ఊడకమున్నే త్వర వడకపోయిన ఊడ మొదలుపెట్టి పూర్తిగా పాదగును అట్లుకాకుండు నేడే కామియా నూనెను వాడి సత్వరముగా శిరోజముల గాపాడుకొనుడు. వెంట్రుకల కేబాడ్యమున్నను మాన్చి ఈ దివ్యౌషధము వానిని మొత్తముగా పట్టువలె నెదుగునట్లు చేయును. ఒక పరీక్షవల్ల మీకే తెలియగలదు. మీ శిరోజముల సతిశుభ్రపరచును బుడ్డివెల 1 రూపాయి. 3 బుడ్లఖరీదు రూ 2-10-0. 126 ఏజెంట్లు ప్రత్యేకము.

ఆటోదిల్ బహారు

మీకు ఏనువాసన ద్రవ్యము లేక అత్తరు కావలసియున్న ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుడు.
1 అవున్సు బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0 1 డ్రాం బుడ్డి 0-12-0
1 డ్రాం బుడ్డి 0-8-0 మీ చేతిరుమాలునందు
చుక్కలు వేసికొన్న పరిమళ మన్నిదిశలను వ్యాపించును.

వై కామినియా నూనె, ఆటోదిల్ బహారు మందువరకులము ప్రతిచోటను విక్రయింపబడును. శత్రువు పోలునె జెల్లగు,
ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,
155 నాహునుకిడు, కొంబాయి అని వ్రాసిన బిడయగులరు

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ పత్రిక

చక్కని డబ్బీతో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్ర తియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

క ర ం చ ం దు చ బి ల్ దా ను

బ ం గా రు, వె ం డి న గ ల వ ర్త కు లు, సా శ్ర కౌ రు వే ట, మ ద్రా సు. 1911

ద ర ఖా న్తు ప ం పి న క్యా ట లా గు డ చి త ము గా ప ం ప బ డు ను.

సరస్వతీ పేపర్స్, రాజమండ్రి

నూతనయంత్రములు!

మేలురకము అచ్చుపనులకు నవ్వుకమగు తాళు

నూతన పరికరములు!!

తేలుగు-నాగరి-అరవము-ఇంగ్లీషు-లో గ ం థములు మొదలగునవి ము ద్రింపబడును.

తేలుగు హస్తము
కవర్లు
క్యాపిట్యులు

రసేదు బుక్కులు
శుభ లేఖలు
ఆఫ్టోను బుక్కులు

పలురంగుల వాల్ పేపర్లు
చక్కగా సరసమగుధరలకు
సకాలమున ముద్రింపబడును.

గ్రంథములలోని కుపయుక్తము లగుబొమ్మలు అనగా ఎక్రేషింగుపనులు చక్కగా తయారుచేయబడును.

జర్మనీ వారికి వ్యూల వ్యాధిని నివారించుట ఎట్లు
లేలియును.

ప్రపంచమందు అంతటను వేరకువేలమంది హడెన్ సాను వాడి స్వస్థత చెందియున్నారు.

గొప్ప జర్మనీ మూలవ్యాధినివారికి. బర్లిన్ వేటు విశ్వవిద్యాలయ క్లినిక్ నందు మూలవ్యాధికి గల బౌద్ధమ
హడెన్ సా యొక్క టీయే. హడెన్ సా తప్పక మూలవ్యాధిని ఎండలెట్టి, రాలునట్లు చేయును.
మరి యొకక్షణముకూడ వ్యాధిచే బాధపడవద్దు. నేడే ఒక
ట్యూబును కొనడు. ధర 1 కి ర్పు 2.4-0 ప్రత్యేకస్పాటుతో చెద్దపై బాది గలదు. పూర్తిగా తృప్తిలేనివో వైకము
వాపశీయబడును.

మరుకుగా నిచేయునట్టి ఏజంట్లుకావలెను.

Sole Agents:—THE INTERNATIONAL TRADERS,
1961 Sankdi Sheri. Telegram.—"Special." AHMEDABAD

Agents for Andhradesa:—Mr. K. A. RAJU, Goraga, Post Vissakoderu,
Tp. Bhimavaram Kistna Dt.

Agents for Madras Presidency:—
Messrs, DADHA & Company, Esplanade, MADRAS.

Agents for Mysore & Goorg:—
Messrs JONES & Co., No. 5, Gundopenth Street, Bangalore city.

AGENTS for Travancore:—
KRISHNA & Company, Trivandrum.

రత్న పురుష లేహ్యం

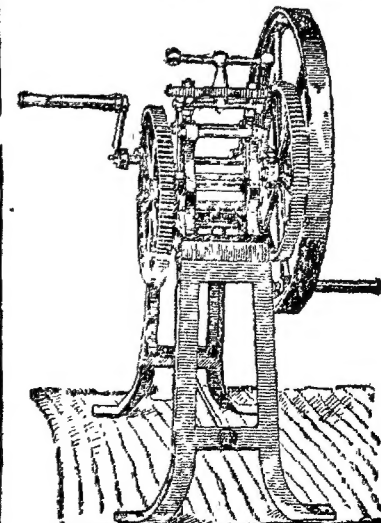
శుక్లనవ్వును పోగొట్టి బలము గలుగజేయు అద్భుత
లేహ్యం. ఏకారణముచే సంభవించిన శుక్లనవ్వుమైనను పారదోలు
నని అనేకులు కొనియాడినారు. ఈలేహ్యమువల్ల మేహమువల్ల
వచ్చినదగ్గు, మూత్రకోగములు కూడా తగ్గును. డబ్బీ రు 2-4-0.

శగ లేహ్యం:—ఏవాలి శగనైన కుడుర్పు అద్భుతమం
దు డబ్బీ రు. 1-8-0 లు.

పూర్ణచంద్రోదయము

క్షయకోగములు, శుక్లమేహము మొదలగు సమస్త రోగము
లు తగ్గించు రాజౌషధము. తు 1 కి రు 14 లు
పట్టాభిరామ వైద్యశాల గోవాపల్లి(రాయవరం)

రేకుల మిషనులు

చెండి గంగాన
నగలపనిచేయువారికి
రేకులు తీయుటకుప
యోగపడు మిషను
లు మేము దిగుమతి
చేసి ఇతరులకంటె స
రసమైనధరలకు విక్ర
యించుచున్నాము.
సి. హెచ్.
శోభనాచలం
అందు సన్ను
చిలకలూడి పోస్టు,
(మచిలీపట్నం.